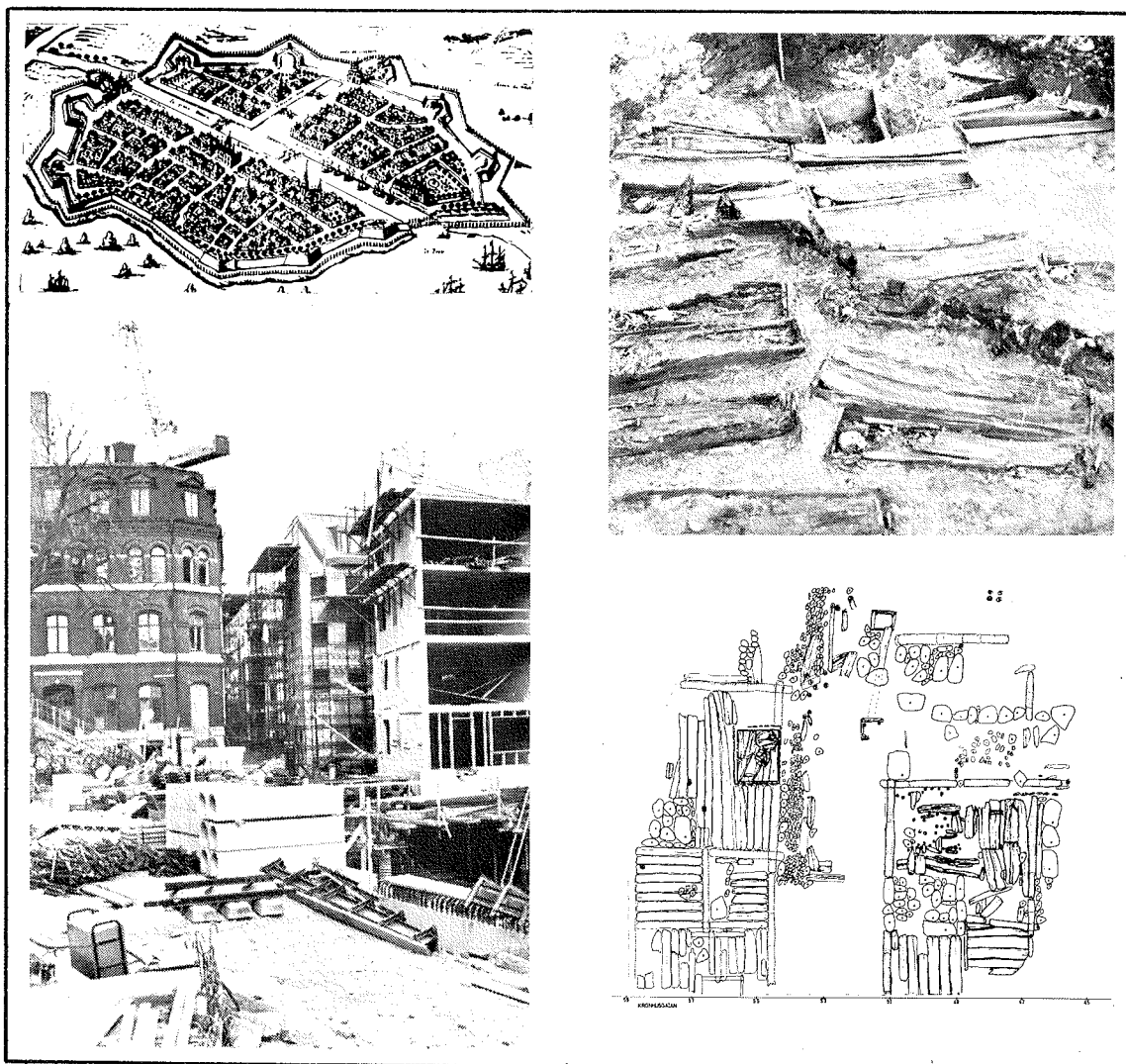

RAPPORT STADSARKEOLOGISK UNDERSÖKNING I GÖTEBORG

**KV ENIGHETEN
KV VINDRAGAREN
KV STADSKVARNEN
KV VADMAN
1979 - 1980**

**Eva Jönsson
Stefan Kihlberg**

GÖTEBORGS HISTORISKA MUSEUM

Text: Eva Jönsson
Stefan Kihlberg

Foto: Eva Jönsson (EJ)
Stefan Kihlberg (SK)
Staffan Westergren (SW)

Fältritning: Eva Jönsson (EJ)
Stefan Kihlberg (SK)
Mona Lorentzson (ML)
Kerstin Olsson (KO)

Renritning: Eva Jönsson
Stefan Kihlberg

Tabeller
och diagram: Stefan Kihlberg

Utskrift: Inga Gederberg

Layout
Redigering
Montering: Eva Jönsson
Stefan Kihlberg

Omslag: Eva Jönsson
Foto: SK SW
Ritn: EJ SK KO GHM:s arkiv

**RAPPORT
STADSARKEOLOGISK
UNDERSÖKNING I GÖTEBORG**

**KV ENIGHETEN
KV VINDRAGAREN
KV STADSKVARNEN
KV VADMAN
1979—1980**

av

Eva Jönsson

Stefan Kihlberg

FÖRORD

Göteborg är en stad i förvandling. Sedan 1960-talet har stadens stadskärna exploaterats hårt. Det är nästan bara kanalerna, vallgraven och gatunätet som påminner om stadens äldsta tider. Av bebyggelsen finns det förutom Kronhuset få gamla byggnader kvar, även 1800-talsbebyggelsen håller på att glesas ut.

Trots detta är Göteborg rikt på historia. Under gator och äldre byggnader finns tjocka kulturlager med lämningar av byggnader och verksamheter från stadens äldsta tider. I dessa kulturlager finns åtskillig kunskap att gräva fram.

I Göteborgs stadskärna har ett närmare 20-tal stadshistoriska utgrävningar gjorts. Visserligen har man tidigare låtit schakta bort kulturlager och därmed låtit kunskap gå förlorad, men ännu finns det möjligheter kvar. Denna gång har fyra kvarter i stadsdelen Västra Nordstaden undersökts.

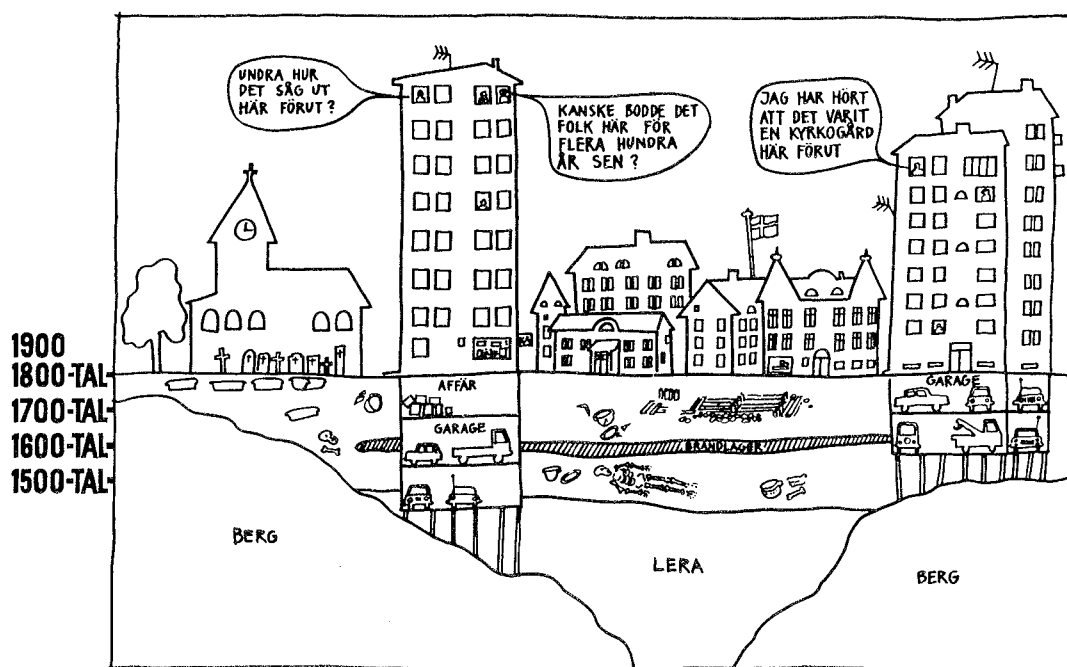

Fig. 1, "Undras hur det såg ut här förut."
Teckning Janolof Bengtsson -80 GHM:s arkiv.

Föreliggande grävningsrapport är resultatet av drygt ett och ett halvt års utgrävnings- och rapportarbete. Arbetet har varit tidsbegränsat och utförts av tillfälligt anställd personal vid Göteborgs Historiska Museum. Rapporten är en redogörelse för utgrävningsarbetet samt en sammanställning och beskrivning av det framgrävda materialet.

Vår strävan har varit att försöka sammanställa och redovisa grävningsmaterialet på ett enkelt sätt. Vi hoppas att denna rapport kommer att ligga till grund för vidare bearbetning, både i vetenskapligt och populärvetenskapligt syfte.

Vi vill härmed tacka alla de personer som med intresse och välvilja följt och möjliggjort vårt arbete. Särskilt tackas Göteborgs Fastighetskontor, utan vars uppdrag ingen utgrävning kommit till stånd. Tack till Länsantikvarien i Göteborgs- och Bohus Län som bistått med goda råd och anvisningar. Ett stort tack till samtliga utgrävningsdeltagare, både arkeologer och personal från Göteborgs Gatukontor, som visat ett mycket stort intresse och en stor arbetsglädje, trots att både väderleken och arbetsförhållandena stundtals var kärva.

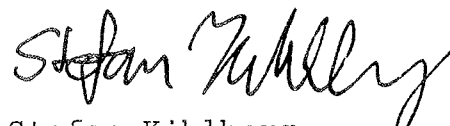
Tack till Göteborgs Naturhistoriska Museum som tagit hand om vårt benmaterial. Tack till Göteborgs Arkeologiska Museum som konserverat metallföremålen.

Tack till Hålléne Engström och Christer Engström vid Odontologiska kliniken i Göteborg, som här i rapporten bidrar med en delrapport från sina odontologiska undersökningar av skelettmaterialet.

Vidare tackas arbetskamrater vid Göteborgs Historiska Museum, som på olika sätt har medverkat i vårt arbete, speciellt Inga Gederberg som renskrivit rapporten.

Göteborg 31 maj 1981

Eva Jönsson

Stefan Kihlberg

INNEHÅLL

FÖRORD	3
INNEHÅLLSFÖRTECKNING	5
INLEDNING	8
UNDERSÖKNINGSTID	8
ARBETSSTYRKA	9
ARBETSMETOD	10
LÄGE OCH MILJÖ	12
HISTORISK TILLBAKABLICK	13
TIDIGARE BEBYGGELSE	14
SKRAFFERINGSSHEMA	17
<u>KVARTERET ENIGHETEN</u>	18
Anläggnings- och koordinatplan	19
Schakt 1	20
" 2	22
" 3	23
Anläggning 1,1a	24
" 2	27
" 3	29
" 3a	31
" 3b	32
" 3c	33
" 3d-f	34
" gränden	36
" 4	37
" 5	38
" 6	40
" 7	42
" 8	44
" 9	46
" 10	47
" 11	48
" 12,13,14	50
" 15	51
" 15 hus i väster	53
" 15 hus i öster 1	55
" 15 hus i öster 11	56

Anläggning 15 utanför husen	58
" 15 väst anl 11	59
<u>KVARTERET VINDRAGAREN</u>	61
Anläggnings- och koordinatplan	64
Schakt 1	65
" 2	66
" 3	67
Mur A1 och Mur A2	68
Mur B	69
Mur C	70
Anläggning 1	71
" 1a	73
" 2,2a	75
" 2b	77
" 2c	79
" 2d	81
" 3	82
" 4	83
" 5	85
" 6	86
" 7	88
" 8	89
<u>KVARTERET STADSKVARNEN 5</u>	90
Anläggnings- och koordinatplan	92
Anläggning 1	93
<u>KVARTERET VADMAN 4</u>	95
Områdes- och koordinatplan	98
Schakt 1	99
" 2	100
Område 3	101
" 4	103
" 5	104
" 6	106
" 7	107
" 8	109
Begravningsområdet	110
Gravförteckning: Grav 1 - 98	111
	114

KONSTRUKTIONER	144
Tabeller	
Konstruktioner - samtliga kvarter	147
" kvarteret Enigheten	148
" " Vindragaren	149
" " Stadskvarnen	150
" " Vadman	151
" %/ konstruktionsgrupper	152
" %/ kvarter	153
FÖREMÅL	154
Rödgoods	156
Svartgoods	157
Stengods	158
Fajans	159
Ostindiskt porslin	160
Kakel	161
Kritpipor	162
Glas	163
Metall	165
Trä	166
Ben	166
Läder	168
Textil	169
Tabeller och diagram	170
Föremål - samtliga kvarter	171
" kvarteret Enigheten	172
" " Vindragaren	173
" " Stadskvarnen	174
" " Vadman	175
" %/ föremålsgrupper	176
" %/ kvarter	177
ODONTOLOGISK UNDERSÖKNING	178
IAKTTAGELSER - RESULTAT	181
SAMMANFATTNING	183
KÄLL- OCH LITTERATURFÖRTECKNING	184

INLEDNING

Göteborgs Historiska Museums medeltidsavdelning har på uppdrag av länsantikvarien vid länsstyrelsen i Göteborgs och Bohus län, utfört stadshistoriska undersökningar i form av arkeologiska utgrävningar i kvarteren Enigheten, Vindragaren, Vadman och Stadskvarnen i Västra Nordstaden i Göteborg.

C:a 5000 kvm:s yta undersöktes under tiden augusti 1979 - maj 1980. Under tiden juni 1980 - maj 1981 utföredes efterarbete och rapportskrivning.

Orsak till undersökningen var att Göteborgs stads Bostads AB, skulle bebygga tomterna med bostäder.

De aktuella kvarteren ligger i området "staden inom vallgraven." Detta område betraktas av Riksantikvarieämbetet och stadens myndigheter som en fornlämning. Kvarteren skall därmed undersökas antikvariskt enligt fornminneslagen.

Göteborgs Fastighetskontor var ägare till marken och blev därför kostnadsansvarigt.

UNDERSÖKNINGSTID

Undersökningstid

Utgrävningsarbetet har förlöpt under 39 arbetsveckor och kan delas in i följande etapper:

Etapp 1: Kvarteret Enigheten och Vindragaren 19 veckor
790806 - 791221 2500kvm +1650kvm

Etapp 2: Kvarteret Stadskvarnen 5 4 veckor 500kvm
800107 - 800208

Etapp 3: Kvarteret Vadman 3-4 16 veckor 700kvm
800211 - 800530

Under perioden juni 1980 - maj 1981 har grävningsmaterialet bearbetats och föreliggande grävningsrapport har skrivits och redigerats

ARBETSSTYRKA

Under hela utgrävningsarbetets gång har arbetslaget bestått av tre arkeologer, två grovarbetare och en grävmaskinist. Vid speciella tillfällen har extra arbetskraft anlåtats, fler grovarbetare, en extra arkeolog under en månad, extra maskinhjälp som lastbilar, traktorgrävare m fl.

Följande personer har deltagit i utgrävningen:

Arkeologer

Platsledare (8veckor)

Antikvarie Mona Lorentzson

Försteman (8veckor)

Fil. kand. Eva Jönsson

Från Gatukontoret

Bertil Ahlin

Kent Bergman

Bernt Falk

Kurt Grönqvist

Åke Hallgren

Erik Lorentsson

Hugo Ran

m fl

Platsledare (31 veckor)

Vik. antikvarie Eva Jönsson

Försteman (29 veckor)

Fil. kand. Stefan Kihlberg

Försteman (4 veckor)

Fil. kand. Ulf Hultberg

Praktikant (8 veckor)

Fil. stud. Kerstin Olsson

Assistent (31 veckor)

Fil.stud. Kerstin Olsson

Följande personer har under tiden juni 1980 - maj 1981 utfört efterarbete, rapportskrivning, layout och redigering av rapporten:

Vik. antikvarie Eva Jönsson 47 veckor

Fil. kand. Stefan Kihlberg 42 veckor.

ARBETSMETOD

Den första grävningsetappen började med kvarteren Enigheten och Vindragaren. Hela kvarteret Vindragaren var avröjt, men 3/4 av kvarteret Enigheten användes under en lång tid som parkeringsplats. Tillgång till hela detta kvarter blev möjligt först under första etappens senare hälft.

Från exploatören fanns krav på att de uppgrävda massorna inte fick köras från kvarteren. Man ville att schakten skulle läggas igen direkt efter dokumentationen. Detta arbetssätt visade sig snart vara helt ogenomförbart. Massorna kom delvis att läggas på hög. När högen blev så stor att den täckte flera tomter och var nästan lika hög som de kringliggande husen, gavs tillåtelse att frakta bort en mängd massor.

Under den andra utgrävningsetappen, januari 1980, vid undersökning av kvarteret Stadskvarnen försvårades arbetet p g a snö, is och sträng kyla.

Vid starten av etapp 3, undersökning av kvarteret Vadman, i februari 1980, var kylan så sträng att tjälen under den armerade betongplattan som täckte hela kvarteret hade ett djup av 75 centimeter. För att komma ner till intressanta kulturlager, användes traktorgrävare med tjälspett. För att komma åt de fastfrusna lämningarna användes stundtals gasbrännare och presenningar. Värmeanläggningar och tält fick enligt exploatören av kostnadsskäl inte användas.

För att kunna få en uppfattning av vad slags lämningar som kunde påträffas och var dessa kunde vara belägna, studerades äldre källmaterial. Detta material utgjordes av topografiska beskrivningar över Göteborg, samt kart-, ritnings- och planmaterial över området.

Förarbetet är mycket viktigt, enär man exempelvis genom ritningsmaterialet kan få reda på vilka områden som tidigare har varit utschaktade. Detta har stor betydelse för hur man väljer att lägga de första provschakten.

Efter iakttagelser i provschakten utvidgas grävningen. Då massorna inte fick transporteras från området och tillträdet till hela utgrävningsområdet var inskränkt, fick de befintliga husgrunderna efter den senaste bebyggelsen tjäna som naturliga avgränsningar. Utgrävningen kom därför i stort sett att ske tomtvis.

Alla lämningarna är dokumenterade genom beskrivning, avritning, avvägning och fotografering. De enskilda föremålen är insamlade med uppdelning på anläggningar-områden-schakt och lager. De är registrerade och finns i Göteborgs Historiska museets magasin.

Det animalosteologiska materialet är grovt insamlat. Det vill säga att allt benmaterial som har påträffats är insamlat. En brist är dock att ingen sållning har skett. På så sätt har benmaterialet kommit att få en dominans av större ben. Materialet är lämnat till Naturhistoriska museet i Göteborg för undersökning.

Insamlandet av det humanosteologiska materialet är gjort med avsikt att skilja benen från de olika grarna. Från sökschakt och från profilbänken finns sammanblandade ben.

I samarbete med två tandläkare vid odontologiska kliniken vid Göteborgs Universitet har samtliga tänder undersökts. Se särskilt avsnitt i rapporten.

Benmaterialet finns vid dags dato på Naturhistoriska Museet i Göteborg, i avvaktan på osteologisk undersökning.

Allt organiskt material som trä och läder är under konservering på Göteborgs Historiska Museum. Metallföremål och mynt är lämnade till Göteborgs Arkeologiska Museum för konservering.

Textilfragmenten är skickade till Riksantikvarieämbetet för konservering och analys.

Fig.2, "Utgrävning pågår." I samband med utgrävningen gjordes en utställning på Historiska Museet.
Foto:SK-80

LÄGE OCH MILJÖ

De undersökta kvarteren ligger i stadsdelen Västra Nordstaden. Stadsdelen betecknades i äldre tider som stadens "femte kvarter".

I norr begränsas området av Kvarnbergsgatan, i öster av Torggatan, i söder av Kronhusgatan och i väster Kvarnberget. Genom utgrävningsområdet sträcker sig Nedre Kvarnbergsgatan i nord-sydlig riktning och Spannmåls-gatan i öst-västlig riktning.

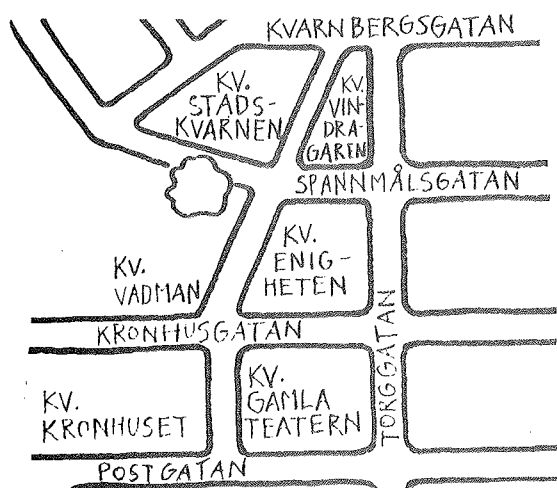

Fig. 3, Detaljkarta
Över utgrävningsområ-
det. Teckning: Janolof
Bengtsson - 80
GHM:s arkiv.

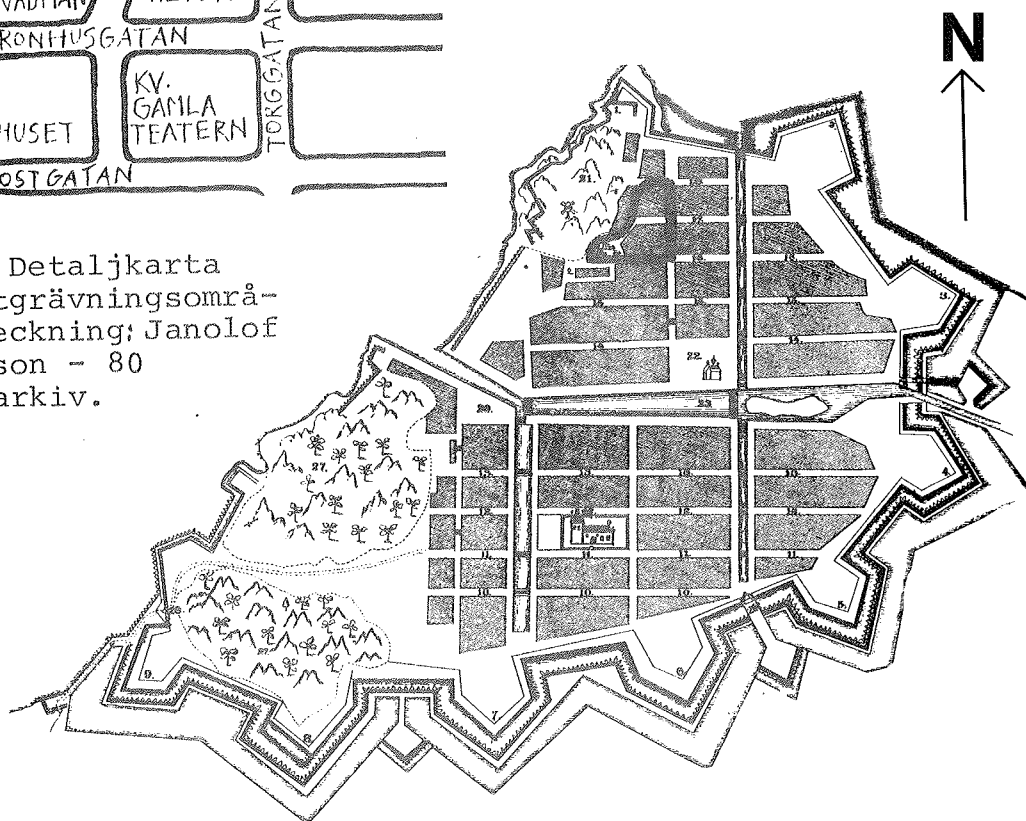

Fig. 4, Kiättil Klasons Karta 1644, med utgrävnings-
området markerat. GHM:s arkiv.

När utgrävningen startade i augusti var kvarteret Stadskvarnen det enda kvarter som inte var avröjt från bebyggelse.

Kvarteret Enigheten användes som parkeringsplats, även en lång tid under utgrävningen. Marken var asfalterad. Ett par tomter längs Torggatan var gräsbevuxna, liksom hela marken i kvarteret Vindragaren. Vid undersökning av kvarteret Stadskvarnen var marken frusen, täckt med snö och is.

Kvarteret Vadman användes också som parkeringsplats. Marken var belagd med en armerad betongplatta. När undersökningen började var marken täckt av snö och hade ett c:a 75 centimeters tjäldjup.

Under kulturlagren i kvarteren Vindragaren och Enigheten fanns lergrund, i kvarteret Stadskvarnen berggrund, samt berggrund och sandblandad lergrund i kvarteret Vadman.

HISTORISK TILLBAKABLICK

Göteborg grundades 1621 och stadsplanerades efter holländskt renässansmönster med rätvinkligt system av gator, kanaler och tomter. Staden, med sitt läge vid Sveriges enda kontakt med västerhavet, hade ett militär- och handelspolitiskt mycket riskabelt läge. För att skydda staden krävdes ett pålitligt befästningssystem, med bastioner, pålverk, vallar och vallgrav.

För transport, vattenförsörjning och dränering anlades kanaler. Området mellan stadens två höjdpunkter, Otterhälleberget och Kvarnberget utgjordes av sumpmark. Det var bara på och nedanför bergen som staden hade någorlunda torr mark. Detta var ett bra utgångsläge för holländare som kallats till hjälp för att anlägga Göteborg.

Vid utdelning av tomter blev holländarna erbjudna de torraste områdena, men ville själva ha tomter på sankmark, som de var specialister att bygga på.

Vid utlottandet av tomter fanns klara restriktioner att längs kanaler och torg bygga stenhus eller åtminstone hus med stengavel. Staden skulle visa ett representativt yttre.

De inre delarna av staden kom att bebos av hantverkare och enklare folk, medan de sämst lottade fick de avlägsnaste tomterna.

TIDIGARE BEBYGGELSE

För Göteborgs del finns det ett relativt rikligt källmaterial av äldre stadsplaner. Dessa visar bl a omfattning och läge av bastioner, kanaler, torg, kvarter och gator. Några uppgifter om bebyggelsens utbredning och utformning inne i kvarteren får man inte. Det är först under 1700-talets senare hälft som ett så detaljerat kartmaterial finns för hela staden. Vid denna tid är större delen av bebyggelsen ny. Fram till 1700-talets slut ödelades vid flera tillfällen stora delar av staden genom eldsvådor. De undersökta kvarteren eldhärjades 1669, 1746, 1754, 1753. Uppgifter om kvarterens inre struktur, vid denna tid, saknas i källmaterialet.

1644 års karta

Denna karta är upprättad av Kiättil Klason 1644, och brukar vanligtvis illustrera Göteborgs äldsta utformning.

För undersökningen har kartan varit av stor betydelse. Den framgrävda begravningsplatsen är markerad på kartan som "den gamle körkiogården." Se punkt 20 på kartan.

På kartan kan man iakttaga att den nuvarande Nedre Kvarnbergsgatan inte finns utritad. Vid denna tid finns ingen gränsmarkering mellan kvarteret Vadman, Vindragaren och Stadskvarnen.

Kartan ger upplysning om gatunamnen på 1600-talet. Kronhusgatan hette då Wintergatan, Torggatan - Kyrkogårdsgränd, Spannmåls-gatan - Arrendzgatan och Kvarnbergsgatan - Werdsgatan.

1793 års karta.

1793 års karta ger en bild av stadens bebyggelse. På de bebyggda tomterna finns hus utritade. För de undersökta kvarteren finns följande uppgifter: i kvarteret Enigheten finns ett par byggnader i kvarterets sydöstra del, samt en byggnad i den västra delen. Kvarteret Vindragaren är bebyggt i kvarterets norra och västra del, samt delvis i den nordöstra. I kvarteret Stadskvarnen finns en byggnad i den norra delen av undersökningsområdet. Kvarteret Vadman ingår i Kronhusområdet och har en byggnad i hörnet Kronhusgatan/Nedre Kvarnbergsgatan. Dessa gator är utritade, men Kronhusgatan finns bara öster om Nedre Kvarnbergsgatan.

Det är osäkert om kartan är upprättad före eller efter 1793 års brand.

Fig. 5, Kiättil Kla-
sons Karta 1644. Punkt
20 visar "den gamle
kiörkiogårdens" läge.
GHM:s arkiv.

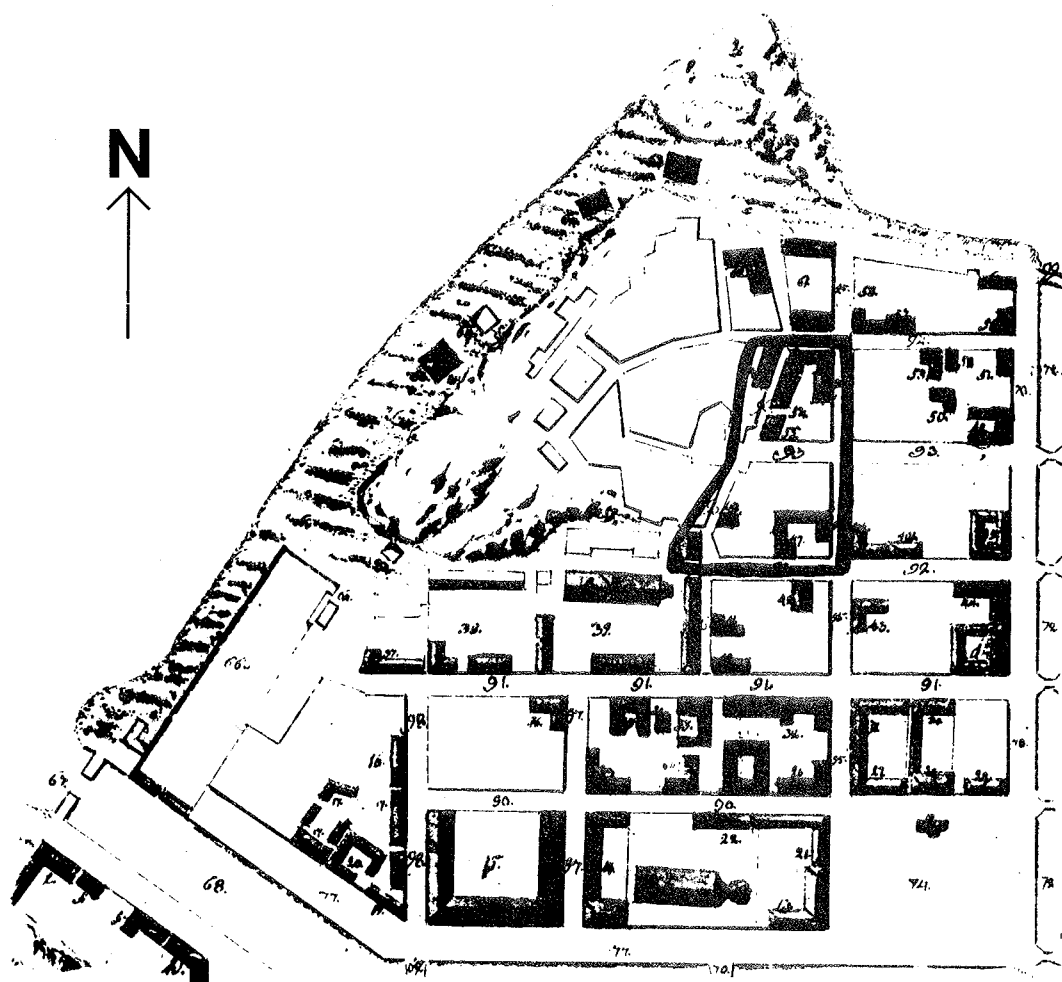
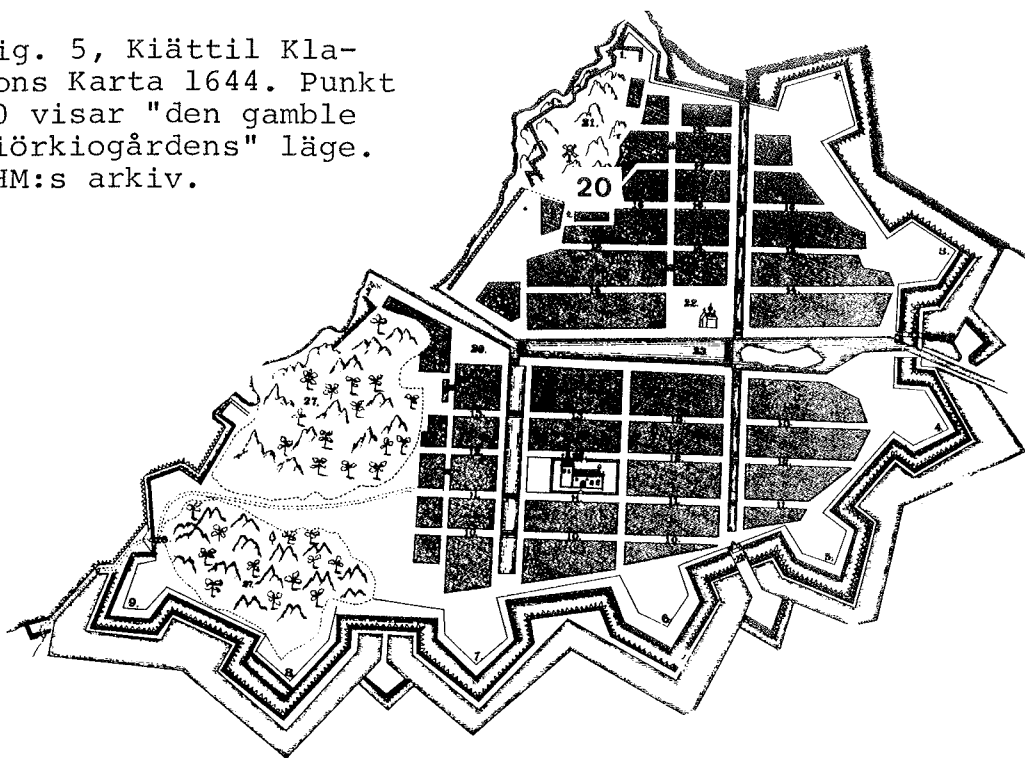

Fig.6, 1793 års karta. Stadens "femte kvarter" (Västra
Nordstaden), med bebyggelsen utritad. GHM:s arkiv. 15

1803 års karta

Enligt denna karta har det skett en förtätning av bebyggelsen. Kvarteren Enigheten, Vindragaren och Vadman är nästan fullt utbyggda. I den norra delen av det undersökta området i kvarteret Stadskvarnen finns en byggnad utritad.

Av kartans markeringar framgår att kvarteren har varit bebyggda med olika typer av hus: grundmurade stenhus, korsvirkesbyggnader reverterade med tegel, timrade träbyggnader, samt korsvirkesbodar och skjul.

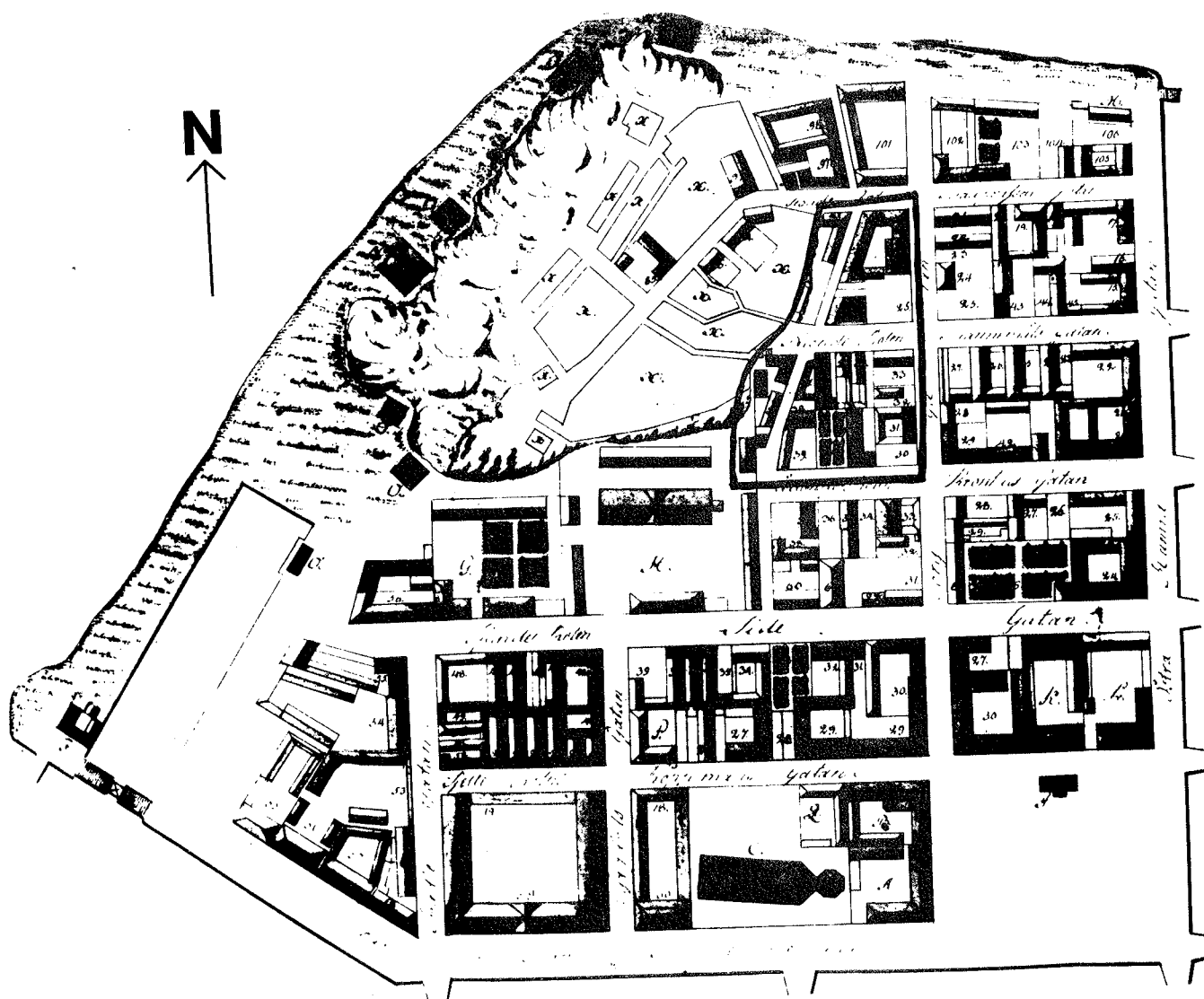

Fig.7, 1803 års karta. Stadens "femte kvarter" (Västra Nordstaden), med bebyggelsen utritad. GHM:s arkiv.

SKRAFFERINGSSHEMA

sand

brandlager

sand tegel

humus

**tegel trä
ben gödsel**

sten

**påförd sand
tegel**

trä

humus tegel

ändträ

tegel sand

**humus
gödsel**

gödsel trä

stock

lera

**humus tegel
trä**

svämlager

sot

gödsel

träflis

KVARTERET ENIGHETEN

Kvarteret Enigheten

Kvarteret Enigheten var det första kvarteret som undersöktes. Kvarteret har en yta av ca 2.500m². Hela området undersöktes, förutom ett par tomter, som tidigare hade varit bebyggda med hus med källare från 1900-talet.

Hela kvarteret var avröjt, men användes för bilparkering, förutom ett par tomter längs Torggatan som var gräsbevuxna. Bilparkeringen kom att bli föremål för en rad praktiska problem. (Se avsnitt om arbetssituation, metoder.)

Området undersöktes med utgångspunkt från de befintliga tomtgränserna. Eftersom de gamla husgrunderna fanns kvar, kom dessa att utgöra naturliga avgränsningar.

Kvarteret delades in i olika områden och anläggningar allt eftersom arbetet fortskred. Totalt finns 8 områden och 16 anläggningar. En del anläggningar kom att innehålla flera lämningar som ex anläggning 15.

0-punkt för koordinatsystemet för kvarteret lades ut i hörnet (utanför trottoaren), Kronhusgatan/Torggatan. Kronhusgatan utgör Y-axel och Torggatan X-axel. (Se anläggningskarta.)

Det första schaktet grävdes 24m i N-S riktning, 5m från Kronhusgatan och 18m från Torggatan. Från detta schakt utvidgades undersökningen mot öster. Där påträffades lämningar som kom att benämnas anläggning 1. Schakt 2 grävdes som en utvidgning av schakt 1:s norra del.

Utgrävningens fortsatta arbete utgick ifrån schakt 1:s västra del, och utvidgades därmed mot väster och norr.

Parallellt med undersökningen i detta kvarter undersöktes grannkvarteret Vindragaren.

Höjdangivelserna är omräknade till Göteborgs kommuns höjdangivelser. Fixpunkt har varit kommunens fixpunkt 90550, markerad med dubb i berget några meter sydväst om korsningen N Kvarnbergsgatan - Spannmålsgatan. Punkten är angiven till 16.199 m. Kommunens höjdangivelser ligger c:a 10.2 m över älvens medelvattennivå.

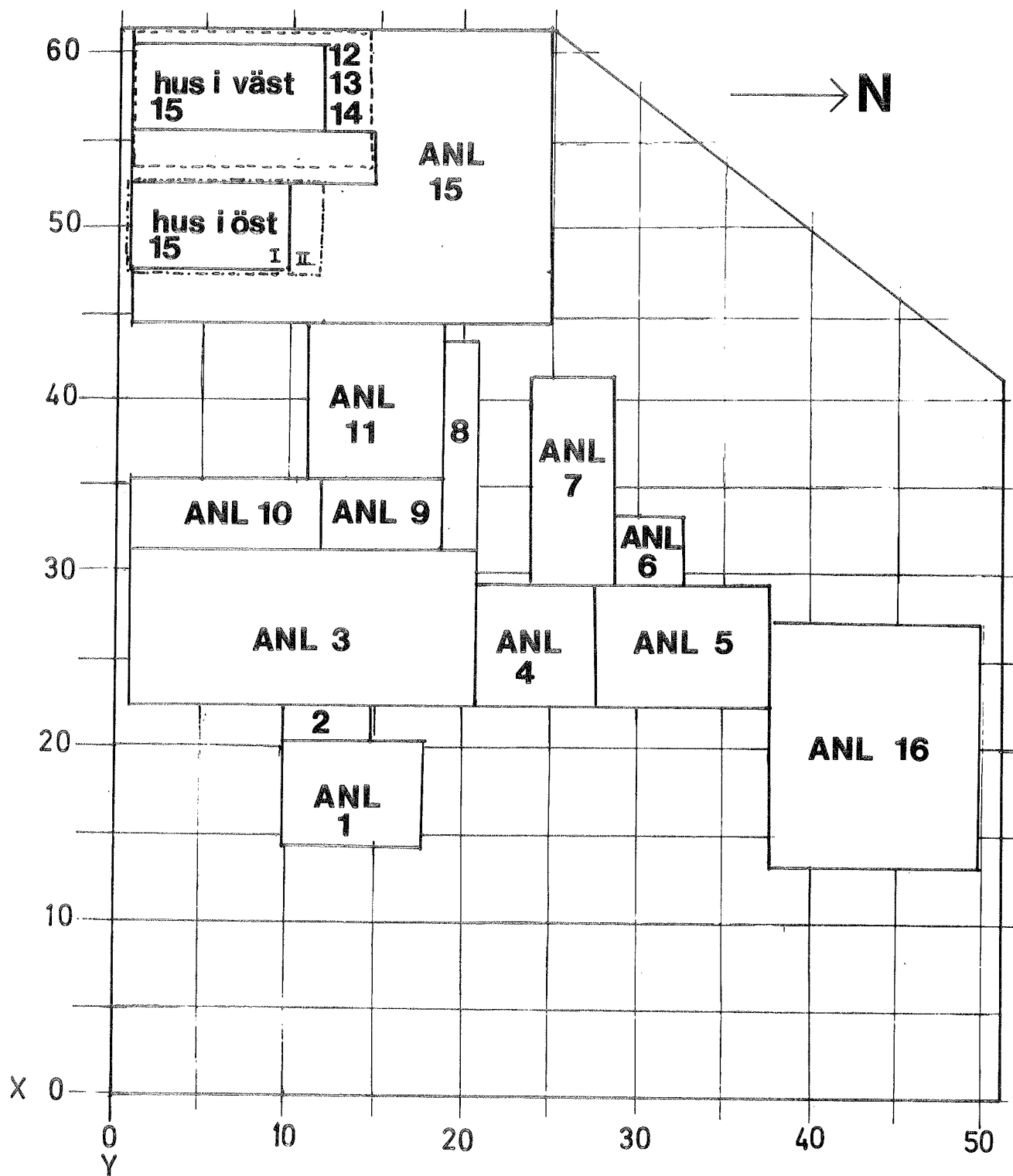
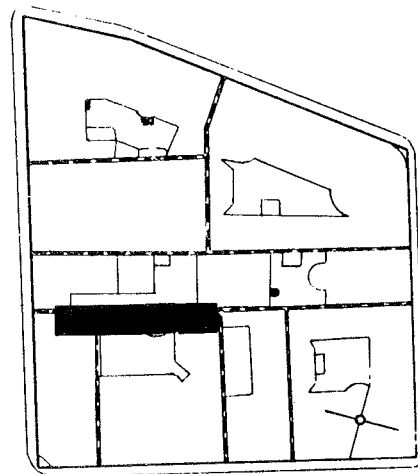

Fig. 8, Kvarteret Enigheten, anläggnings- och koordinatplan. X-axeln motsvarar Torggatan och y-axeln Kronhusgatan. Ritning: EJ och SK -81.

KV ENIGHETEN SCHAKT 1

Läge: E 5-29 X
19-22 Y
Nivå: +13.04 - +11.04
Fynd nr: E 79:1-5
Ritn nr: E 1,10
Foto nr: F1:1,4-8

KVARTERET ENIGHETEN

SCHAKT 1

Det första schaktet grävdes 18m från Torggatan och 5m in i kvarteret från Kronhusgatan. Schaktet grävdes 24m långt i N - S riktning. Bredden varierar mellan 2-3m. Schaktets djup varierar mellan 1.70-2m.

I schaktets södra del påträffades en ca 3m lång källarmur, tillhörande byggnaden som uppfördes 1905. Källaren var grävd ner till bottenlera, så här fanns inga kulturlager kvar. Källaren begränsas i norr av en mur, MUR A, ca 1.10m bred.

I riktning mot norr följer därefter en 8m lång gård, belagd med gatsten, som senare har täckts med cement. Därefter följer en 2m lång naturstensmur + en trappa. Därpå följer en ca 8m lång tegelvägg, som vilar på en naturstensmur. Den är från en byggnad från 1889. Efter detta följer 4m lång gård, belagd med gatsten som övertäckts med cement.

Lagerföljd

Under den 8m långa cementgården.

0.70m fyllnadsmaterial

0.10m cement

0.15m gatsten

0.50m kulturlager

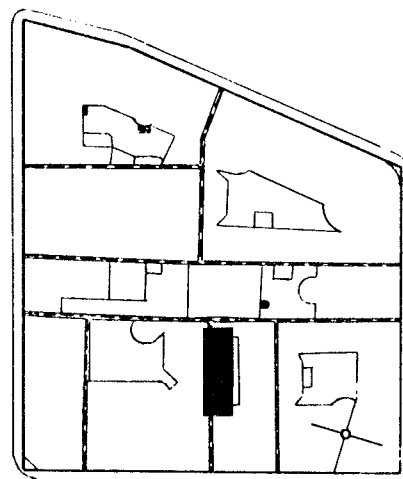

Fig.9, Kvarteret Enighetens sydöstra del. Foto mot norr.
Foto EJ -79

KV ENIGHETEN

SCHAKT 2

Läge: E 26-30 X
10-19 Y
Nivå: +12.70 - +10.70
Fynd nr: E 79:16-21
Ritn nr: E 1,10
Foto nr: ---

KVARTERET ENIGHETEN

SCHAKT 2

Ett 4m brett schakt grävdes ca 26m från Kronhusgatan i S - N och mellan 10-19m från Torggatan. I schaktet påträffades en gårdsplan mellan MUR A och MUR B. Schaktet var ca 2.70m djupt.

Lagerföljder mot norr

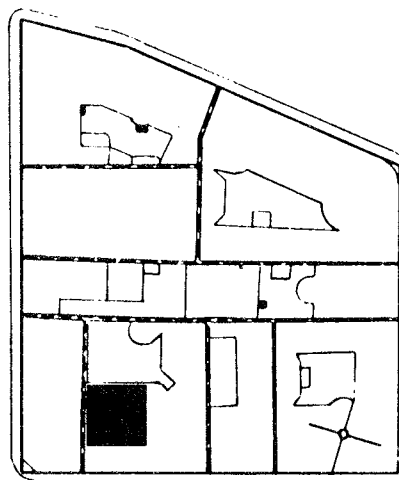
1.20m tegel
0.40m gatsten
0.45m kulturlager med jord och lera

Området är omrört av nedgrävning för moderna vatten- och avloppsledningar.

KV ENIGHETEN

SCHAKT 3

Läge: E 9-18 X
5-13 Y
Nivå: +13.04 - +10.5
Fynd nr: E 79:22-34
Ritn nr: E 1,10
Foto nr: ---

KVARTERET ENIGHETEN

SCHAKT 3

Schaktet var 9.0m långt och 6.0m brett.
Schaktet hade ett djup av 2.5m. Lagren var mycket
omrörda p g a nedgrävning av moderna vatten och
avloppsledningar.

En naturstensmur, MUR D, påträffades ca 1.60m
söder om MUR B. Muren är 1m bred och sträcker
sig ner till muren som går längs Torggatan.
I schaktet hittades några stora stenar samt
rester av brädor.

Lagerföljder mot norr

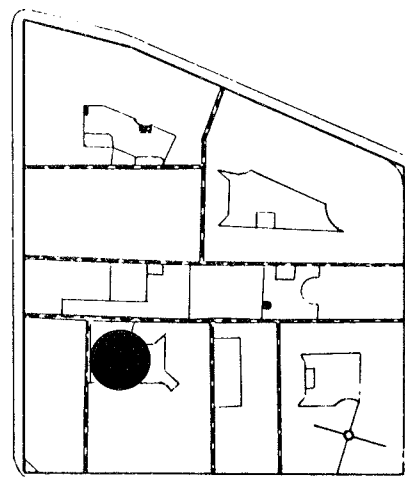
0.25m	fyllnadsmaterial
0.25m	tegel
1.25m	mur
0.20m	kulturlager

Lagerföljder mot väster

0.25m	fyllnadsmaterial
0.25m	tegel
0.50m	fyllnadsmaterial
0.50m	kulturlager
0.20m	sot?
0.25m	lera

KV ENIGHETEN ANLÄGGNING 1

Läge: E 10-18 X
13-19 Y
Nivåer: +11.82 - +12.26
Fynd nr: E 79:94-143, 433-437
Ritn nr: E 10.11.12.49
Foto nr: F1:2-9
F2:2-22
F3:3-11
F4:5-12

KVARTERET ENIGHETEN

ANLÄGGNING 1A - 1D

Anläggning 1 omfattar området mellan MUR A och MUR B samt SCHAKT 3. Den utgörs av en yta 8 x 6m.

Anläggningen är uppdelad i fyra delområden: 1A, 1B, 1C, 1D. Hela anläggningen är täckt med cementövertäckt gatsten. Lagren är delvis omrörda, p g a nergrävda vatten och avloppsledningar.

Anläggningen består av träkonstruktioner och stensättningar. Den har ett sammanhängande mått 6 x 3m.

Anläggningens södra del har en stensättning i flera lager och ett yttermått av ca 2,5 x 2.5m. På stenarna påträffades sot. Vid stensättningens norra och västra del finns två trästockar, 1,80 x 0,11m. De största stenarna har måtten 0.5 x 0.7m. De minsta är ca 0.05 x 0.03m.

Den norra delen utgörs av 6 stycken brädor, 1.20 x 0.2m 3 stycken 0.7 x 0.05m samt ett par stenar.

Mittendelen av anläggningen består av 6 brädor, 1.20 x 0.2m, i V - Ö riktning. I väster finns en stock, 1.0 x 0.18m.

Hela anläggningen är svårt skadad av moderna nergrävningar.

Området öster om anläggningen har kulturlager med avfall, bränt trä, träflis, kvistar m m.

Vid nergrävning i anläggningens södra del l B påträffades under stenpackningen följande lager:

Lagerföljder i anläggning l B

0.05m sand
0.25m jord med träflis, näver
0.18m lera
0.07m jord med träflis, näver

Bottenleran påträffades 2.20m från MUR A:s överkant.
Området utanför l A utgörs av träspån och gödsel.
Anläggning l D har starkt omrörda lager.

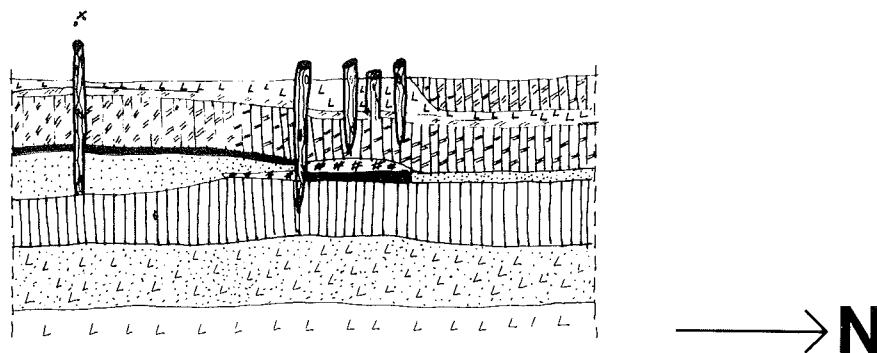

Fig. 10, Kvarteret Enigheten, anl lB, Profilritning
mot väster 1:25 EJ-79

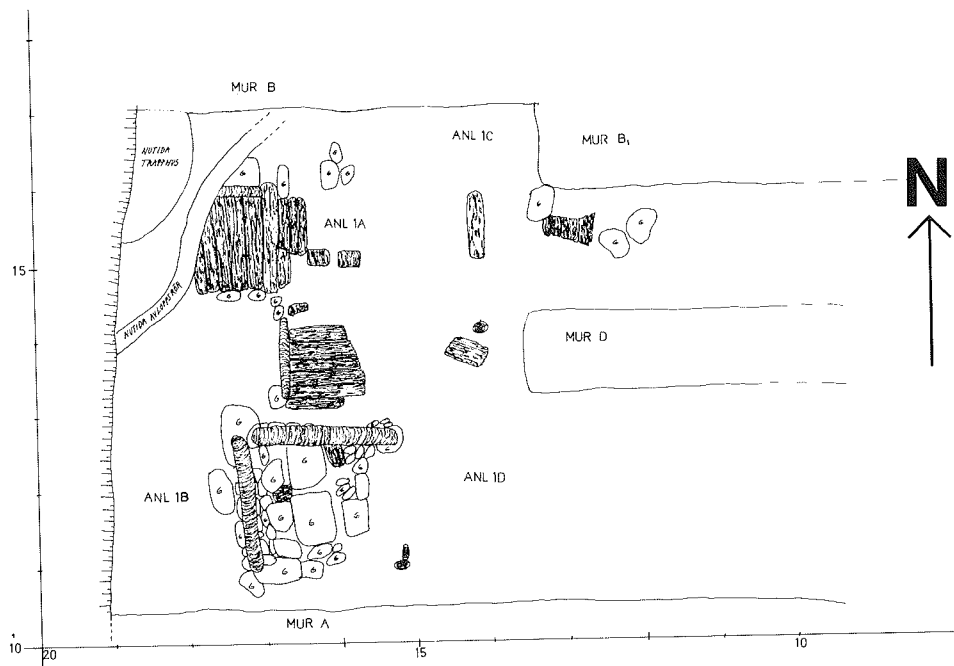

Fig. 11, Kvarteret Enigheten, anl. 1a-1d. Planritning
1:100 EJ -79

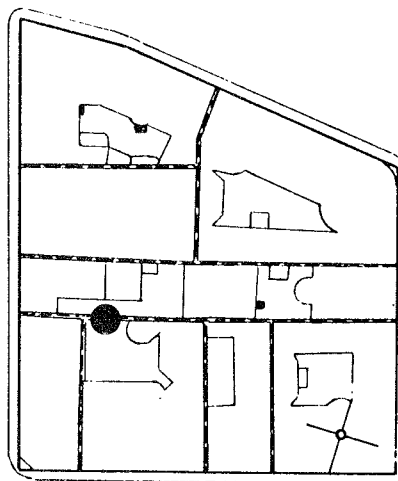

Fig.12, Kvarteret Enigheten, anl. 1a-1d. Foto mot norr.
Foto:EJ -79.

KV ENIGHETEN

ANLÄGGNING 2

Läge: E 10-15 X
19-21 Y
Nivå: +11.81 - +12.31
Fynd nr: E 79:144-175
Ritn nr: E 13-16
Foto nr: F2:24-26
F3:20-25,31
F7:9-15

KVARTERET ENIGHETEN

ANLÄGGNING 2 AVFALLSBINGE 1

Området är en fortsättning på den gatstenslagda gården som låg ovanpå anläggning 1.

Ovanpå anläggningen finns ett omrört lager med lera och kulturlager ca 0.40m tjockt.

Anläggningen består av en avfallsbinge av trä. Den är täckt av brädor, som i sin tur är täckta av en stenpackning.

Anläggningens yttre mått är 4.0 x 4.0m. Avfallsbingen har yttermåttet 3.10 x 3.0m. Den har ett djup av 2.10m. Konstruktionen är gjord av 0.20m breda stående, brädor, som var tätt sammanslagna.

Ovanpå avfallsbingen ligger ca 1m långa och 0.2m breda brädor. I bingens ytterkant finns liggande stockar. 1.40 x 0.20m. Brädorna och stockarna är täckta med stenar, 0.3 x 0.7m som störst. 0.05 x 0.04m är de minsta stenarnas mått.

Avfallsbingen var fullpackad med avfall. Det var först närmare bingens botten som de flesta fynden gjordes.

Anläggningen är söndergrävd av sentida vatten och avloppsledningar.

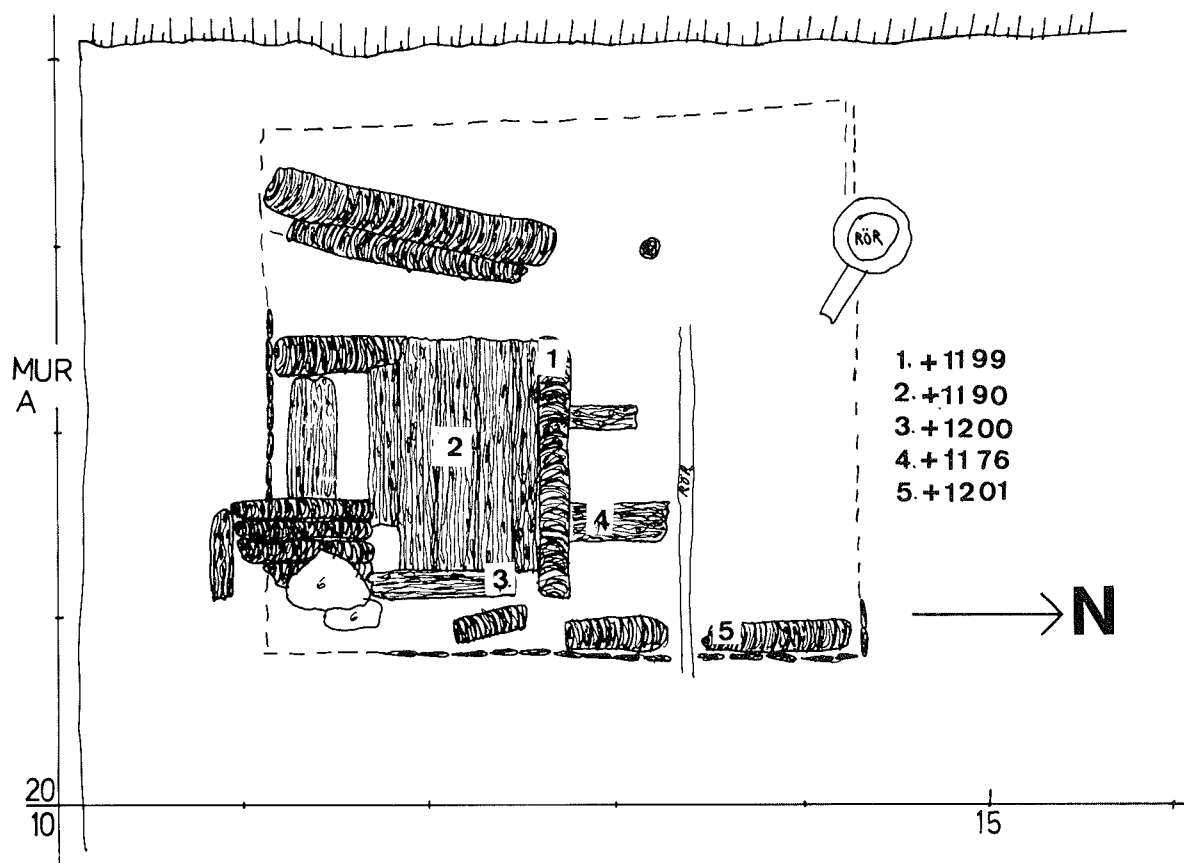

Fig. 13, Kvarteret Enigheten, anl. 2. Planritning
Skala 1:40 EJ och KO -79.

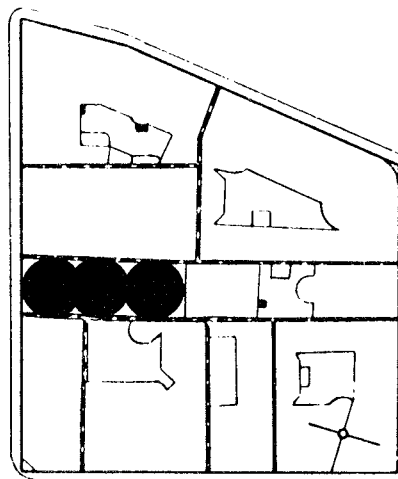

Fig.14, Kvarteret Enigheten anl.2. Foto mot nordväst.
Foto EJ -79

KV ENIGHETEN

ANLÄGGNING 3

Läge: E 1 -23 X
23-30 Y
Nivå: +11.66 - +12.70
Fynd nr: E 79:35-60,176-283,448
Ritn nr: E 17-25,44
Foto nr: F5:20-30,32
F6:1,8-15,23-24
F7:5-8,16-29,31-36
F10:6-11
F11:2-18,23-34
F13:32-36
F14:19-23
F15:5-12
F17:6-7

KVARTERET ENIGHETEN

ANLÄGGNING 3

Anläggningen var täckt av ett omrört lager bestående av fyllnadsmassor, sand och jord, samt en stensatt gård.

Anläggningen består av en lång stenpackning, som sträcker sig 22m in i kvarteret. På stenspackningens båda sidor finns träkonstruktioner. På den västra sidan består de av ett flertal trägolv, samt Ö - V gående stenrader. På den östra sidan finns två avfallsbingar.

Vid utgrävningsarbetet delades arbetet upp i ett flertal delområden.

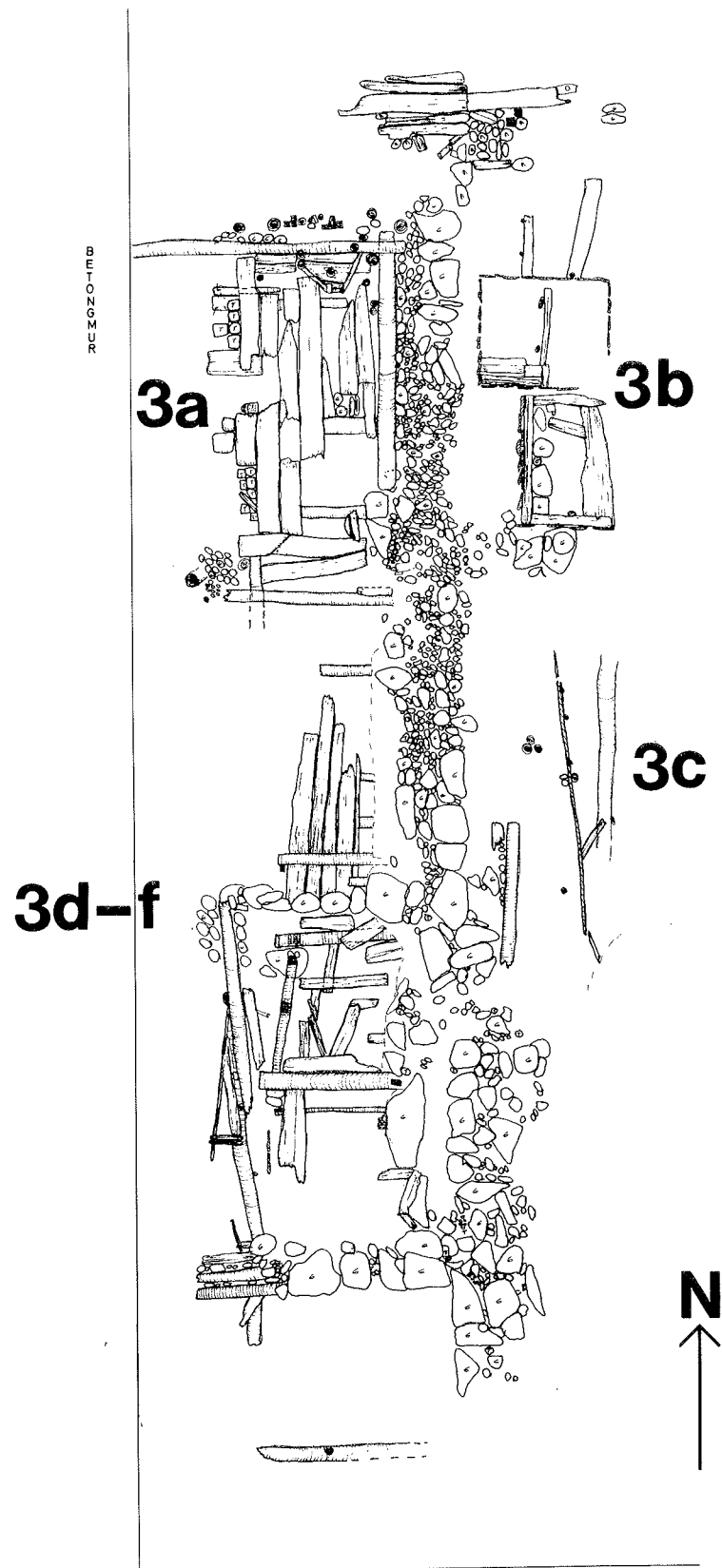
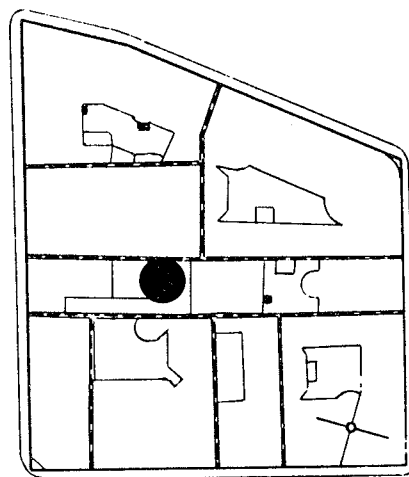

Fig.15, Kvarteret Enigheten, anl. 3. Planritning. 1:100
EJ och KO -79

KV ENIGHETEN ANLÄGGNING 3a

Läge: E 15-23 X
26-30 Y
Nivå: +12.32 - +12.63
Fynd nr: E 79:209-227
Ritn nr: E 25,44
Foto nr: F6:1,8-15,23-33
F10:10-11

Anläggning 3 A

Det nordvästra trägolvet

Trägolvet låg direkt på lera. Syllstockarna har måtten 3.80 x 0.17m, 3.60 x 0.20m och binds samman i knuttimmerteknik. Golvet har tvärgående stockar, 2.10 x 0.20m. De södra och de västra syllstockarna saknades. Golvbrädorna är skadade och varierande i längd. Den längsta är 2.50 x 0.30m. Den kortaste är 0.40 x 0.20m. Flera av brädorna är starkt brända. I golvet norra del, samt utanför syllstockarna finns ett 20-tal stolpar nedslagna. Tegelstenar påträffades i golvet västra del.

Fig. 16, Kvarteret Enigheten, anl 3, golv.
Foto mot öster.
Foto EJ -79

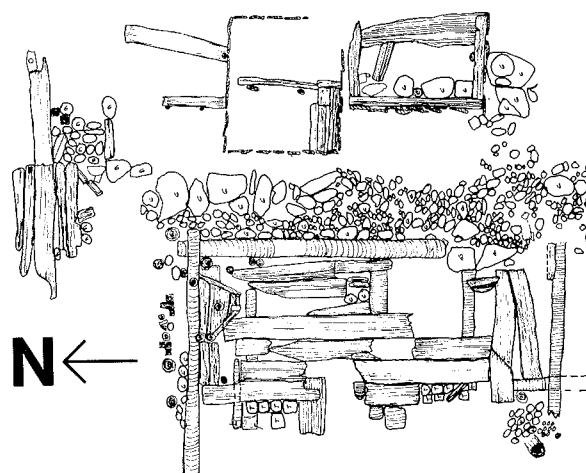
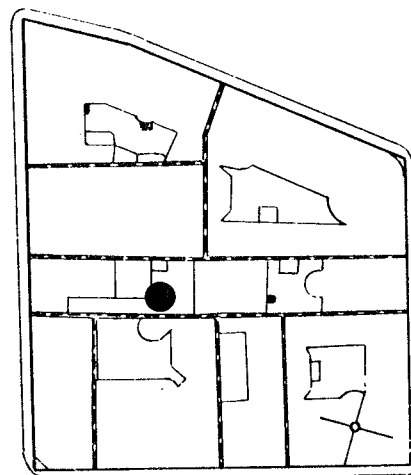

Fig. 17, Kvarteret Enigheten, anl 3B, anl 3E.
Avfallsbingar och golv.
Planritning 1:100 EJ -79

KV ENIGHETEN

ANLÄGGNING 3b

Läge: E 16-20 X
23-25 Y
Nivå: +11.76 - +12.36
Fynd nr: E 79:228-246,445
Ritn nr: E 18,19,25
Foto nr: F6:33,34
F7:6,20-29
F10:10-11
F11:2-18,28-34
F15:5-11

KVARTERET ENIGHETEN

ANLÄGGNING 3B. AVFALLSBINGE 2

På östra sidan av stenpackningen i höjd med det nordvästra golvet norra del, finns två avfallsbingar. De ligger tätt tillsammans.

Den nordligaste, nr 2, har måtten 1.80 x 1.50m. Bingen är konstruerad av tätt sammanställda stående brädor som är mellan 0.20 - 0.30m breda. I bingens mitt finns två stolpar, samt på dess östra sida en bräda 1.10 x 0.05m. Innanför bingens södra vägg finns flera brädor, 0.90 x 0.10m, 0.30 x 0.10m. Bingen var täckt med träplankor, 0.20m breda, 2m långa. Bingen innehöll avfall och en mycket stor mängd av föremål. Övervägande delen var glas och fajans.

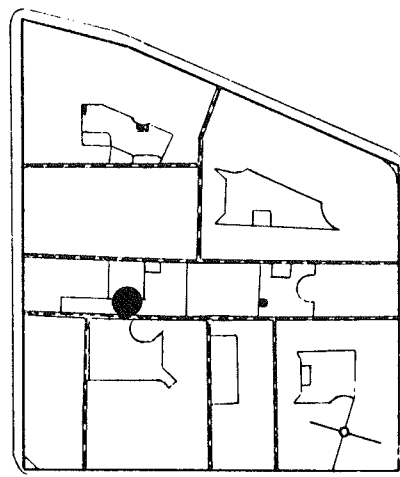
AVFALLSBINGE 3

Avfallsbingen har måtten 1.80 x 1.30m. I söder och i väster har konstruktionen stående brädor med varierande mått mellan 0.20 x 0.10m bredd. Innanför dessa brädor, samt i norra delen ligger stockar som bildar en ram. I öster finns en bräda, 1.65 x 0.40m. Inne i bingens västra del finns tre stenar, 0.20 x 0.20m, 0.40 x 0.30m, 0.30 x 0.30m. Bingen var full med avfall och föremålen bestod till största delen av rödgods.

KV ENIGHETEN

ANLÄGGNING 3c

Läge: E 10-14 X
23-25 Y
Nivå: +12.01 - +12.45
Fyndnr: E 79:247-53
Ritn nr: E 22,44
Foto nr: F15:5-12
F16:6-7

ANLÄGGNING 3 C

Ca 2m söder om avfallsbinge 3 finns en 4m lång kantställd bräda. Längs brädans östra sida finns ett par nedslagna stolpar. Ungefär 0.50m från den kantställda brädans östra sida ligger en bräda 3 x 0.20m. På den kantställda brädans västra sida finns tre tätt sittande stolpar.

Fynden från detta område består huvudsakligen av rödgods.

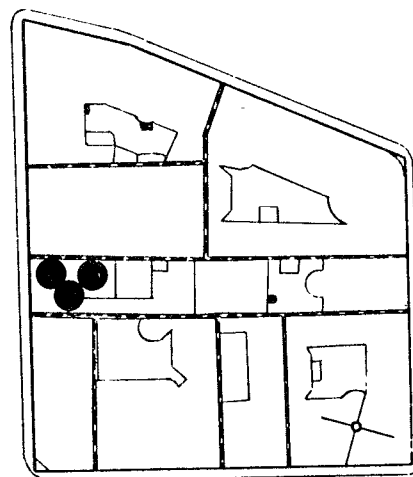

Fig. 18, Kvarteret Enigheten, anl 3B. Avfallsbingar 2 och 3. Foto mot väster. Foto: EJ -79

KV ENIGHETEN

ANLÄGGNING 3d-3f

Läge: E 1-15 X
 25-30 Y
 Nivå: +11.66 - +12.56
 Fynd nr: E 79:254-251, 262-279
 Ritn nr: E 17, 20-22, 44
 Foto nr: F7:16-20, 31-36
 F10:6, 7, 9,
 F11:23-28, 33-34
 F12:21
 F14:19-23
 F15:5-12

KVARTERET ENIGHETEN

ANLÄGGNING 3D

Mellan Kronhusgatan och området söder om det nordvästra golvet, på stenpackningens västra sida, finns en eller flera träkonstruktioner, och stora stenrader. Detta täcker ett område 11m x 3m.

I den sydligare delen, 3D, begränsas området av en stock, 3.0 x 0.3m i söder och 2m norrut av en stensättning, mur?

Innanför detta område finns inga träkonstruktioner och relativt få fynd.

ANLÄGGNING 3E

Anläggningen är 5.5m lång och 2.5m bred V - Ö riktning. Den begränsas i söder av en stensättning - mur? med stenar i storlek 0.70 x 0.50m, 0.60 x 0.40m m fl. Den norra sidan begränsas av en ytterligare stensättning - mur? i V - Ö riktning, med stenar med måtten 0.70 x 0.50m, 0.40 x 0.30m m fl. I väster ligger två stockar 3 x 0.20m i N - S riktning. I anläggningens mitt, i V - Ö riktning finns en stock, 2m lång. Mellan denna stock och anläggningens norra del ligger ett flertal brädor i olika riktningar, 1 x 0.20m. Trästockar och brädor fortsätter in under den 17m långa stenpackningen, - "gränden."

I området förekommer få fynd.

ANLÄGGNING 3F

Detta område begränsas i söder av 3E:s norra stensättning, i norr av 3A:S golv. Anläggningen består av 5 st brädor, mellan 2-3m långa och 0.30m breda. De ligger tätt tillsammans i N - S riktning. I V - Ö riktning finns 5 stycken stockar 1 - 0.70 x 0.20m. De fortsätter in i den 17m långa stenpackningen, - "gränden."

I anläggningen hittades ett mindre antal fynd.

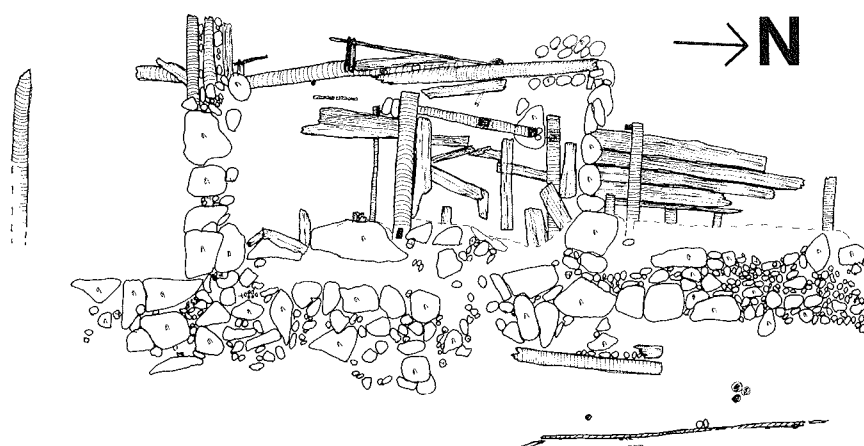

Fig.19, Kvarteret Enigheten, anl 3F. Planritning
1:100 EJ och KO -79

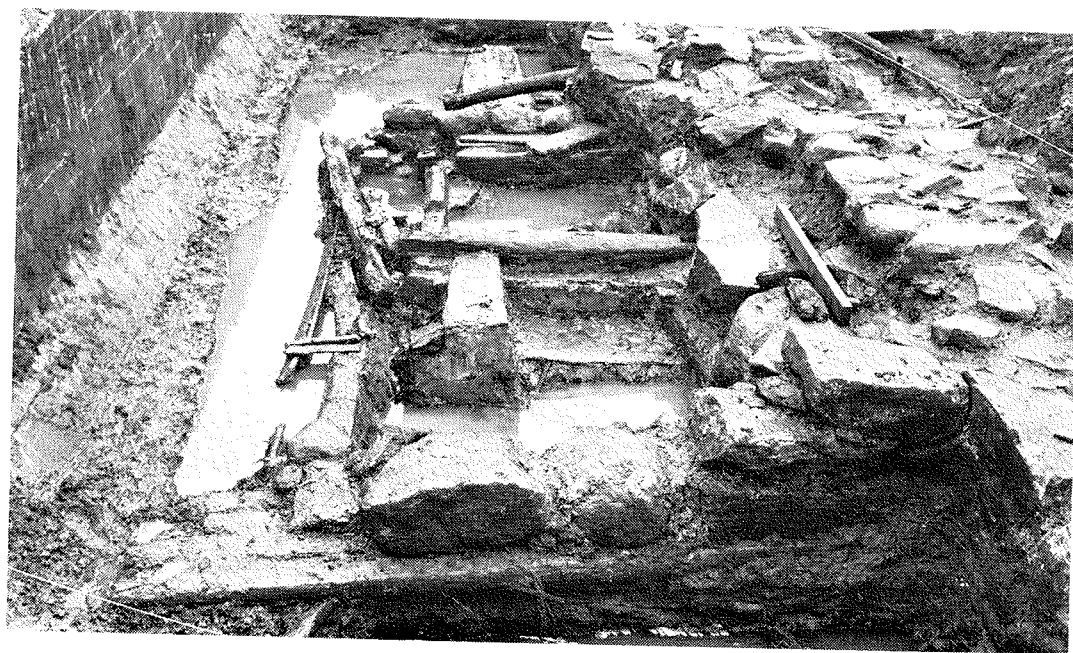
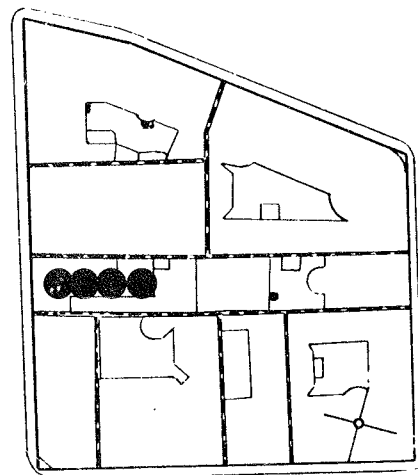

Fig.20, Kvarteret Enigheten, anl 3F. Foto mot norr.
Foto EJ -79

KV ENIGHETEN ANLÄGGNING GRÄNDEN

Läge: E 4-20 X
24-26 Y
Nivå: +12.36 - +12.6
Fynd nr: E 79:186-208
Ritn nr: E 17-22, 25, 4
Foto nr: F6:26-29, 32-34
F7:6-8, 32-3
F10:6-11
F11:23-24
F12:29, 32
F13:32-34
F14:22, 23
F15:5-12
F16:6, 7

KVARTERET ENIGHETEN

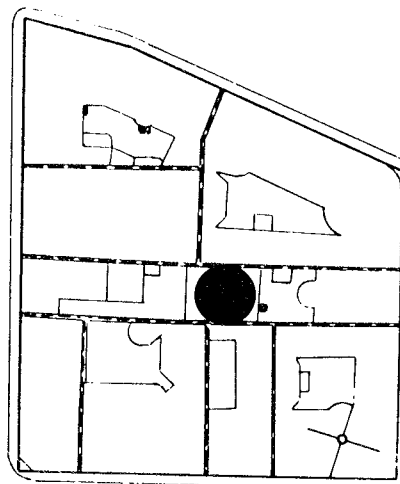
ANLÄGGNING 3 GRÄNDEN

Stensättningen sträcker sig 17m in i kvarteret i N-S riktning, från Kronhusgatan. Bredden varierar mellan 2 - 0.75m.

Stenarna har olika storlek i grändens norra och södra del. I den sydligaste delen med en 9m sträckning norr ut är det relativt stora stenar upp till 1.40 x 0.60m. Den mest förekommande storleken är 0.50 x 0.40m. Mellan de stora stenarna finns små kullerstenar. Den norra delen av gränden är stensatt med tätt sittande kullerstenar, 0.10 x 0.10m.

KV ENIGHETEN ANLÄGGNING 4

Läge: E 21-28 X
21-29 Y
Nivå: +12.42 - +12.68
Fynd nr: E 79:284-94,441
Ritn nr: E 26
Foto nr: F6:16-21

KVARTERET ENIGHETEN

ANLÄGGNING 4

Anläggningen begränsas i söder av en naturstensmur 22m från Kronhusgatan, N - S riktning, samt 21m från Torggatan. I väster begränsas området av en tegelmur på naturstensmur. I norr begränsas området av en 1.5m lång tegelvägg V - Ö riktning, samt i öster av en tegelmur.

Området har en yta 10m N - S, 7m Ö - V.

Hela området var täckt med fyllnadsmaterial.

På +12.68 påträffades en kullerstensgård med en yta av 2.5m x 4m.

Den norra delen av anläggningen är stensatt med stora stenhällar i storlek 1.00 x 0.60m.

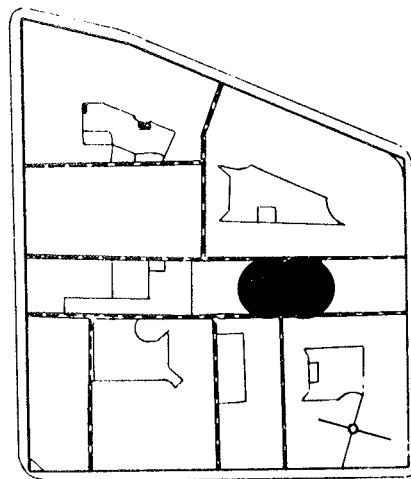
I hörnet mot den västra muren sitter en tvättgryta.

I denna anläggning påträffades ytterst få fynd.

Vid nergrävning under murar och kullerstensområdet hittades några lösfynd.

KV ENIGHETEN ANLÄGGNING 5

Läge: E 28-39 X
21-28 Y
Nivå: +12.19 - +12.35
Fynd nr: ---
Ritn nr: E 27
Foto nr: F7:3-5,10,30,32,36a
F9:2-8,13-14

KVARTERET ENIGHETEN

ANLÄGGNING 5

Anläggning 5 fortsätter direkt norr om anläggning 4.

Hela anläggningen var täckt med fyllnadsmaterial.

På en nivå +12.35 påträffades en rustbädd, bestående i huvudsak av stockar 3 - 4 x 0.20m, 0.50 - 1 x 0.20m. Dessutom fanns ett stort antal brädor, 2 x 0.10m.

Stockarna och brädorna är placerade direkt på leran och är övertäckta av lera.
Inga fynd gjordes i denna anläggning.

Stockarna är antagligen en rustbädd till byggnaden som uppfördes 1862 på denna tomt.

Fig.21, Kvarteret Enigheten, anl 4. Stenläggning.
Foto mot söder. Foto: EJ -79

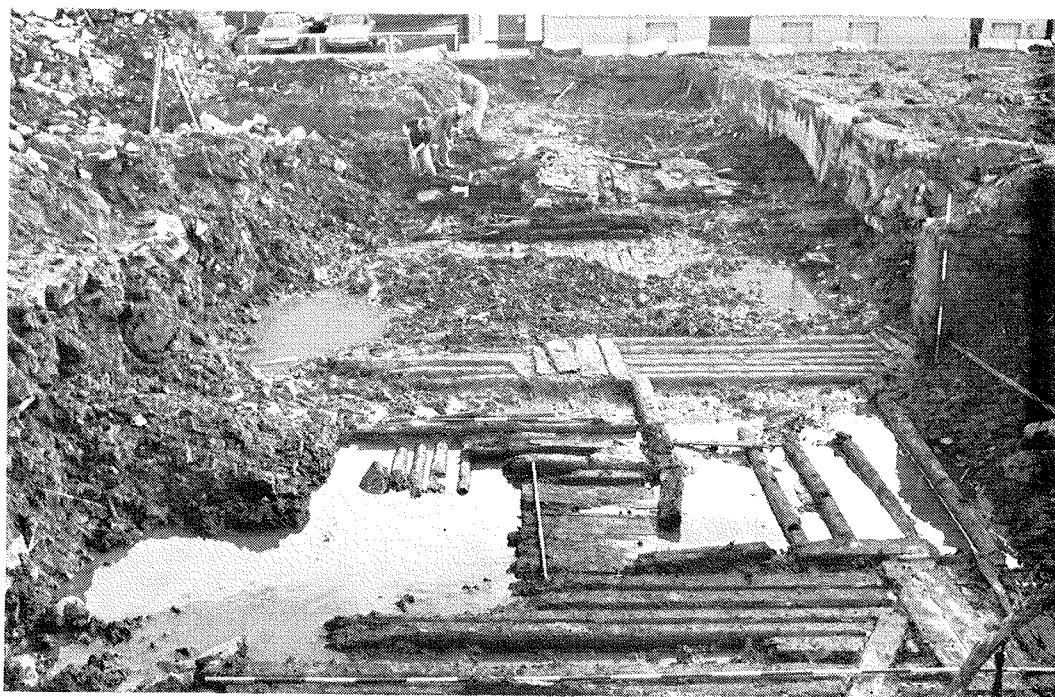
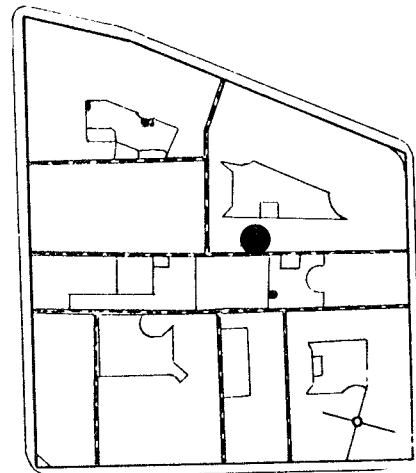

Fig.22, Kvarteret Enigheten, anl 5. Rustbädd.
Foto mot söder. Foto: EJ -79

KV ENIGHETEN ANLÄGGNING 6

Läge: E 29-33 X
28-32 Y
Nivå: +12.39
Fynd nr: E79:61-78
Ritn nr: E 28
Foto nr: F12:22

KVARTERET ENIGHETEN

ANLÄGGNING (OMRÅDE) 6

Anläggningen var täckt av fyllnadsmaterial ner till ett djup av +12.79. Där påträffades en rustbädd, med 4m långa stockar lagda i V - Ö riktning. Under rustbädden finns ett 0.20m tjockt lerlager. Efter borttagande av detta lerlager framkom kulturlager, samt spontad vägg.

Spontningen är gjord av 0.20m breda brädor som sitter tätt tillsammans i en rad.

Från detta område finns ett rikligt fyndmaterial.

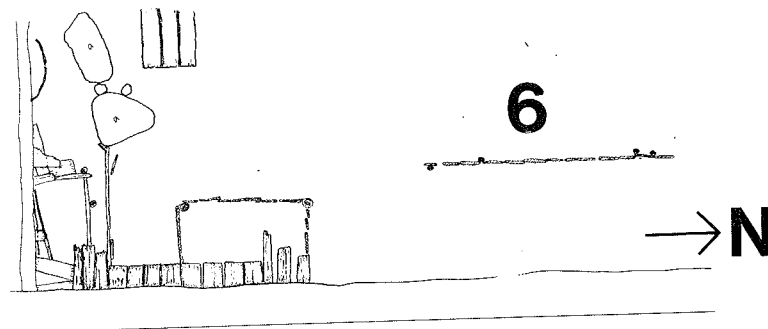

Fig.23, Kvarteret Enigheten, anl 6. Spontad vägg.
Planritning 1:100 KO-79

Fig.25, Kvarteret Enigheten, anl 6 och anl 7.
Spontad vägg (i bildens övre del) anl 6.
Avfallsbingar, anl 7. Foto mot norr. Foto: EJ -79

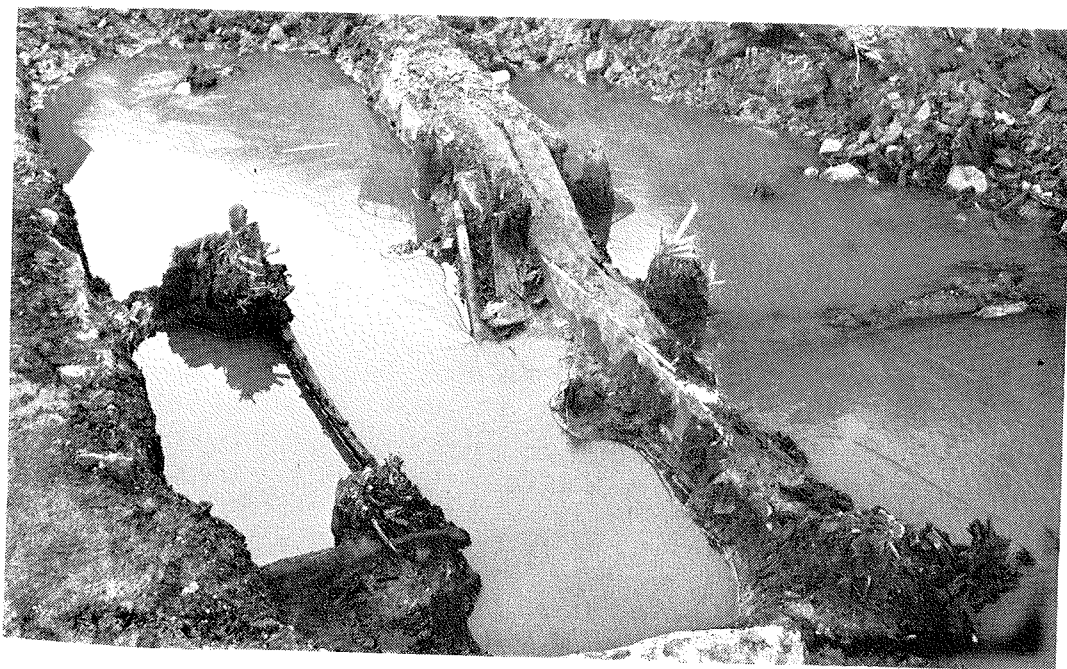
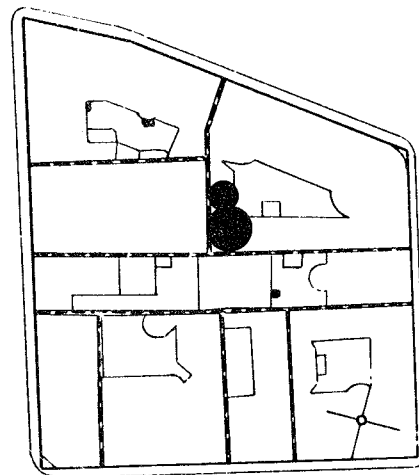

Fig. 26, Kvarteret Enigheten, anl 7. Avfallsbinge
och spång. Foto mot nordväst. Foto: EJ -79

KV ENIGHETEN ANLÄGGNING 7

Läge: E 24-29 X
28-40 Y
Nivå: +11.95 - +12.55
Fynd nr: E 79:79-91a
Ritn nr: E 28,32
Foto nr: F8:12,29-30
F12:20-28

KVARTERET ENIGHETEN

ANLÄGGNING (OMRÅDE) 7

Området var täckt med fyllnadsmassor ner till ett djup +13.00 där en rustbädd påträffades. Rustbädden består av 4m långa stockar lagda i Ö - V riktning, i två lager med 0.10m lera emellan. Under rustbädden finns kulturlager, på en nivå av +12.51.

In vid den östliga muren finns en avfallsbinge, ca 1.90m norr om betongplattan. Bingen har måtten 1.70m N - S, 1.10 V - Ö. Den fortsätter in under murens rustbädd. Konstruktionen är tillverkad av 0.20-0.10m breda stående brädor. I bingens hörnen finns stolpar, 0.18 x 0.18m.

I anläggningens sydöstligaste del finns ytterligare en avfallsbinge, som i sin södra del begränsas av betongplattan. Bingen fortsätter in under betongplattan. Den synliga delen har måtten 1.50 x 0.70m. och består av kantställda brädor.

2.5m väster ut, från den östra muren finns en träkonstruktion typ en halv tunna, som fortsätter in under betongplattan, ca 90m i diameter.

I anläggningens södra del finns 6 stora stenar, 0.70 x 0.70m, 0.90 x 0.45m m fl, inom ett område av 5m i V - Ö riktning.

7.5m från östra muren finns ytterligare en avfallsbinge som fortsätter in under cementplattan. De synliga måtten är 1.50 x 0.70m och består av liggande brädor, med stolpar i hörnena.

Inom ett område av 6.5 x 10.5m från den östra muren och 0.70 - 2.50m från cementplattan finns brädor, lagda som spångar med stolpar i kanterna. Det finns minst 6 stycken 2m långa brädor, lagda i V - Ö riktning.

Öster om dessa brädor finns en 3m lång spontning, av 14 st nedslagna brädor. Spontningen har ett avstånd av 1.3m från cementplattan.

I området runt spångarna och spontningen finns olika typer av avfall.

Fyndmaterialet utgjordes till största delen av rödgods.

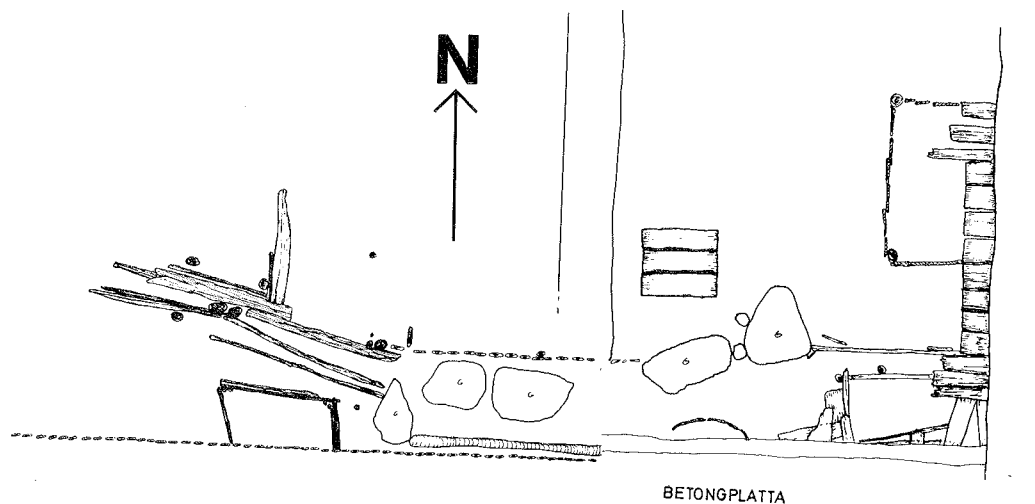
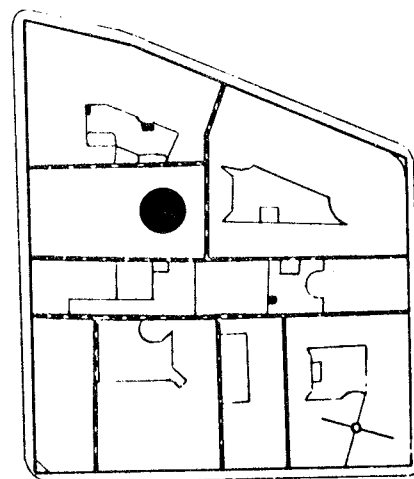

Fig.24, Kvarteret Enigheten, anl 7. Avfallsbingar och spångar. Planritning 1:100 SK och KO -79

KV ENIGHETEN

ANLÄGGNING 8

Läge: E 19-21 X
36-42 Y
Nivå: +11.92 - +12.67
Fyndnr: E 79:295-313
Ritn nr: E 29,50
Foto nr: F17:1-6
F18:7-10

KVARTERET ENIGHETEN

ANLÄGGNING 8

Anläggningen begränsas i söder, öster och väster av murar, i norr av en betongplatta.

Under fyllnadsmaterialet fanns en betongplatta. Den ligger över anläggningens norra del, 3 x 11m. (N - S, V - Ö). Denna betongplatta var så hård att den inte ens med grävmaskinens hjälp kunde avlägsnas. Därför lämnades detta område.

Anläggningens södra del, mellan betongplattan och den södra muren undersöktes. I den östra delen är lagren omrörda och inga fynd fanns att finna.

I den västra delen finns en avfallsbinge, vars norra och södra del är avskuren av muren och betongplattan. De synliga måtten är 1.50 x 1.20m. Väggar- na i öster och väster består av stående brädor. Inne i bingen finns 7 st stolpar. Utanför den östra väggen ligger ett par brädbitar.

Avfallsbingen innehöll rikligt med fynd. Övervägande delen var rödgods.

Fig.27, Kvarteret Enigheten, anl 8. Avfallsbinge.
Foto från 15 meters höjd. Foto SW -79

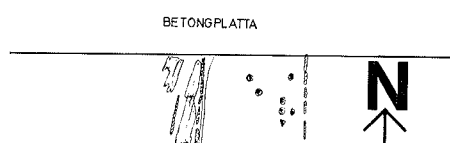

Fig.28, Kvarteret Enigheten, anl 8. Avfallsbinge.
Planritning 1:100 KO-79

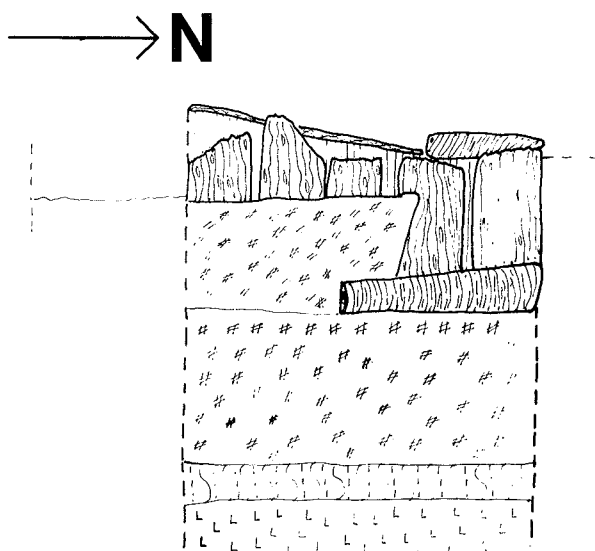
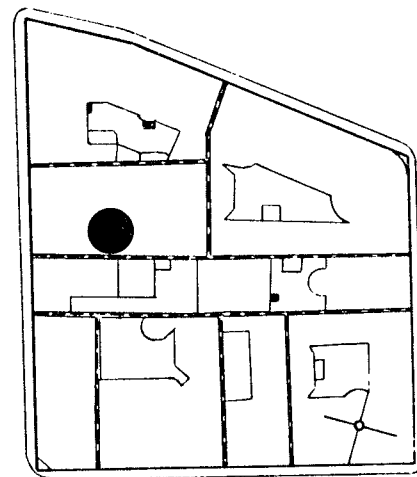

Fig. 29, Kvarteret Enigheten
anl 8. Avfallsbinge. Profil-
ritning mot väster. 1:250
EJ-79

KV ENIGHETEN ANLÄGGNING 9

Läge: E 12-16 X
29-34 Y
Nivå: ---
Fynd nr: ---
Ritn nr: ---
Foto nr: F11:33-34
F17:1-6

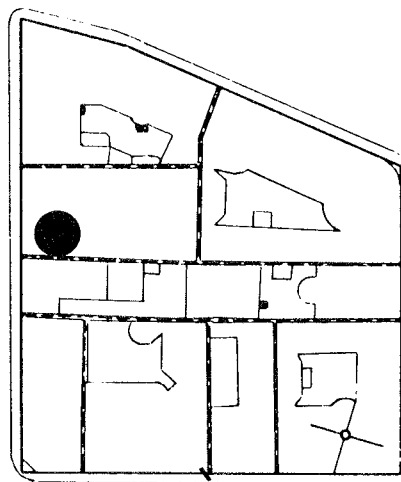
KVARTERET ENIGHETEN

ANLÄGGNING - OMRÅDE 9

Anläggningen är en källare till ett modernt hus.
Kulturlager saknades.

KV ENIGHETEN ANLÄGGNING 10

Läge: E 1-12 X
29-34 Y
Nivå: ---
Fynd nr: ---
Ritn nr: ---
Foto nr: F11:33-4
F14:1-6

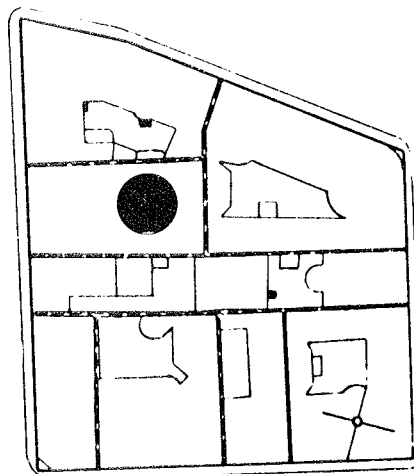

ANLÄGGNING - OMRÅDE 10

Området är begränsat av murar och utgör en källare till ett modernt hus.
Kulturlager saknades.

KV ENIGHETEN ANLÄGGNING 11

Läge: E 10-19 X
34-43 Y
Nivå: +10.97 - +11.61
Fynd nr: E79:314-354
Ritn nr: E 30,31,51,52
Foto nr: F8:7-10,13-28
F9:22-36
F10:1-5,12
F12:31-36
F14:18
F15:1-5
F18:7-10

KVARTERET ENIGHETEN

ANLÄGGNING 11

Området begränsas på alla sidor av betongmurar och är täckt av ett betonggolv. Betonggolvet ligger på 0.5m djup från murarnas överkant. Golvets tjocklek är 0.4m.

Efter bortgrävning av betonggolvet framkom ett trägolv på en nivå av +11.61. Trägolvet fortsätter in under anläggningens västra mur. Det har en synlig storlek, 5 x 5m. Golvet är på flera ställen starkt skadat. De längsta brädorna har måtten 2 x 0.30m och fortsätter in under västra muren.

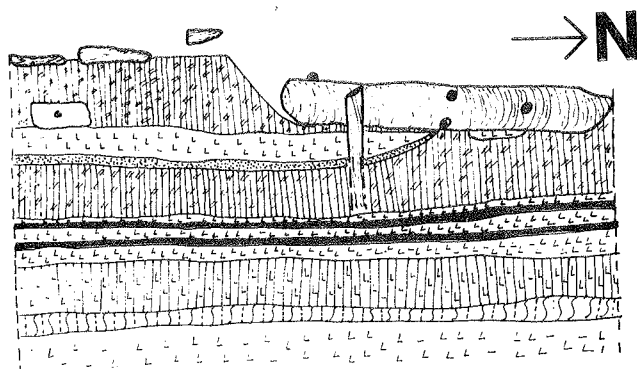

Fig. 30, Kvarteret Enigheten
anl 11. Profilritning mot
väster. 1:250 EJ-79

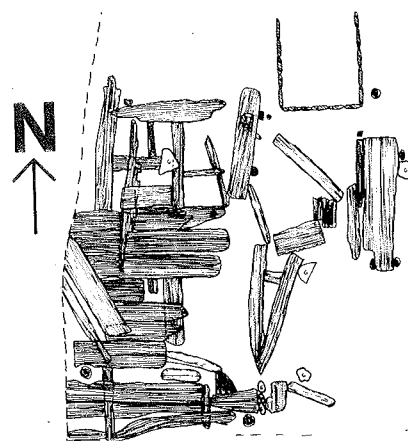

Fig. 31, Kvarteret Enigheten
anl 11. Golv. Planritning
1:100 EJ-79

Strax norr om trögolvet fanns en avfallsbinge, tillverkad av stående brädor. Bingens mått är 1.20 x 1m. Den norra väggen saknas.

I området mellan avfallsbingens västra vägg samt den västra muren påträffades en stor koncentration av läderföremål, mest lädersulor.

Vid rivning och nergrävning i golvet framkom följande lager:

- 0.30m kulturlager
- 0.10m lera
- 0.05m sand
- 0.17m kulturlager
- 0.03m lera
- 0.02m brandlager
- 0.05m lera
- 0.02m brandlager
- 0.06m lera
- 1.80m kulturlager med lera
- 0.50m svämlager
- Bottenlera

Stora delar av fyndmaterialet utgjordes av föremål av trä och läder.

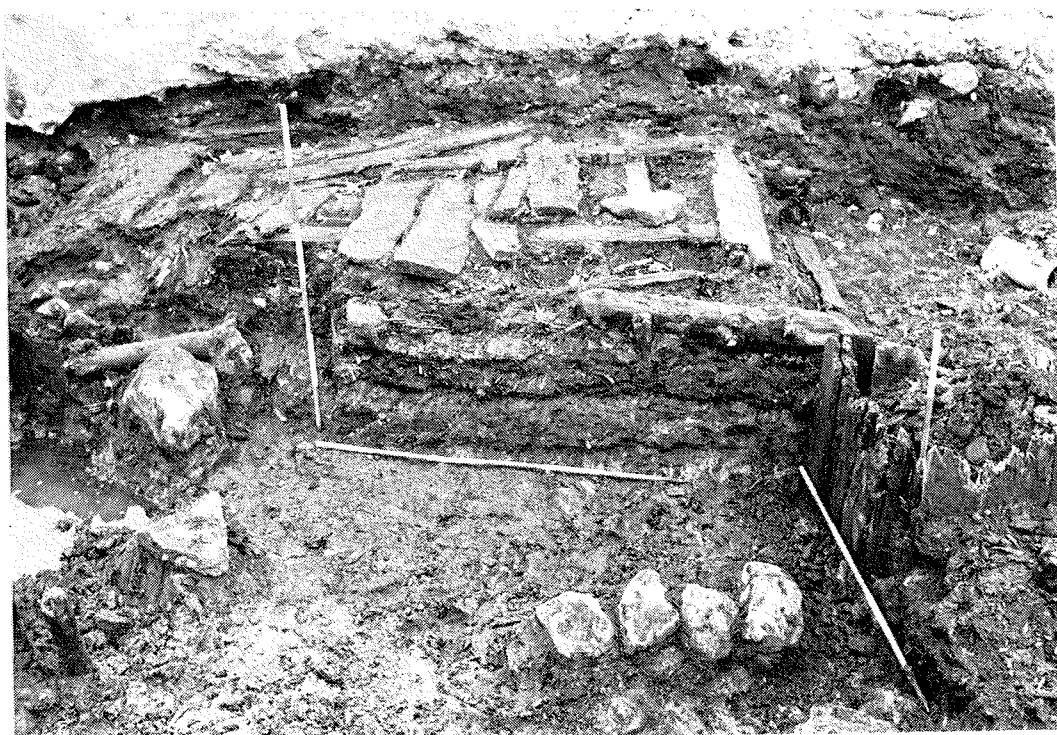
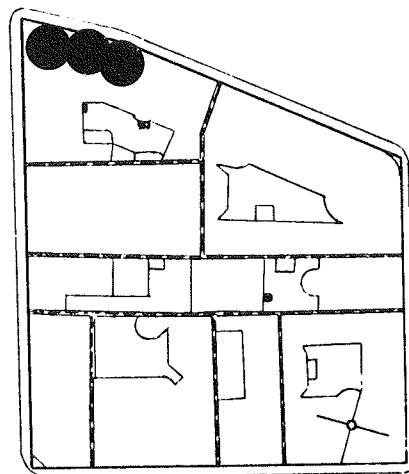

Fig. 32, Kvarteret Enigheten, anl 11. Golv och avfallsbinge. Foto mot väster. Foto: EJ -79

KV ENIGHETEN

ANLÄGGNING 12 13 14

Läge: E 1-15 X
52-60 Y
Nivå +12.95 - +14.10
Fynd nr: E 79:426-432
Ritn nr: E 33
Foto nr: F14:1-4, 13, 24

KVARTERET ENIGHETEN

ANLÄGGNINGAR 12, 13, 14.

Anläggningen begränsas i söder, väster och i norr av murar.

En tjock mur i V - Ö riktning skiljer anläggningarna åt. Murarna tillhör en 1800-tals byggnad.

Vid nergrävning i anläggningarna påträffades rödgods i anläggning 12, samt ett trägolv. Se anl. 15 hus i väster.

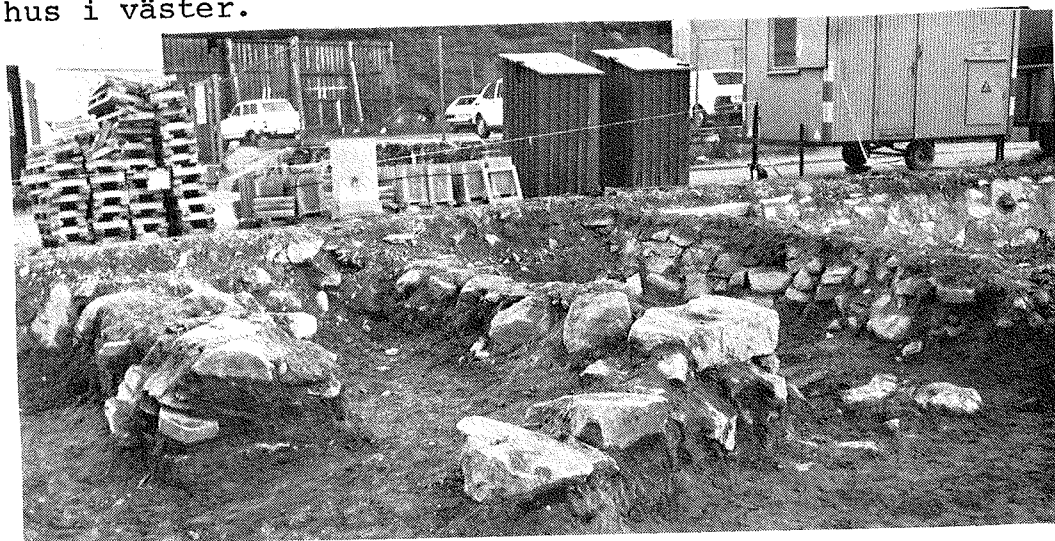
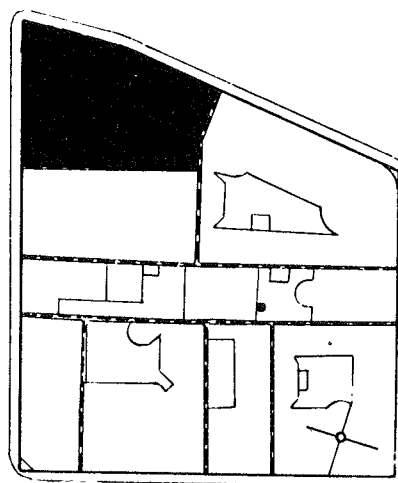

Fig. 33, Kvarteret Enigheten, anl 12-14. Murar. Foto mot nordväst. Foto: EJ -79

KV ENIGHETEN

ANLÄGGNING 15

Läge: E 1-25 X
43-60 Y
Nivå: +13.39-- +11.66
Fynd nr: E 79:355-416, 438, 442-43
Ritn nr: E 34-42, 45-46, 53-5
Foto nr: F16:4-12
F17:9
F18:1-12
F19:1-28
F21:1-12
F22:1-12
F23:1-12
F31:1-13, 28-32
F32:1-12

KVARTERET ENIGHETEN

ANLÄGGNING 15

Området täcktes av fyllnadsmassor, samt i norra delen av rustbäddar.

På en nivå +11.66 vid Kronhusgatan påträffades två välbevarade trägolv, placerade med kortsidan mot Kronhusgatan. Golven fortsätter in under gatan. I områdets nordvästliga del framgrävdes avfallsbingar, dräneringsanläggningar, spångar m m.

Mellan golven fanns stensättning - kullerstenar.

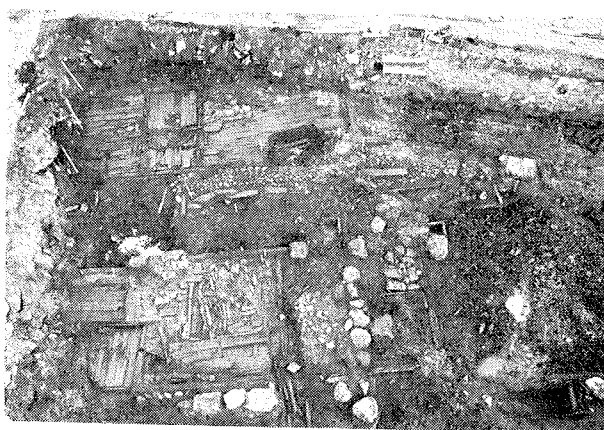
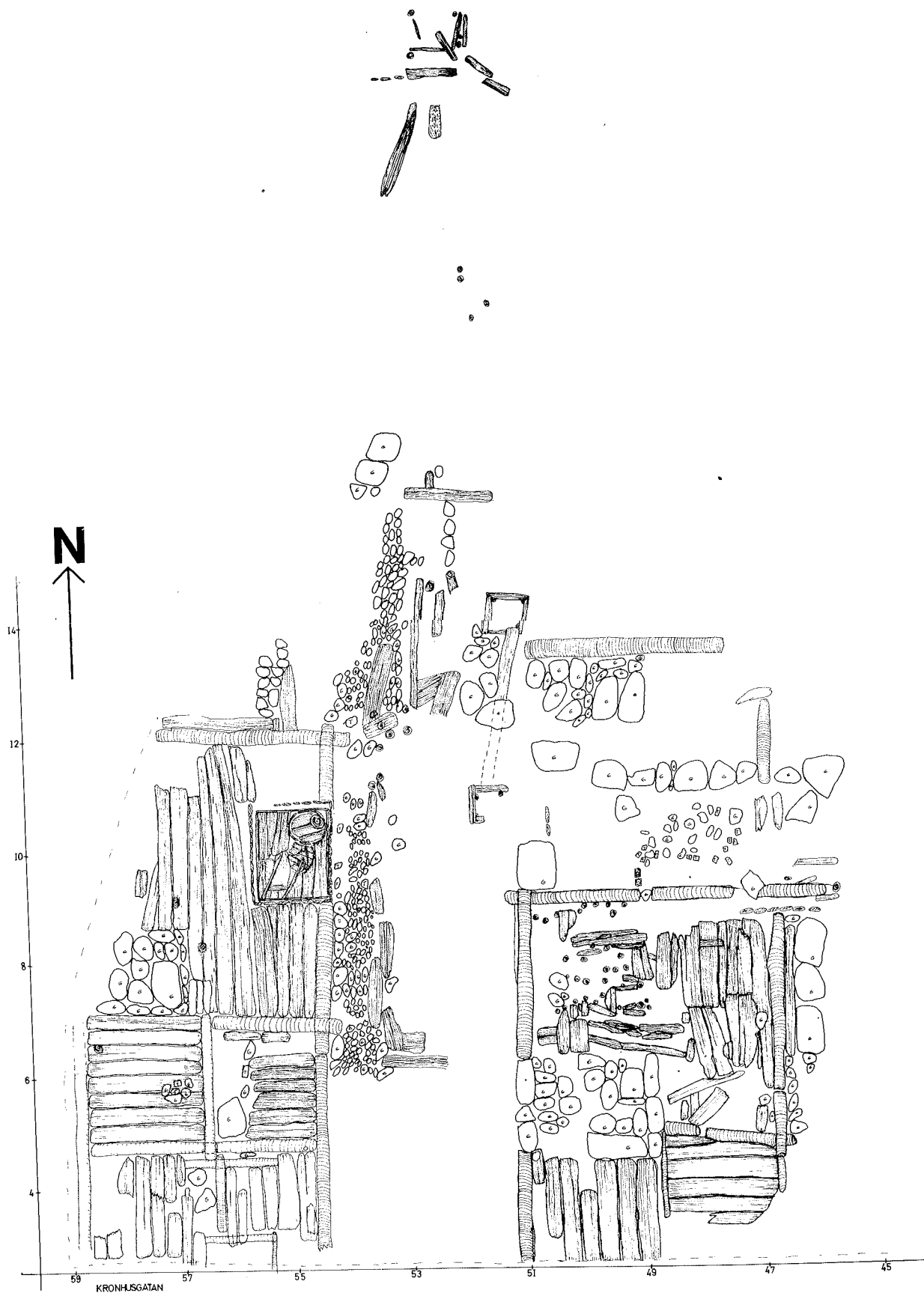

Fig. 34, Kvarteret Enigheten, anl 15. Golv, gränd, avfallsbinge, dräneringsanläggning. Foto mot väster från 15 meters höjd. Foto: SW -79

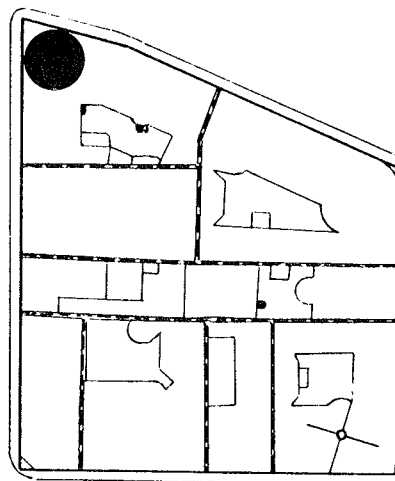
Fig.35, Kvarteret Enigheten, anl 15. Hus i väster
och hus i öster I. Planritning 1:100
EJ. SK. KO. -79

KV ENIGHETEN

ANL 15 HUS I VÄSTER

Läge: E 1-12 X
54-59 Y
Nivå: +12.14-- +13.11
Fynd nr: E 79:405-416
Ritn nr: E 37,39-40
Foto nr: F16:5-11
F17:9
F18:1-4,6,12
F19:1-6
F22:11-12
F23:6-10
F31:1-13,28-32
F32:1-4

ANLÄGGNING 15 HUS I VÄSTER

Efter bortgrävning av anläggningarna 12, 13, 14, hittades ett trägolv på en nivå +12.76. Golvet är beläget 54.5m från Torggatan och är 4.5m brett. Den synliga längden är 10.5m därefter fortsätter golvet in under Kronhusgatan.

Grundstommen är lagd på lera. Stockarnas längd är mellan 2-3.0m långa och mellan 0.20-0.30m breda. De sammanbinds i knuttimmerteknik. Golvet är indelat i minst 4 rum. Det största har måttet 5 x 4.5m. De mindre är 2 x 2.5m. I ett av rummen finns stenar lagda i en rektangulär form, stenar från eldstaden. Den största stenen är 0.80 x 0.50m, den minsta 0.10 x 0.30m. I det största rummet, det nordligaste, finns en bingegrävd i golvet. Bingens storlek är 1.50 x 1.70m. Väggarna består av 0.20m breda brädor, som slagits ner tätt intill varandra. På insidan av bingen finns en liggande bräda, 0.20m bred, spikade på varje vägg.

Innehållet i bingen är enligt följande:

Överst 0.30m tegelflis
0.05 - 0.10m bränt trä
0.20m sandblandad jord
0.05m gul sand
Träbrädor

I bingen hittades två trätunnor, ett kärrhandtag
samt en läderhink stämplad 1738.

I ena tunnan finns följande lager:

0.50m kol, aska, brända stenar, sotblandad sand
och jord.
0.10m lerblandad bränd jord. Träbotten.

Vid framgrävning av detta golv hittades ett mindre
antal fynd.

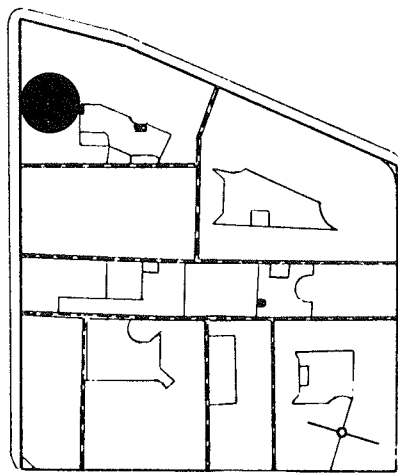

Fig. 36, Kvarteret Enigheten, anl 15. Binge i golv.
Hus i väster. Foto mot nordväst. Foto: EJ -79

KV ENIGHETEN

ANL 15 HUS I ÖSTER I

Läge: E 1-10 X
46-51 Y
Nivå: +12.08 - +12.76
Fynd nr: E 79:365,393-97
Ritn nr: E 36-37
Foto nr: F16:4-12
F17:9
F18:1,3,11-12
F22:8-9

ANLÄGGNING 15 ÖSTRA GOLVET 1

Golvet fortsätter in under Kronhusgatan med kortsidan. Grundstommen består av stockar 3 x 0.30m, som sammanbinds i knuttimmerteknik. Golvet är skadat och det är svårt att exakt bestämma rummets storlek. Det största verkar vara 4 x 4m och är det nordligaste. I rummets västra del finns ett 30-tal lämningar efter nerslagna stolpar.

Den övervägande delen av golvbrädorna har måtten 2 x 0.40m. Få föremål hittades vid framgrävningen av golvet.

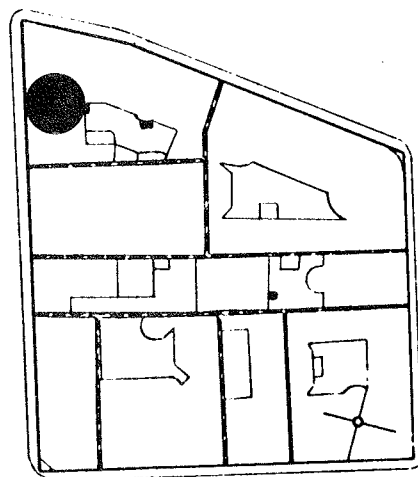

Fig. 37, Kvarteret Enigheten, anl 15. Knuttimrade syllstockar, från Hus i väster. Foto: EJ -79

KV ENIGHETEN

ANL 15 HUS I ÖSTER II

Läge: E 1-12 X
46-51 Y
Nivå: +11.66 - +12.28
Fynd nr: E 79:398-404
Ritn nr: E 41,54
Foto nr: F23:5-12

ANLÄGGNING 15

GOLV I ÖSTER II

Vid rivning och nergrävning i det översta golvet, påträffades ytterligare ett trægolv på en nivå +11.66.

Detta golv sammanfaller i yttermått med det golv som låg ovanpå.

Mellan de bägge golven finns ett lager med kulturlager med träflis.

Av golvets grundstomme finns endast den västra stocken, 6 x 0.20m. Innanför västra stocken finns en stensättning, 3,70 x 1.70m. Den största stenen har måtten 1.0 x 0.40m. Antagligen är stenarna rester av eldstaden.

I golvets norra del finns N - S gående brädor. Den längsta har måtten 3.5 x 0.5m. Den minsta är 1 x 0.4m. I V - Ö riktning löper två stockar 3.8 x 0.20 med 1m mellanrum. Liknande 2 stockar 1 x 0.20, 0.70 x 0.20 ligger i V - Ö riktning och löper med 0.5m mellanrum söder om alla V - Ö gående stockar. Ytterligare två stockar 1.60 x 0.20m, 3 x 0.20m ligger i V - Ö riktning med 0.80m mellanrum mot norr.

Vid den nordligaste stockens östra ända, finns en bräda 2 x 0.10m i N - S riktning. Strax utanför denna finns två stora stenar 0.50 x 0.30m. Öster om dessa en stensättning med kullersten i ett område 1.30 x 1.20m.

Vid nergrävning i detta golv hittades ett stort antal rödgods.

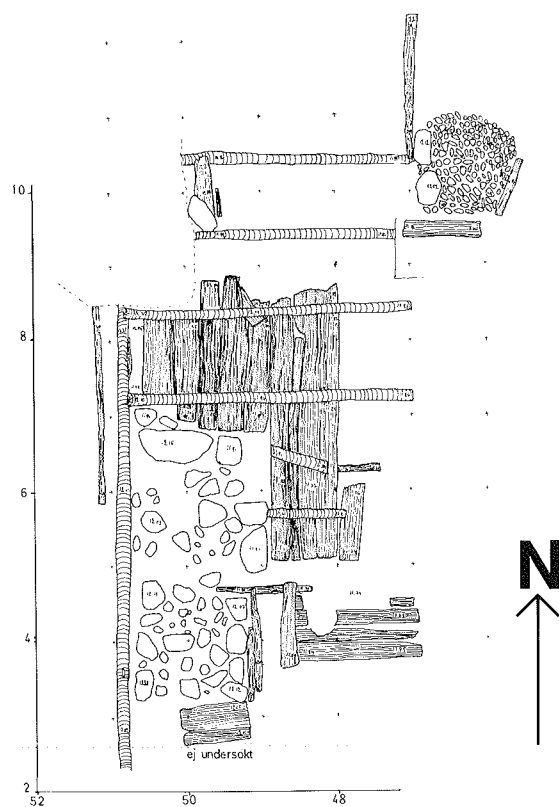

Fig. 38, Kvarteret Enigheten, anl 15. Hus i Öster II.
Planritning 1:100 SK -79

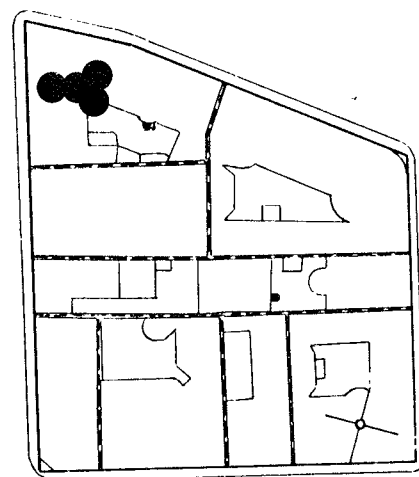

Fig. 39, Kvarteret Enigheten, anl 15. Hus i Öster II.
Foto mot norr. Foto: SK -79

KV ENGHETEN

ANL 15 UTANFÖR HUSEN

Läge: E 1-15 X
51-55 Y
Nivå: +11.74 - +13.39
Fynd nr: se. anl 15 (hela)
Ritn nr: E 35
Foto nr: F16:5-12
F17:8-9
F18:1-12
F19:7-29
F22:10
F23:1-4, 7, 11-12

Områden och anläggningar utanför det västra och östra golvet.

Mellan golv i väster och golv i öster finns alldeles utanför golv i väster, en 10m lång och 1m bred stensättning kullerstenar. Längs denna stensättningsgräns västra sida ligger 0.20m breda och 1m långa brädor.

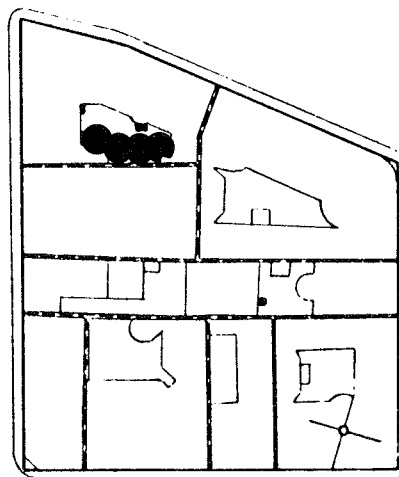
En slags dräneringsanläggning som består av en ränna och 2 "lådor" hittades 52m från Torggatan. Rännan består av 4 stycken brädor, 3 x 0.20m lagda i en rektangulär form. Vid rännans båda ändar finns en "låda" bestående av 0.70 x 0.20m brädor i en fyrkant, södra lådan skadad. Botten är av trä. Anläggningen är helt täckt med lera.

Utanför det östra golvet 1:s norra sida finns kulturlager täckta med tegelflis och småsten. Området är delvis söndergrävt av nedgrävningar för rörledningar. 2m från golvets norra stock finns en 6m lång rad av stora stenar, V - Ö riktning, 0.60 x 0.50m, och norr därom i väster, ytterligare en stensättning med stora och små stenar.

KV ENIGHETEN

ANL 15 VÄST ANL 11

Läge: E 12-25 X
 43-46 Y
 Nivå: +12.17 - +12.90
 Fynd nr: E 79:372-373,
 384-392
 Ritn nr: E 34,38
 Foto nr: F16:4-12
 F17:9
 F18:5,7-12
 F19:23-29
 F20:1-7

KVARTERET ENIGHETEN

ANLÄGGNING 15

OMRÅDE VÄSTER OM ANLÄGGNING 11.

I området finns ett flertal träkonstruktioner:
 2 avfallsbingar, spångar, dräneringsanläggning
 samt stockar.

1m utanför anläggning 11 finns 4 stycken stockar
 2.5 x 0.20m lagda i N - S riktning. Runt dessa
 stockar finns en mycket stor mängd med läder-
 föremål, sulor och handskar samt rödgods.

Den södra avfallsbingen har måtten 1.5 x 1m.
 Bingen är tillverkad av 0.20m breda brädor som
 slagits ner tätt intill varandra. Den södra väggen
 saknas.

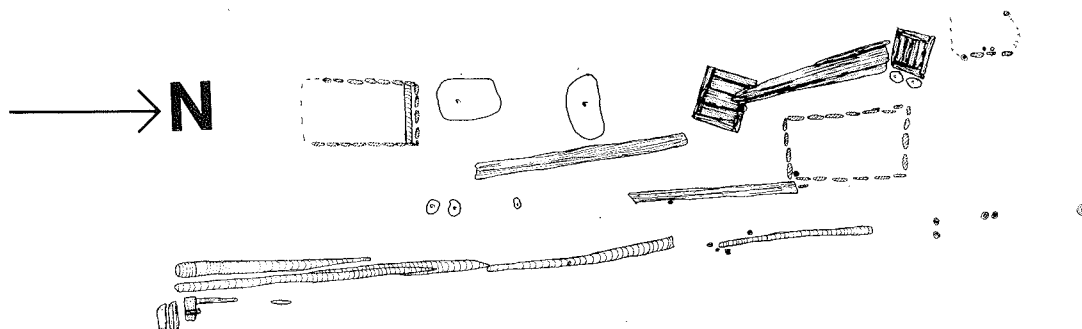

Fig. 40, Kvarteret Enigheten, anl 15. Område väster
 om anl 11. Planritning 1:100 SK -79

Fig. 41, Kvarteret Enigheten, anl 15. Område väster om anl 11. Dräneringsanläggning, avfallsbinge. Foto mot väster. Foto: EJ -79

Den norra avfallsbingen är 0.90 x 1.60m och tillverkad av 0.20m stående brädor, sittande tätt tillsammans. I denna binge hittades ett stort antal rödgods.

1m väster om den norra avfallsbingen finns en dräneringsränna, konstruerad av 4 st 2m långa brädor. Vid rännans båda ändar finns en "låda". Dessa är gjorda av 0.60 x 0.20m brädor. Den södra "lådan" har ett cirkelformat urtag på ena sidan. Anläggningen var täckt av lera och rustbädd innan framgrävningen.

Strax norr om dräneringsanläggningen finns rester av en avfallsbinge.

På ett område 53m från Torggatan samt mellan 18 - 22m från Kronhusgatan, finns spridda brädor, 0.60 x 0.20m och ett par stolpar. Dessa lämningar har antagligen tillhört en avfallsbinge.

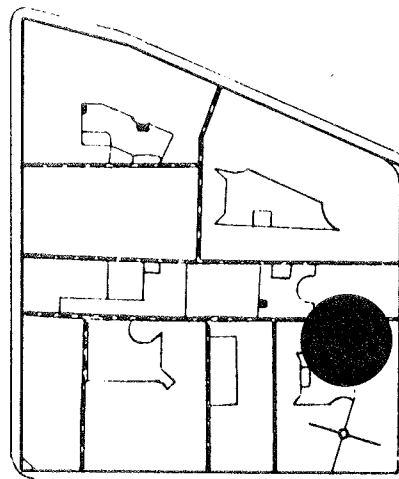

Fig. 42, Kvarteret Enigheten, anl 15. Detaljfoto av dräneringsanläggning. Foto mot söder. Foto: EJ -79

KV ENIGHETEN

ANLÄGGNING 16

Läge: E 38-50 X
12-26 Y
Nivå: +11.46 - +12.64
Fynd nr: E 79:419-425
Ritn nr: E 43,56
Foto nr: F31:14-27

KVARTERET ENIGHETEN

ANLÄGGNING 16

Anläggningen består av ett trägolv, samt tre avfallsbingar. Runt avfallsbingarna finns ett område med kullersten. Hela anläggningen var täckt med fyllnads och rivningsmassor.

TRÄGOLVET

I anläggningens östra del ligger ett trägolv. Detta är mycket skadat bl a av nedgrävning av moderna vatten och avloppsledningar. Golvets västra del är bäst bevarat.

Golvets yttermått är 3.40 x 0.60m. Golvets består i väster av en stock, 3.30 x 0.20m, lagd i N - S riktning. Vid stockens västra sida finns 6 stenar som delvis ligger under stocken. Stenarnas synliga storlek är 0.20 x 0.20m. Strax intill i Ö - V riktning finns 3 stycken golvbrädor, 3.0 x 0.30m. Resten av golvets består av 13 stycken brädor lagda i V - Ö riktning med måtten 1 x 0.20m eller 0.50 x 0.20m.

Golvets nivå var +12.50.

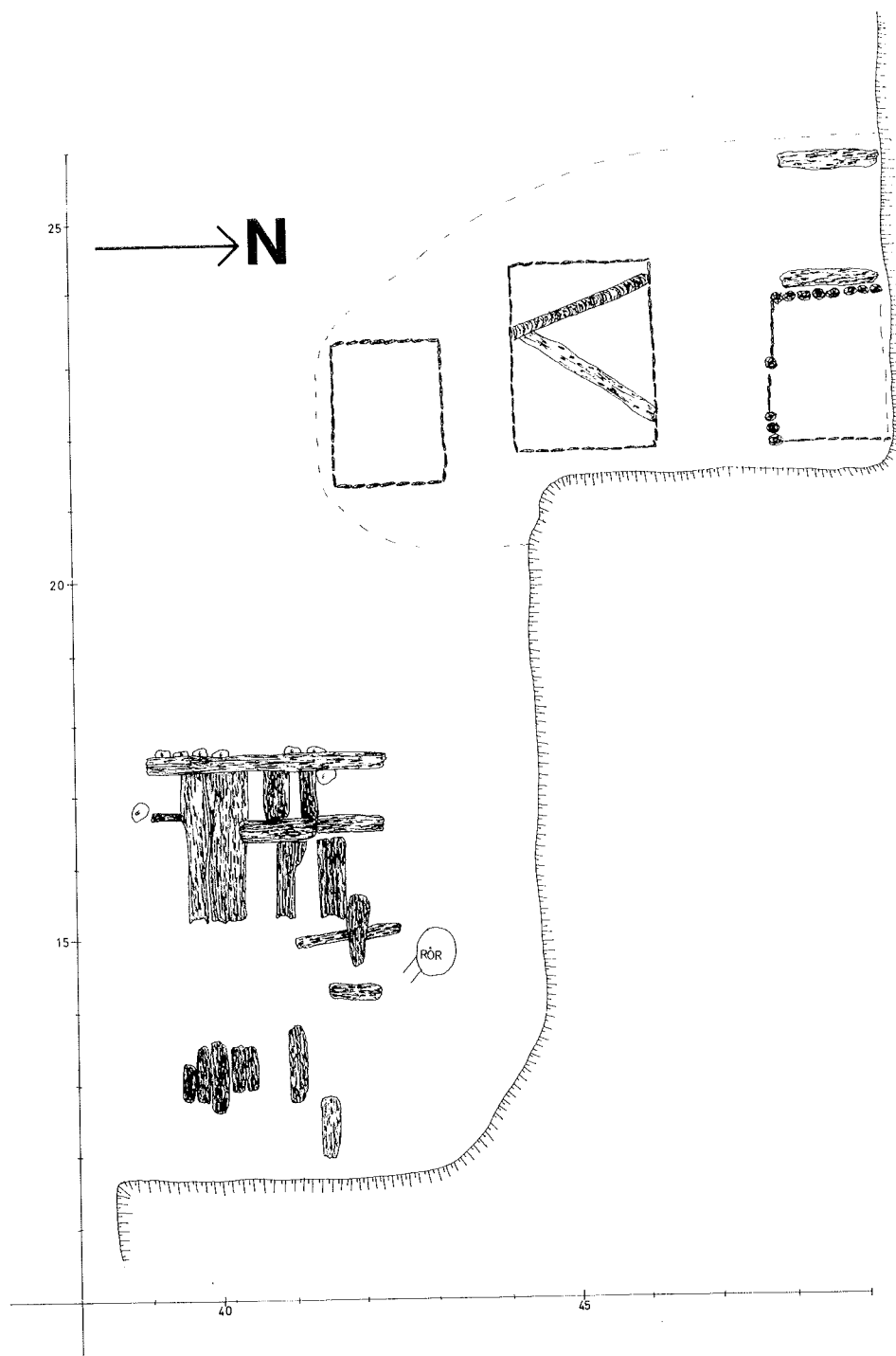

Fig. 43, Kvarteret Enigheten, anl 16. Golv och avfalls-
bingar. Planritning 1:100 EJ och KO -79

BINGE 1

Avfallsbingarna ligger i rad i N - S riktning. Den södra, Binge 1, har storleken 1.50 x 2m. Den består av spontade stående brädor, 0.20m breda. Fynden i bingen utgjordes av 2,5 kg läder samt 1,3 kg djurben.

Binge 2

Den mittersta bingen, Binge 2 ligger 1m norr om Binge 1. Den har måtten 2 x 2.5m och är gjord av spontade stående brädor som är 0.20m breda. I bingen finns en stock och en bräda, 2,5 x 0,3m. Fynden är få och utgjordes mest av rödgods och fajans.

Fig. 44, Kvarteret Enigheten, anl 16. Avfallsbingar.
Foto mot sydväst. Foto : EJ -79

KVARTERET VINDRAGAREN

Kv Vindragaren

Undersökningen av Kv Vindragaren inleddes med att två provschakt (schakt I och II) grävdes. Schakt I drogs parallellt med Nedre Kvarnbergsgatan och ca 5m ostsydost om gatan. Schakt II drogs i Ö - V riktning utifrån schakt I's norra ände och österut. Därefter koncentrerades undersökningen till området som bildas av vinkeln mellan dessa schakt. I det området bedömdes skador av sentida källare som små. I undersökningens slutskede grävdes ytterligare ett provschakt (schakt III). Schakt III lades i området mellan Torggatan och själva utgrävningsområdet för att söka efter eventuella rester under de på 1970-talet rivna husen.

Det område av Kv Vindragaren som undersöktes aktivt var alltså beläget inom området Vi 15-47x och 20/25-13/15y.

X-axeln för Kv Vindragaren utgörs av Torggatan och talen stiger mot norr. Y-axeln utgörs av Spannmåls-gatan och talen stiger mot öst.

Vid undersökning av Kv Vindragaren framkom träkonstruktioner och stensättningar som vid bearbetningen sammanförts till åtta anläggningar (anl Vi 1-8). Några murar av sentida karaktär påträffades också. Dessa murar har utgjort grund och källarmurar till de under 1970-talet rivna husen. Dessa hus var uppförda efter 1760. Murarna har beskrivits som mur A-C.

Kv Vindragaren indelas administrativt i tre tomter, 1, 2 och 3. Tomt 1 är belägen i kvarterets SV hörne, tomt 3 i kvarterets norra del och tomt 2 utgör området däremellan, se plankarta.

Höjdangivelserna är omräknade till Göteborgs kommuns höjdangivelser. Fixpunkt har varit kommunens fixpunkt 90550, markerad med dubb i berget några meter sydväst om korsningen N Kvarnbergsgatan - Spannmåls-gatan. Punkten är angiven till 16.199 m. Kommunens höjdangivelser ligger c:a 10.2m över älvens medelvattennivå.

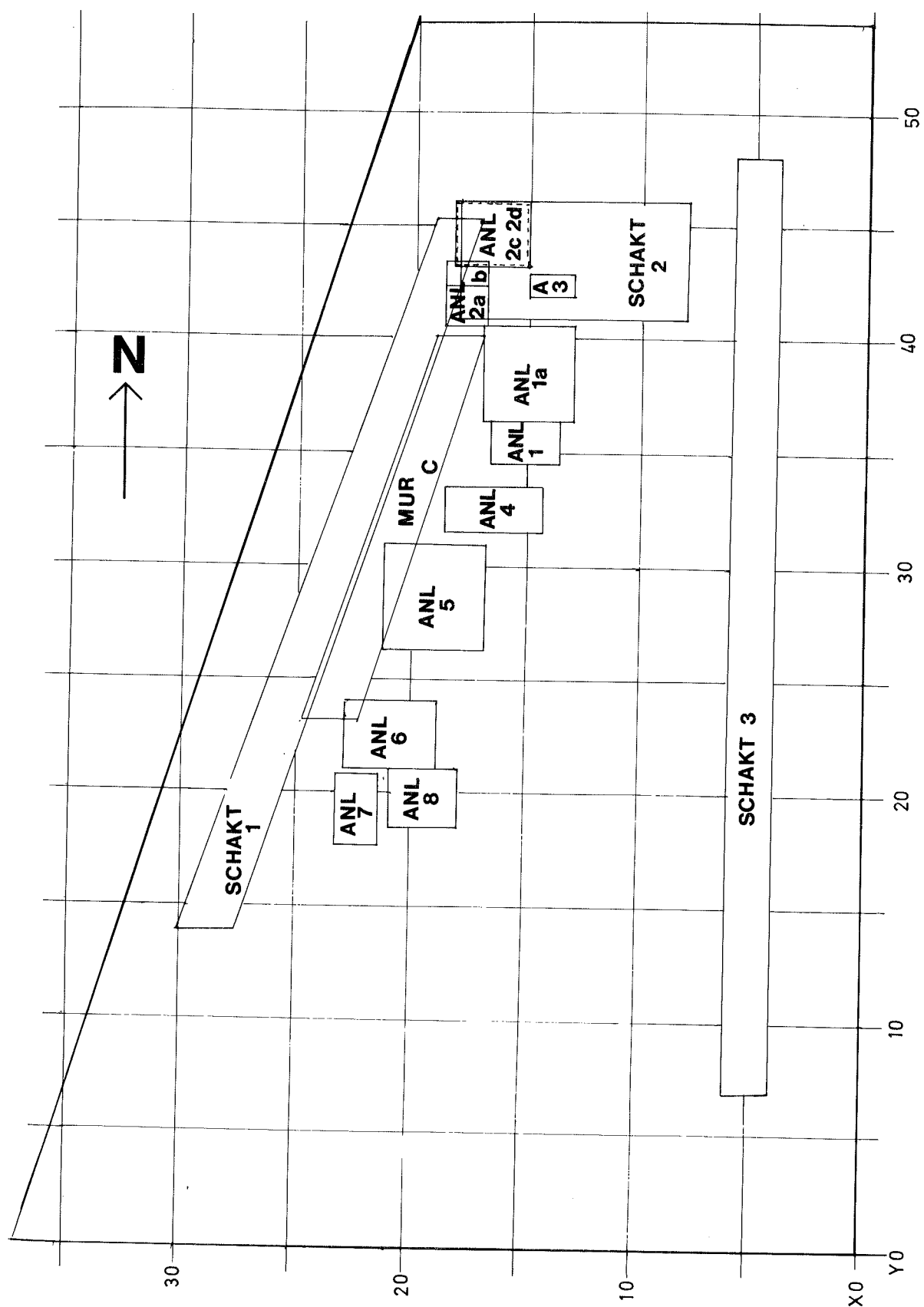
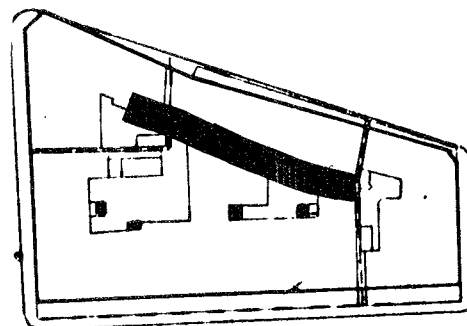

Fig. 45, Kvarteret Vindragaren, anläggnings och koordinatplan. X-axeln motsvarar Torggatan och y-axeln Spannmålsgratan.
Ritning: EJ och SK -81

KV VINDRAGAREN SCHAKT 1

Läge: Vi 14-45 X
27.5/30-17/19.5 Y
Nivå: +12.80
Fynd nr: Vi 79:1
Ritn nr: Vi 1
Foto nr: F5:9

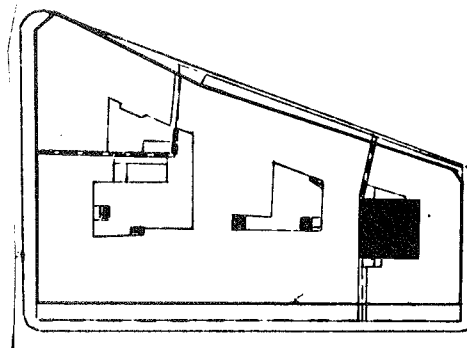

Kv Vindragaren
Schakt I

Schakt I grävdes parallellt med Nedre Kvarnbergs-
gatan och ca 5m OSO om nämnda gata.
Schakt I grävdes ca 2m brett och till ett djup
av ca +12.80. I schaktet framkom Ö - V och N - S
gående murpartier som beskrivits som mur C.

KV VINDRAGAREN SCHAKT 2

Läge: Vi 41-46 X
8-18 Y
Nivå: +13.40
Fynd nr: ---
Ritn nr: Vi 1
Foto nr: F2:27-35

Kv Vindragaren Schackt II

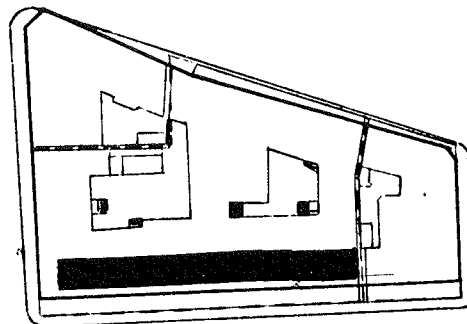
Schakt II grävdes parallellt med Klädpressaregatan och mellan 6 och 10m söder om gatan. Schaktet grävdes i varierande bredd och intill ett djup av ca +13.40.

I schakt II framkom dels anl. 3, dels murpartier från de på 1970-talet rivna husen. Murarna betecknas som; Mur A^I, A^{II}, B och C.

KV VINDRAGAREN SCHAKT 3

Läge: Vi 7-48 X
4- 6 Y

Nivå: ---
Fynd nr: ---
Ritn nr: Vi 1
Foto nr: F24:1-11

Kv Vindragaren
Schakt III

Schakt III grävdes parallellt med Torggatan och ca 3m öster om gatan. Schaktet uppgrävdes för att undersöka om eventuella konstruktioner fanns under de på 1970-talet rivna husen. Schaktet grävdes i ca 1 meters bredd och i en längd av ca 40m.

I schaktet framkom sju Ö - V gående murar, alla grundmurar i kallmursteknik. Jämförelser med planen till de på 1970-talet rivna husen visar att alla sju murarna tillhört dessa hus.

I övrigt framkom i schakt III inga lämningar äldre än dessa grundmurar.

Fig. 46, Kvarteret Vindragaren
Schakt III. Uppgrävning av
schakt. Foto mot sydost.
Foto: SW -79

KV VINDRAGAREN

MUR A1 MUR A2

Mur A I

Läge Vi 47.5 X
14.6-18.8 Y

Nivå: ---

Fynd nr: ---

Ritn nr: Vi 8

Foto nr: F5:2-3

MUR A II

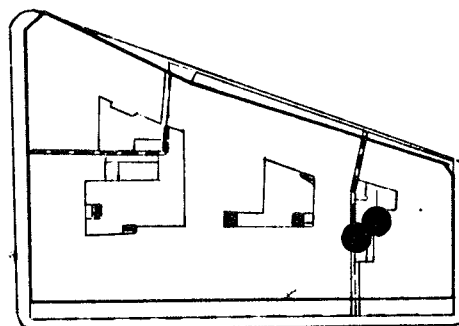
Läge: Vi 43.0-47.6 X
13.0 Y

Nivå: ---

Fynd nr: ---

Ritn nr: Vi 8

Foto nr: ---

Kv Vindragaren

Mur AI, AII

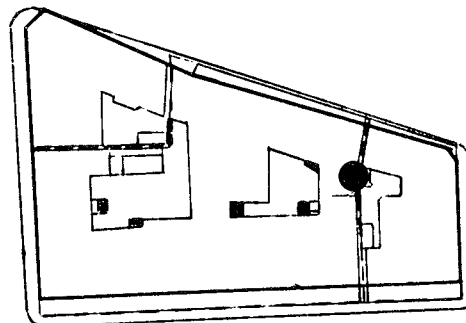
Murarna AI och AII begränsar utgrävningsområdet norrut. Mur AI löper i Ö - V riktning, mur AII i N - S. Båda murarna är av rött tegel och vi-lar på grundmurar av kallmurad klumpsten. Mur AI har vid ungefär mitten av den framgrävda delen, en anfangsutkragning till ett valv.

De båda murarna har utgjort källarmurar till det på 1970-talet rivna huset på tomt 3, huset uppges vara byggt på 1760-talet.

Undersökningsområdet fick sin nordgräns här, då det bedömdes att källare innanför murarna "A" hade skadat ev äldre lämningar. På de angivna bilderna syns mur AI avlägset i bildens fond.

KV VINDRAGAREN MUR B

Läge Vi 43.1-42.0 X
14.6-19.4 Y
Nivå: ---
Fynd nr: ---
Ritn nr: Vi 8 (9)
Foto nr: F2:30

Kv Vindragaren

Mur B

Mur B är en Ö - V gående grundmur av kallmurad klumpsten ca 1.00 x 0.70m.
Mur B har vilat på rustbädden anl 2b. Mur B har utgjort sydmur till det på 1970-talet rivna huset på tomt 3.
På det angivna fotot syns undre delen av mur B tillsammans med den underliggande rustbädden anl. 2b.

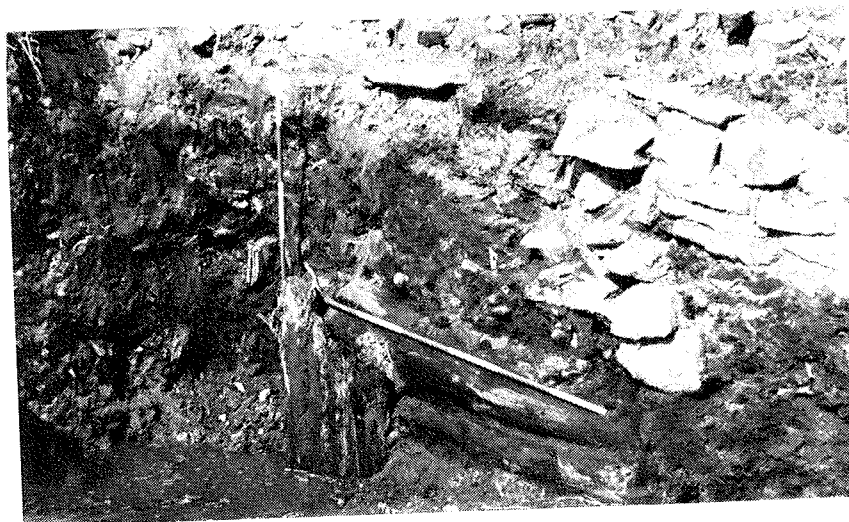
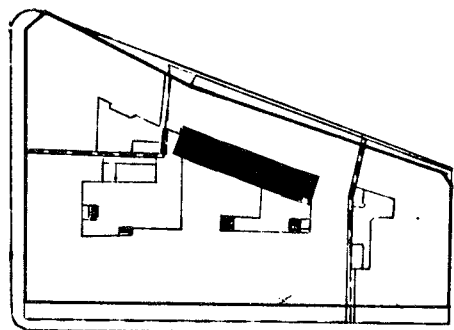

Fig. 47, Kvarteret Vindragaren, mur B. Mur med underliggande rustbädd. Foto mot nordväst.
Foto: EJ -79

KV VINDRAGAREN

MUR C

Läge Vi 23.5-40.5 X
22.0/24.0-17.0/19.0 Y
Nivå: +13.70
Fynd nr: Vi 79:101-105
Vi 79:106-110
Ritn nr: Vi 1.22
Foto nr: F5:2-3,9
F13:12-13,24,26

Kv Vindragaren

Mur C

Över nästan hela det undersökta området i Kv Vindragaren går mur C. Mur C utgör grundmur till det på 1970-talet rivna huset på Kv Vindragaren tomt 2.

Mur C går parallellt med Nedre Kvarnbergsgatan och mellan 6 och 7m ut från densamma. Den framgrävda mur C sträcker sig 18m, muren är ca 1m bred. Utifrån muren går tre murar ut vinkelrätt i östlig riktning mot Nedre Kvarnbergsgatan.

Muren består i sin övre del av ca 1.00 x 0.9 x 0.25m stora stenar. Stenarna är sammanfogade med fogbruk. Mot murens botten avtar stenstorleken till ca 0.60 x 0.70m. Mur C var 0.8m hög.

Föremålen Vi 79:101-105 är framkomna vid framgrävandet av mur C, föremålen Vi 79: 106-110 är framkomna vid framrensande av muren.

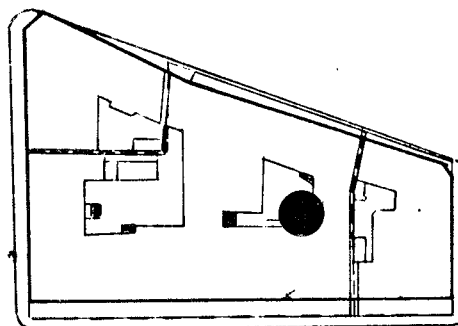
Fig. 48, Kvarteret Vindragaren, mur C. Mur C syns i fotots vänstra del. I nedre delen finns anl 7 och anl 8. Foto mot norr. Foto: EJ -79

Fig. 49, Kvarteret Vindragaren, Mur C, muren sträcker sig över hela bilden, anl 1a är framgrävd och anl 4 undersökes. Kvarteret Enigheten är i grävningsperiodens början parkeringsplats. Foto mot söder. Foto : EJ -79

KV VINDRAGAREN ANLÄGGNING 1

Läge: Vi 34.4-36.3 X
13.7-16.7 Y
Nivå: +12.59 - +12.93
Fynd nr: Vi 79:16-27,36,
96-99,133,134
136
Ritn nr: Vi 5
Foto nr: Fl3:27-28

Kv Vindragaren

Anl 1

Anläggningen består av N - S gående ca 0.30m breda brädor mellan två Ö- V gående syllstockar. Den södra stocken går in under den östra schaktkanten. Den synliga delen är 2.50m. Den norra stocken går även den in under östra schaktkanten och den synliga delen är 3.00m.

Brädorna i anläggning 1 ligger i samma nivå som de i anl 1a.

Stockarna ligger på mellan +12.59 och +12.93 och plankorna på mellan +12.67 och 12.68.

Den norra syllstocken i anl 1a är identisk med den södra stocken i anl 1.

Tolkning: Tillsammans utgör anl 1 och anl 1a och möjligen golvet V om den N - S gående syllstocken i anl 1a (ritn 6,7) ett hus. Huset avbrytes i väst av mur C. I öst går huset in under schaktkanten.

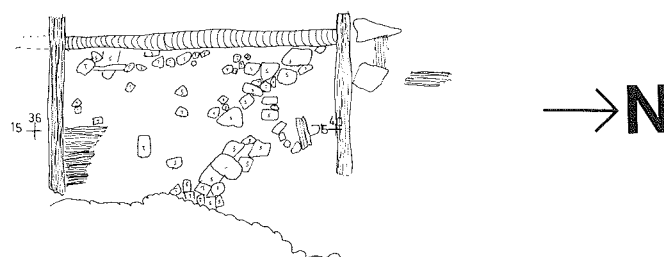

Fig. 50, Kvarteret Vindragaren, anl 1 övre lager. Planritning 1:100 KO-79

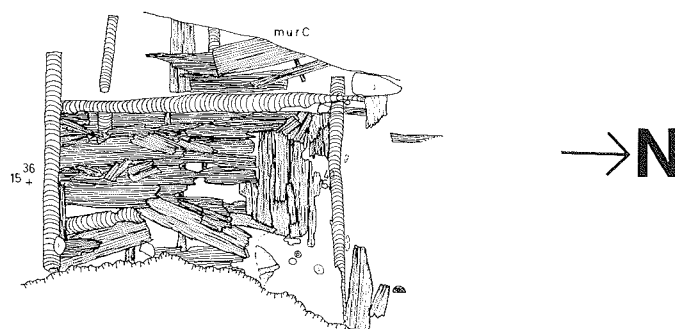

Fig. 51, Kvarteret Vindragaren, anl 1. Planritning 1:100 KO -79

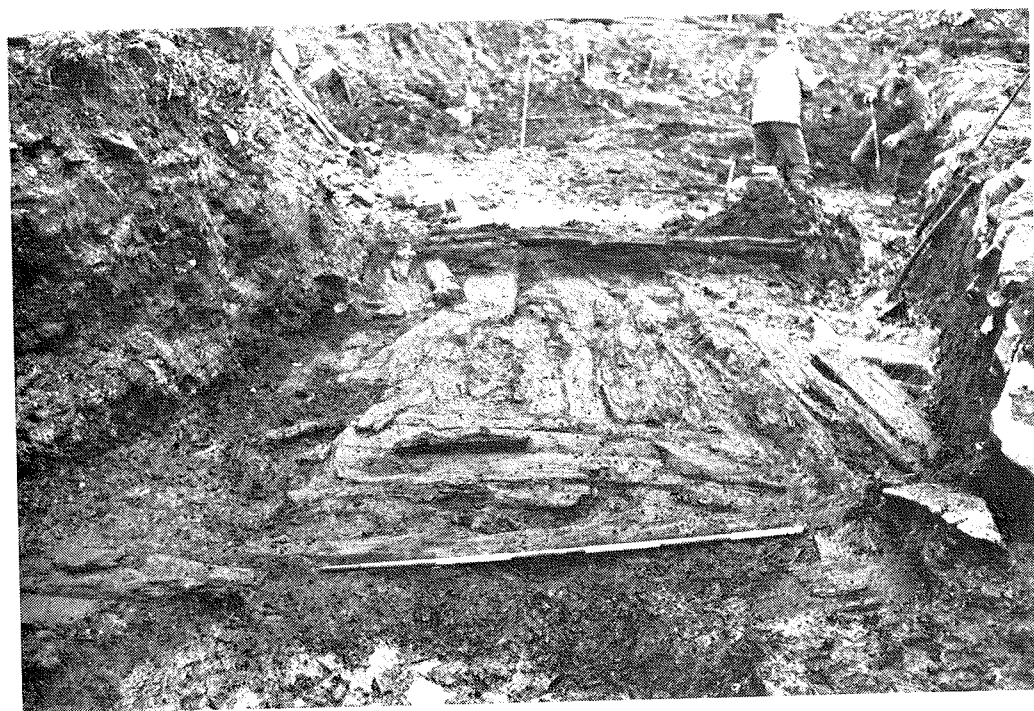
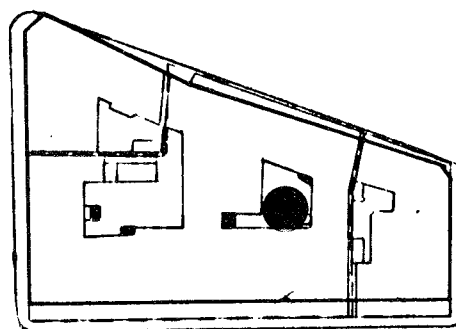

Fig. 52, Kvarteret Vindragaren, anl 1, trägolv med syllstockar. Mur C till höger. Foto mot söder. Foto: SK -79

KV VINDRAGAREN ANLÄGGNING 1a

Läge: Vi 36.2-40.5 X
13.1-17.1 Y
Nivå: +12.52 - +12.98
Fynd nr: Vi 79:32-35
Vi 79:37
Ritn nr Vi 6,7
Foto nr: F5:2-4
F20:7-10

Kv Vindragaren

Anl 1a

Anläggningen överlagrades av sten och tegelfyllning, se plan Vi 6.

Anläggningen består av tre syllstockar och golvbrädor.

Två syllstockar gick i Ö - V riktning en i N - S riktning. Stockarna bildar tillsammans en öppen fyrkant. De Ö - V -gående stockarna är 3.00 resp 3.20m långa, båda fortsätter in under grävområdets östra schaktkant. Den N - S gående stocken är 4.00m lång. Golvbrädorna varierar mellan 0.12 och 0.30ms bredd och är delvis fragmentariska. Golvbrädorna omramas av syllstockarna. I anläggningens södra del ligger golvbrädorna i N - S riktning och vilar på Ö - V gående ca 0.8m breda golvstockar. I norra delen av anläggningen ligger golvbrädorna i Ö - V riktning.

Området mellan (V om) den N - S gående syllstocken och mur C ligger ytterligare golvbrädor i varierande riktning. Detta golv överlagras av mur C och ligger något lägre än anläggningen i övrigt (omkr +12.80, resp omkr +12.70).

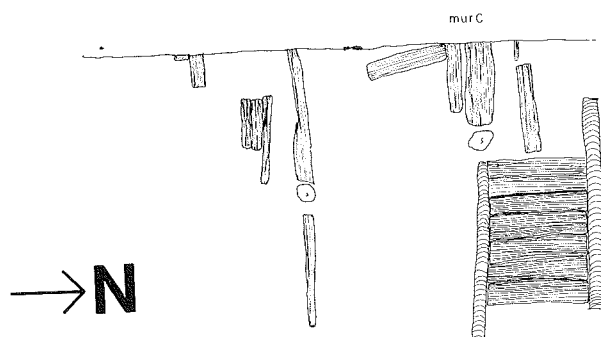

Fig. 53, Kvarteret Vindragaren, anl 1a. Ritning 1:100
EJ -79

Fig. 54, Kvarteret Vindragaren, anl 1a, trägolv med syll-
stockar. Foto mot söder. Foto: SK -79

KV VINDRAGAREN ANLÄGGNING 2, 2a

Anl 2

Anl 2 består av fyra delar, benämnda a, b, c, d.
Anl 2a, 2b, 2c ligger i rad från S - N.
Anl 2d ligger under anl 2c.

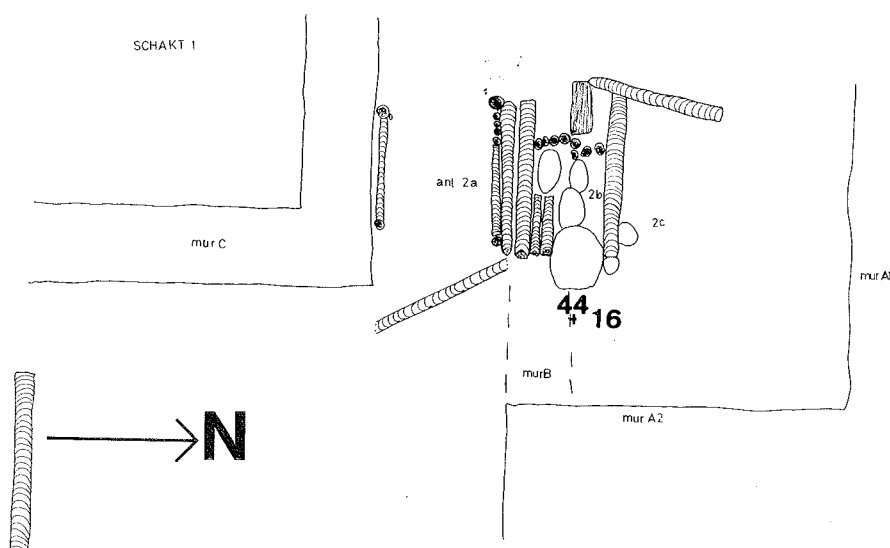
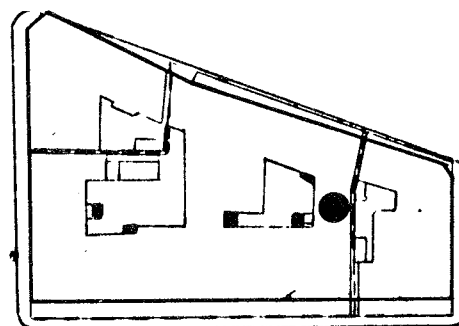

Fig. 55, Kvarteret Vindragaren, anl 2, översiktsskiss enl 2a, 2b, 2c och angränsande områden. Planritning 1:100 EJ -79

Läge: Vi 40.4-42.2 X
16.9-18.8 Y
Nivå: +13.07 - 13.42
Fynd nr: ---
Ritn nr: Vi 8 (9)
Foto nr: F2:27-32
F1:3-5

Anl 2a.

Binge, bestående av fyra hörnstolpar och två liggande stockväggar. Bingens norra och södra vägg utgörs av liggande stockar ca 0.15m diam. Bingen har ingen synlig avgränsning i öst och väst. Möjligen utgör stocken med niv. nr 28 på plan 9 en sådan. I söder är bingeväggen sammanfallande med mur C, i norr är väggen skadad av senare rustbädd (Anl 2B) till mur B.

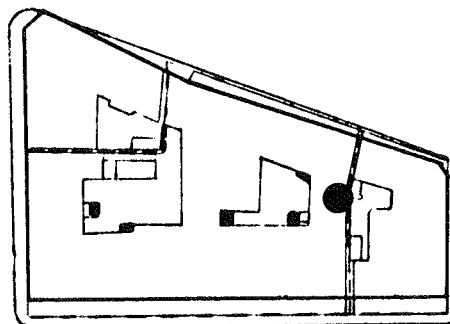
Fig. 56, Kvarteret Vindragaren, anl 2a, binge, vägg, bingen vattenfylld. Mur B i bildens överkant. Foto mot norr. Foto: EJ -79

Fig. 57, Kvarteret Vindragaren, anl 2, översiktsbild i bildens övre del anl 2a (binge vattenfylld) nedtill anl 2c (trägolv) till vänster anl 3 (binge vattenfylld). Foto mot söder.
Foto: SK -79

KV VINDRAGAREN ANLÄGGNING 2b

Läge: Vi 42.2-43.3 X
16.9-18.8 Y
Nivå: +13.01 - +13.97
Fynd nr: Vi 79:30
Ritn nr: Vi 8 (9)
Foto nr: F2:27-35
F12:1-14,16-19

Kv Vindragaren

Anl 2b

Rustbädd, bestående av ca 2.00m långa Ö-V gående stockar. Några stockar är sekundärt använda. Mellan rustbäddsstockarna finns nedslagna stolpar ca 0.20m/diam. Ovanpå och nedträngda mellan stockarna finns klumpsten. Klumpstenen varierar mellan ca 0.40m/diam och ca 0.70m/diam. Klumpstenen utgör fundament till mur B.

Stockarna ligger på mellan +13.01 och +13.97.
Stolparnas övre del på mellan +13.23 och +13.35.

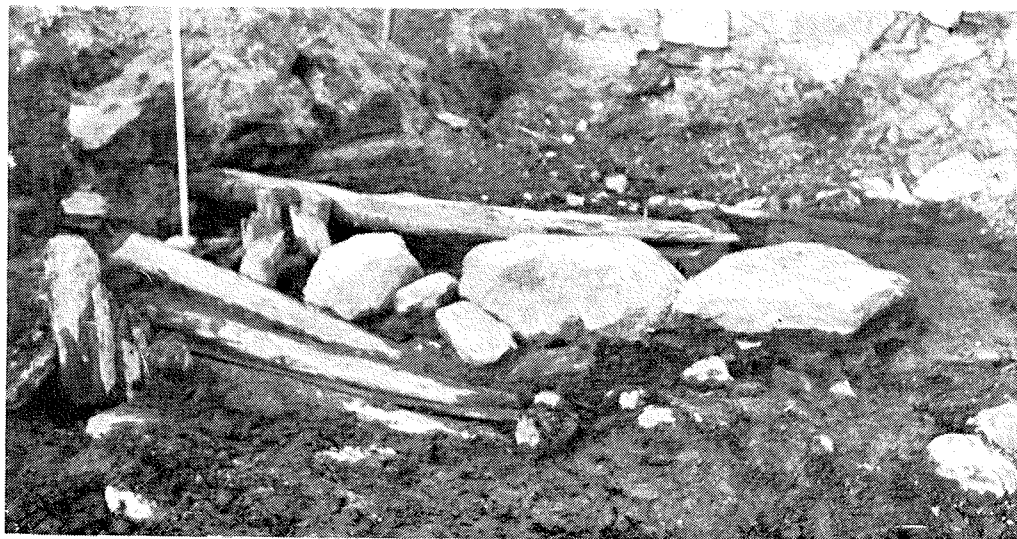

Fig. 58, Kvarteret Vindragaren, anl 2b, rustbädd, murrester. Foto mot norr. Foto SK -79

Fig. 59, Kvarteret Vindragaren anl 2c, trägolv med underliggande bjälkar. Foto mot väster.
Foto: SK -79

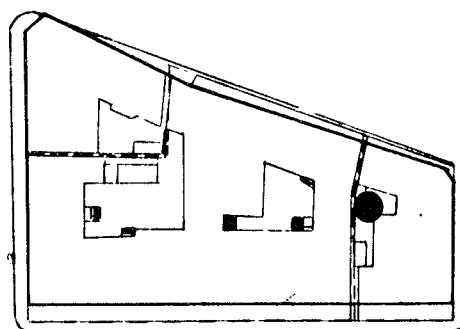

Fig. 60, Kvarteret Vindragaren, anl 2d, träbjälkar under anl 2c, golv. Foto mot norr.
Foto: SK -79

KV VINDRAGAREN

ANLÄGGNING 2c

Läge: Vi 43.1-46.0 X
15.1-18.4 Y
Nivå: +12.80-13.10
Fynd nr: ---
Ritn nr: Vi 9
Foto nr: Fl2:1-15,18-19

Kv Vindragaren

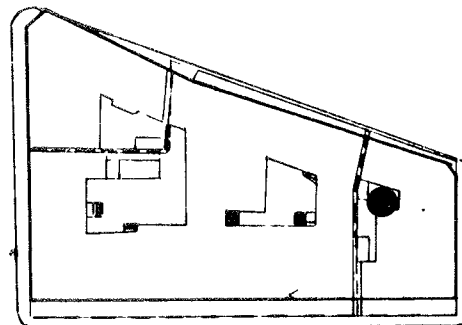
Anl 2c

Trägolv

Anläggningen består av ett bränt trägol, som vilar på golvstockar. Golvet är lagt i N-S riktning och består av 0.20-0.30m breda brädor. Golvstockarna ligger i Ö-V riktning och är 0.10-0.15m breda. Golvbrädorna i anläggningens västra del är bortgrävda. Anläggningen begränsas i väster av en N-S gående syllstock. I norr är anläggningen söndergrävd, antagligen vid uppförandet av mur (A2)? I söder begränsas anläggningen av anl 2b, samt i öster av en ca 0.60 x 1.00m stor stenläggning bestående av stora stenar och av bingen anl 3. De undre stockarna i anl 2b, rustbädden, blev av tidsskäl ej borttagna. Det är därför osäkert huruvida stenläggningen fortsätter och/eller en väggstock finns. Golvbrädornas nivå låg mellan +13.01 - +13.10. Golvstockarna nivå är mellan +13.00 - +13.06. Stenläggningens nivå är +12.80 - +12.95.

KV VINDRAGAREN ANLÄGGNING 2d

Läge: Vi 43.1-45.9 X
15.2-18.9 Y
Nivå: +12.93 - 12.97
Fynd nr: ---
Ritn nr: Vi 10
Foto nr: F20:11-12

Kv Vindragaren

Anl 2d

Anläggningen består av Ö-V gående brädor 0.10-0.30m breda, lagda direkt på bottenleran, som stöd åt anl 2c. Brädorna ligger spridda med 0.20-0.30m mellanrum. Anl 2d begränsas på samma sätt som anl 2c men fortsätter i väster in under syllstocken och in i västra schaktkanten. Detta kan tyda på att anl 2c haft en större utsträckning åt väster än vad som framkommit vid undersökningen.

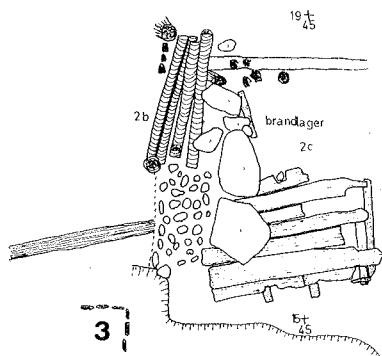

Fig. 61, Kvarteret Vindragaren, anl 2b rustbädd, anl 2c golv (bränt).
Planritning 1:100 SK -79.

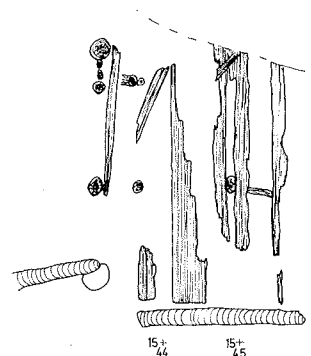
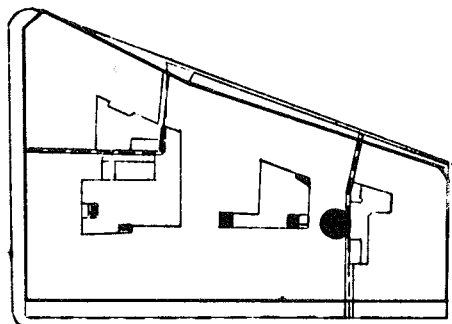

Fig. 62, Kvarteret Vindragaren, anl 2d, träbjälkar under anl 2c.
Planritning 1:100 SK -79

KV VINDRAGAREN ANLÄGGNING 3

Läge: Vi 41.7-42.7 X
13.1-15.1 Y
Nivå: +12.49
Fynd nr: Vi 79:2-8, 49-66, 86
Ritn nr: Vi 9
Foto nr: Fl3:25

Kv Vindragaren

Anl 3

Anläggningen består av stående brädor ca 0.20m breda. Anläggningen är rektangulär i Ö-V riktning. Ca 2m lång och ca 1.00m bred. Föremålen från anl 3 är uppdelade i två grupper; dels Vi 79:2-8 som härrör från området omkring anläggningen, dels Vi 79:49-66 som härrör från själva anläggningen.

Fig. 63, Kvarteret Vindragaren, anl 3, avfallsbinge.
Foto mot nordost. Foto EJ - 79

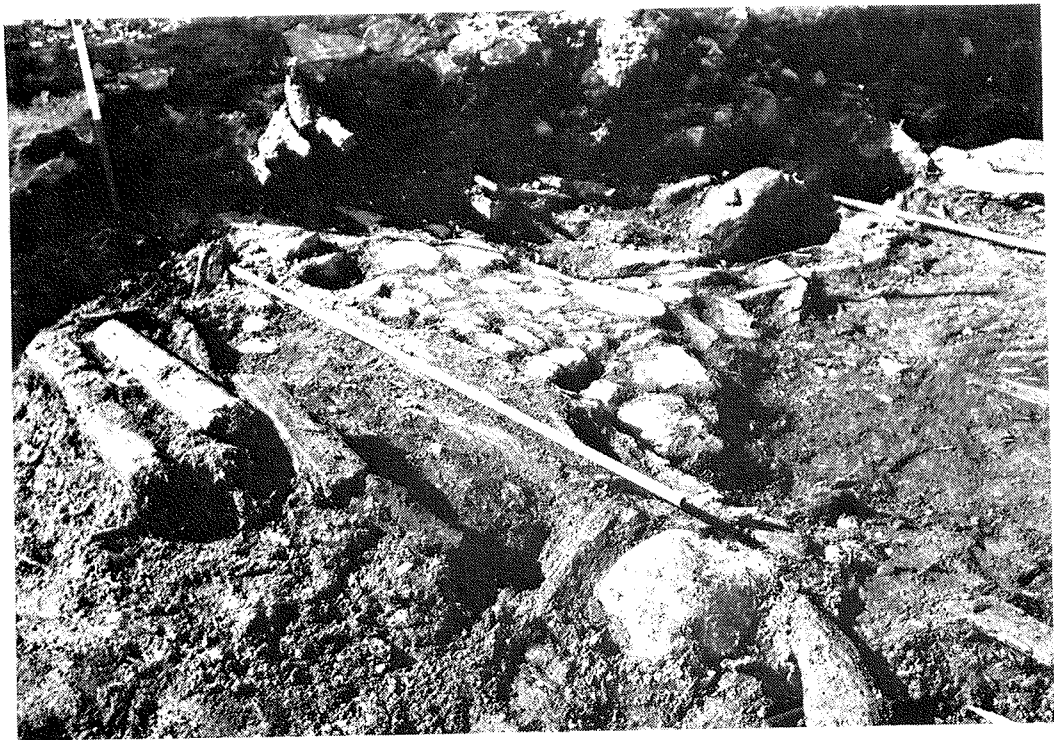

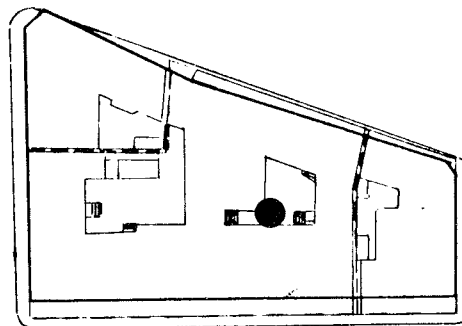
Fig. 65, Kvarteret Vindragaren, anl 4, stenläggning,
trälämningar. Foto mot nordväst.
Foto: EJ -79

Fig. 66, Kvarteret Vindragaren, anl 5, avfallsbingar,
från vänster c, b, a. Foto mot nordost.
Foto: EJ -79

KV VINDRAGAREN ANLÄGGNING 4

Läge: Vi 31.4-33.4 X
14.4-18.7 Y
Nivå: +12.50
Fynd nr: Vi 79:28 111-115
Ritn nr: Vi 5
Foto nr: F5:6-7,9-11
F13:6,26

Kv Vindragaren

Anl 4

I anläggning 4 ingår trä och stensättningar inom området Vi 29-35x och Vi 14-19y. Anl 4 låg under cementgolvet benämnt "Övre gården" som tillhörde huskomplexet som senast revs.

Anl 4 är svårtolkad, ev har anl 4 samband med anl 1 men detta är oklart.

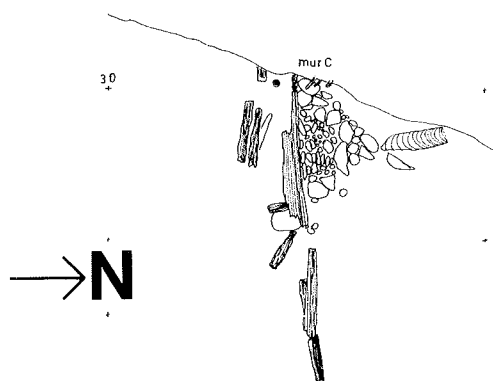
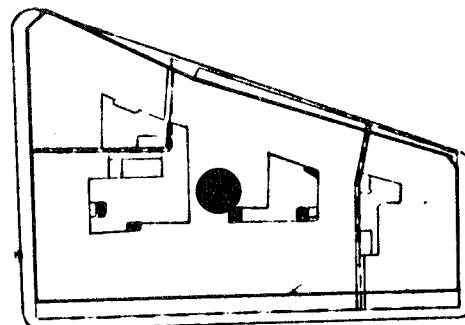

Fig. 64, Kvarteret Vindragaren, anl 4, stensättning, trälämningar.
Planritning 1:100 KO -79

KV VINDRAGAREN ANLÄGGNING 5

Läge: Vi 26.2-30-8 X
16.9-21.4 Y
Nivå: +12.57-13.07
Fynd.nr: Vi 79:40-48
Ritn.nr: Vi 12
Foto nr: F5:9-11,33-36
F13:2-5,7,10
F13:24,26-27

Kv Vindragaren

Anl 5

Anläggning 5 består av tre avfallsbingar, A, B, C.
Bingarna ligger i rad från S-N. Binge A och C till-
hör en äldre fas än binge B.

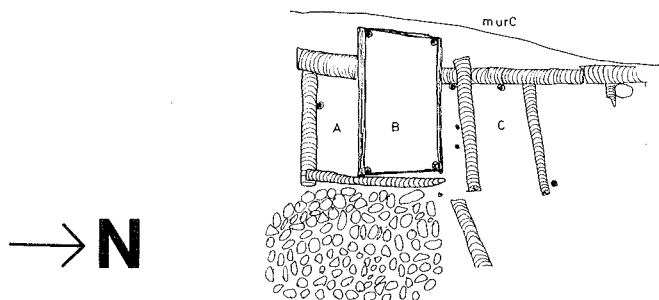

Fig. 67, Kvarteret Vin-
dragaren, anl 5
avfallsbingar,
stenläggning.
Planritning
1:100 KO -79

Binge A består av 0.12-0.30m tjocka stockar lagda mot varandra i obearbetade knutar. Bingen är 0.50m lång i N-S riktning och 1.30m i Ö-V riktning. Bingens botten ligger på +12.10, de översta väggstockarna på i genomsnitt +12.70.

Binge B, består av väggar av liggande brädor ca 0.15-0.20m breda. Bingen stadgas i hörnen av nedslagna stolpar ca 0.10m/diam. Binge B är ca 1.10m lång i N-S riktning och 1.90m lång i Ö-V riktning. Bingens botten ligger på ca +12.20 och bingens övre brädor på i genomsnitt 12.80.

Binge C består av 0.20m tjocka stockar lagda mot varandra i obearbetade knutar. Binge C saknar vägg åt öster. Binge C är ca 0.70m i N-S riktning och ca 1.5m i Ö-V riktning. Binge C's botten ligger på +12.00 och de övriga stockarna på i genomsnitt +12.80.

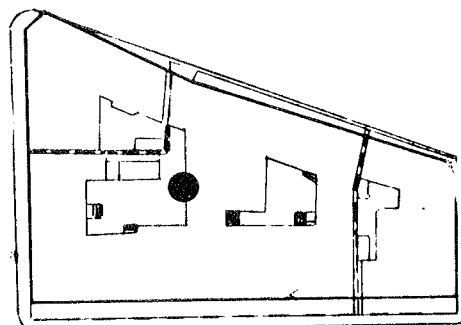
I väster ligger raden av bingar i anslutning till mur C. Mellan muren och bingarna ligger en stenläggning bestående av 0.10-0.20m stora stenar. Stenläggningens bredd varierer mellan 0.20-0.60m och ligger på en höjd av +12.89. Liknande stenläggningar finns också norr och öster om bingarna på +12.68 resp +12.70 - +12.80m. Stenläggningarna är samtida med bingarna och har legat runt bingeanläggningen så att bingarna legat på en stenlagd gård.

Raden av bingar tillhör en äldre fas än det senast rivna huset, byggt 1790/1820. Bingarna har legat på ett stenlagt område (gård).

Binge B är nedgrävd i Binge A, som ursprungligen varit större och gått ända fram till Binge C. Binge B är således senare än de båda övriga. Binge A och C är byggda av lagda stockar. Binge B av liggande brädor.

KV VINDRAGAREN ANLÄGGNING 6

Läge: Vi 21-24 X
19-23 Y
Nivå: +12.40-12.81
Fynd nr: Vi 79:9-15
Ritn nr: Vi 13
Foto nr: Fl3:12-13

Kv Vindragaren

Anl 6

Anläggning 6 består av en trä- och stensättning belägna mellan bingesystemet anl 5 och de stora bingarna i söder, anl 7-8.

Stensättningen bildar en rektangulär form av stenar (0.20-0.40m). Stenrektangeln ligger i N-S riktning och är ca 1.5m lång och ca 1.10m bred.

Omedelbart öster om stenrektangeln ligger en träkonstruktion. Denna bildar en öppen fyrkant med öppning mot syd. Träkonstruktionen ligger i Ö-V riktning och är ca 1.00m lång och ca 0.8m bred. De liggande brädorna i konstruktionen är mellan 0.20 och 0.30m breda. Brädan som utgör träkonstruktionens västra sida ligger intill stensättningen. Träkonstruktionens norra vägg består av fyra brädor, stagade med en påle. Den östra väggen ligger också den intill en stenmur bestående av mellan 0.10 och 0.30m stora stenar.

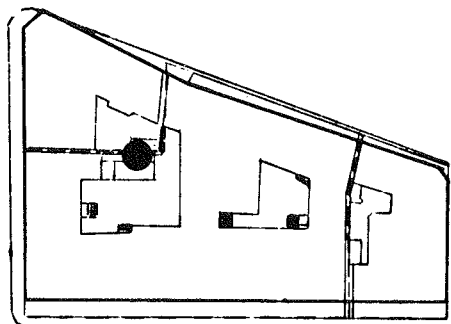
Hur anläggning 6 skall tolkas är osäkert, husgrunder eller bingar? Konstruktionerna hade inget typiskt "binge-innehåll."

Möjligen kan de ha tillhört en yngre fas och utgjort fundament till byggnader på tomt 3.

KV VINDRAGAREN

ANLÄGGNING 7

Läge: Vi 17.6-20.7 X
21.5-23.4 Y
Nivå: ---
Fynd nr: Vi 79:67-73
Vi 79:135
Vi 79:116-120
Ritn nr: Vi 4,13
Foto nr: F5:8-9,12-14
F5:18
F13:8-9,12-14

Kv Vindragaren

Anl 7

Anläggning 7 är en avfallsbinge konstruerad av stående 0.20m breda brädor. Bingen är inte stöttad vare sig av stående eller liggande pålar. Bingen är rektangulär och ligger i N-S riktning. Den är ca 2.70m lång och ca 1.70m bred.

Anläggning 7 ligger inom tomt 3 i Kv Vindragaren.

Föremålen från anläggning 7 delar sig på två grupper, Vi 79:63-73 och Vi 79:135 som kommer från själva bingen, dels Vi 79:116-120 som kommer från området omkring bingen.

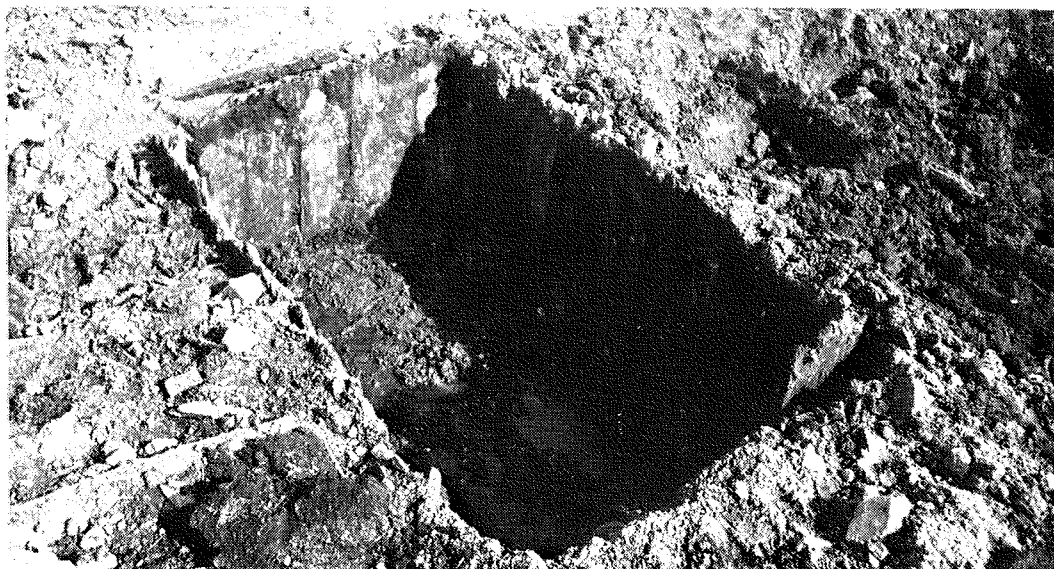
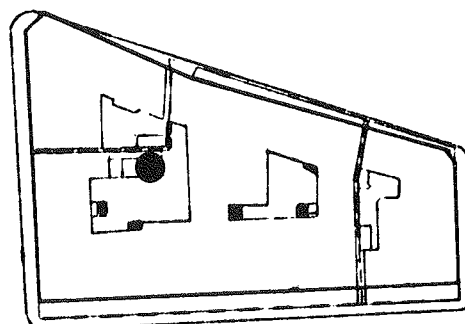

Fig. 68, Kvarteret Vindragaren, anl 7, avfallsbinge.
Foto mot nordost. Foto EJ - 79.

KV VINDRAGAREN ANLÄGGNING 8

Läge: Vi 18.4-21.0 X
18.0-21.0 Y
Nivå: ---
Fynd nr: Vi 79:74-85
Ritn nr: Vi 4, 18/19
Foto nr: Fl3:8-9,12-14
Fl3:18-24,30

Kv Vindragaren

Anl 8

Anläggning 8 är en avfallsbinge bestående av liggande stockar och stående pålar. Anläggningen är i det närmaste kvadratisk och ca 3,00 x 3,00m stor. Själva bingen är dock kvadratisk i Ö-V riktning och ca 1.20m lång och 0.60m bred.

Anläggningen har en komplicerad konstruktion av halvklyvningar och runda stockar, se ritn 18-19. De Ö-V gående stockarna är mellan 2,10 och 3,10m långa, de N-S gående mellan 1.5m och 2.10m. Bingen saknar väggar av plank. Bingen innehöll stora mängder rödgods och fajans.

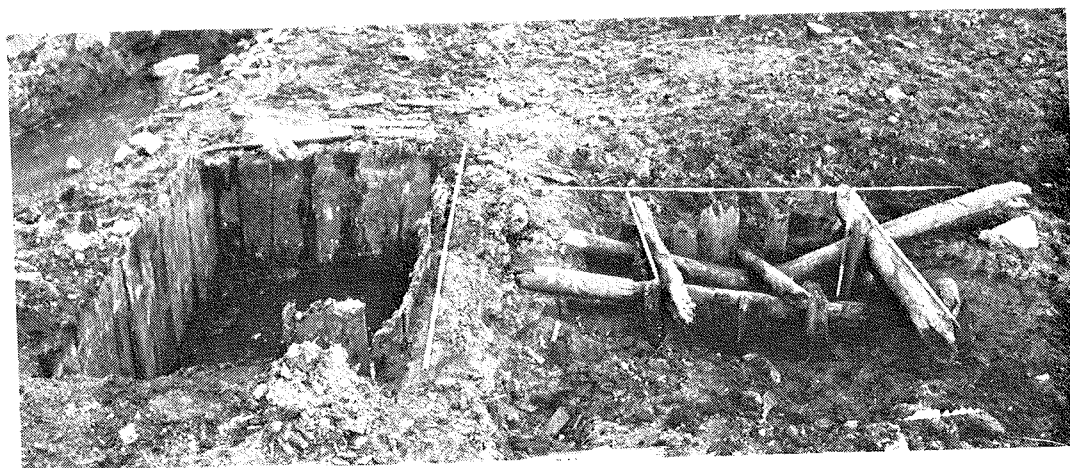

Fig. 69, Kvarteret Vindragaren, anl 7, anl 8, avfallsbingar. Foto mot norr. EJ -79

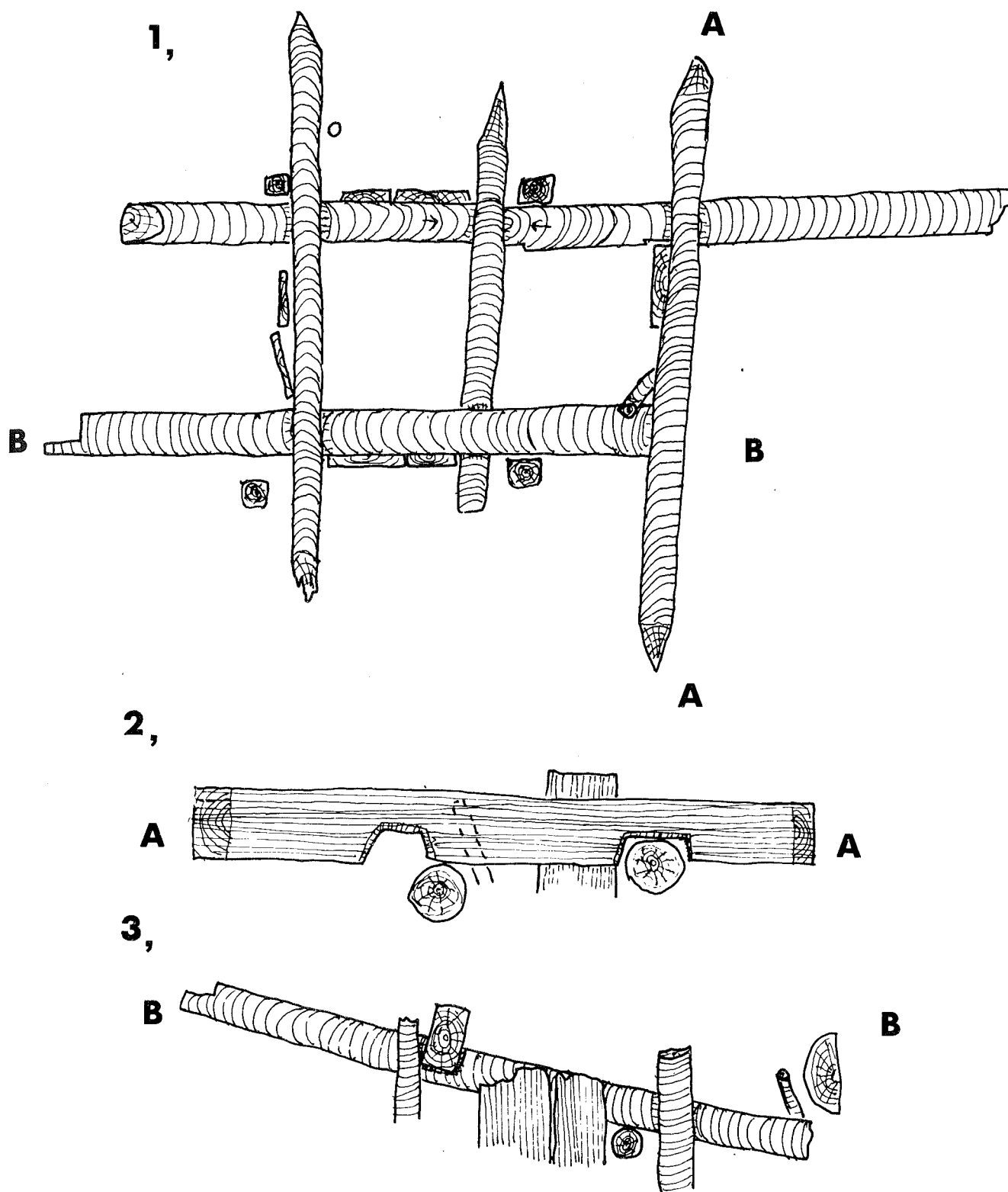

Fig. 70, Kvarteret Vindragaren, anl 8, avfallsbinge.
 Plan och sektionsritning; 1:20. 1, plan
 (norr uppåt) 2, sektion A-A mot väst. 3,
 sektion B-B mot norr. Ritning 1:20 ML -79

KVARTERET STADSKVARNEN 5

KVARTERET STADSKVARNEN NR 5

Kvarteret Stadskavarnen nr 5 täckte en yta av 500m^2 . Hela området täcktes av rivningsmassor. Vid utschaktning av områdets västra och mittersta delar kom berg ganska snart i dagen. Lagren bestod endast av rivningsmassor.

Längs Nedre Kvarnbergsgatan fanns ett 5m brett område som bestod av tjocka kulturlager.

Höjdangivelserna är omräknade till Göteborgs kommuns höjdangivelser. Fixpunkt har varit kommunens fixpunkt 90550, markerad med dubb i berget några meter sydväst om korsningen N Kvarnbergsgatan - Spannmåls-gatan. Punkten är angiven till 16.199 m. Kommunens höjdangivelser ligger c:a 10.2 m över älvens medelvattennivå.

Fig. 7I, Kvarteret Stadskvaren, utstikt över gräv-
ningsområdet. Foto mot nordväst.
Foto: SK -80

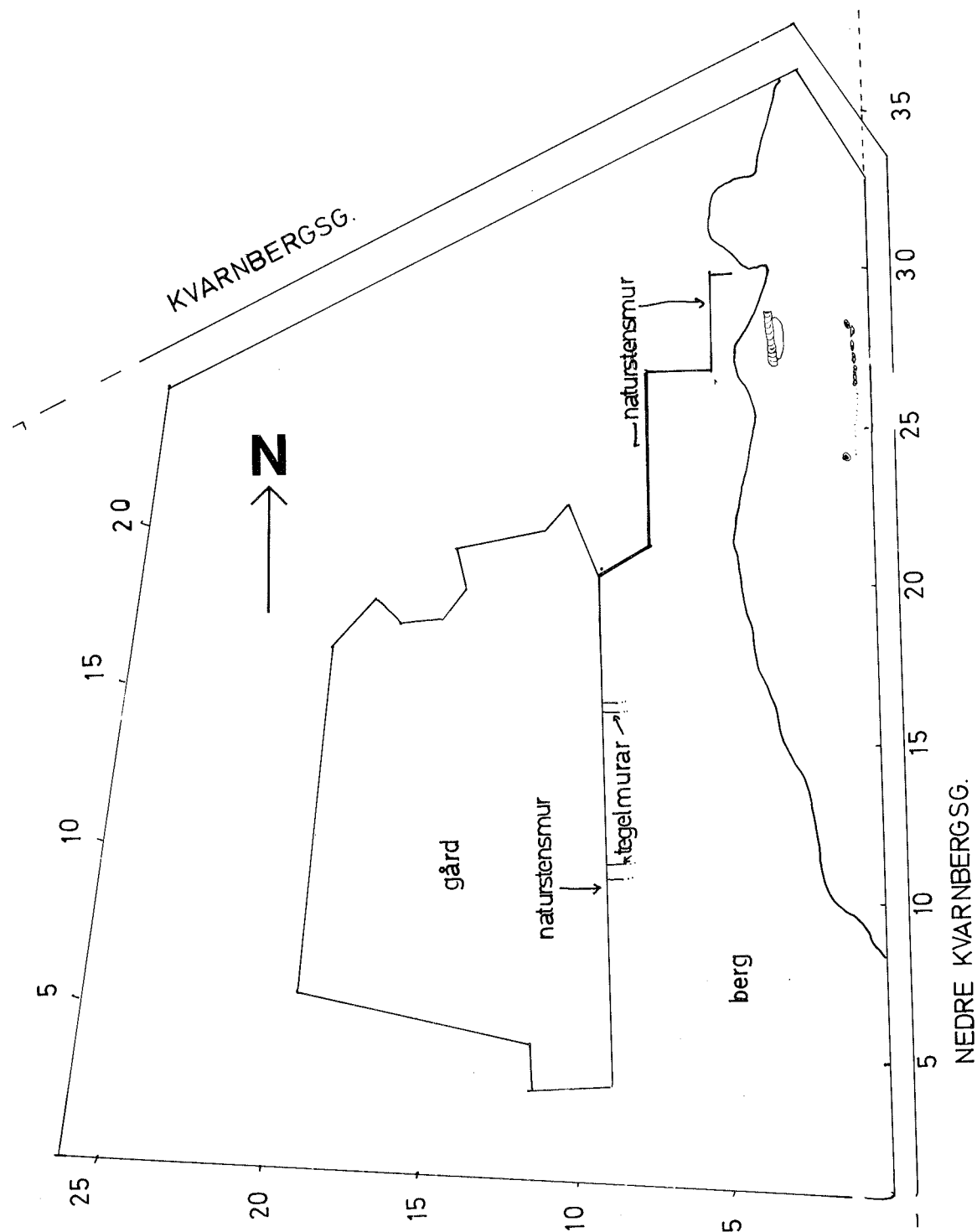
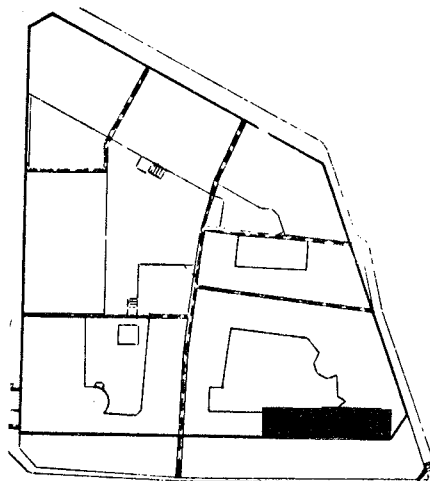

Fig. 73, Kvarteret Stadsquarnen, anl 1, avfallssaml/
kulturlager, vägg/staket. Planritning 1:20
SK -81

KV STADSKVARNEN ANLÄGGNING 1

Läge: S 10-35 X
0-4 Y
Nivå: +14.72 - +14.35
Fynd nr: S:1-15
Ritn nr: S:1-4
Foto nr: F33:16-31

KVARTERET STADSKVARNEN NR 5 ANLÄGGNING 1

Längs Nedre Kvarnbergsgatan 10-31m fanns ett 4m brett område innehållande tjocka kulturlager. På 24x/1y påträffades en stolpe, 0.25m. Norr om denna stolpe löpte en spontad vägg, ca 4m i nordlig riktning. Spontningen avslutades med ytterligare en stolpe, 0.25m.

På 27x/3y påträffades en stock, 1.70 x 0.30m. Stocken låg i n-s riktning.

I anläggningen norra del påträffades en koncentration av en stor mängd djurben.

I profilväggen mot Nedre Kvarnbergsgatan 20x/0y fanns på 1.50m djup från gatan ett 0.05m tjockt brandlager. Detta lager är troligtvis från branden 1793.

Fynden bestod till övervägande delen av rödgods.

I profil-väggen längs N. Kvarnbergsgatan fanns följande lager: vid 20x/Oy.

0.10m rämnsten
0.20m sand
0.50m tegelrester
0.35m kulturlager
0.40m grus och sand
0.05m kulturlager
0.05m brandlager
0.40m lera
Berg

Brandlagret kommer förmodligen från 1793 års brand.

Fynden koncentrerades till områdets östra del, speciellt vid anl 1. Övervägande delen var rödgods och djurben.

Fig. 74, Kvarteret Stadskvarnen anl 1, avfallssaml/
kulturlager. Foto mot nordost. Foto: SK -80

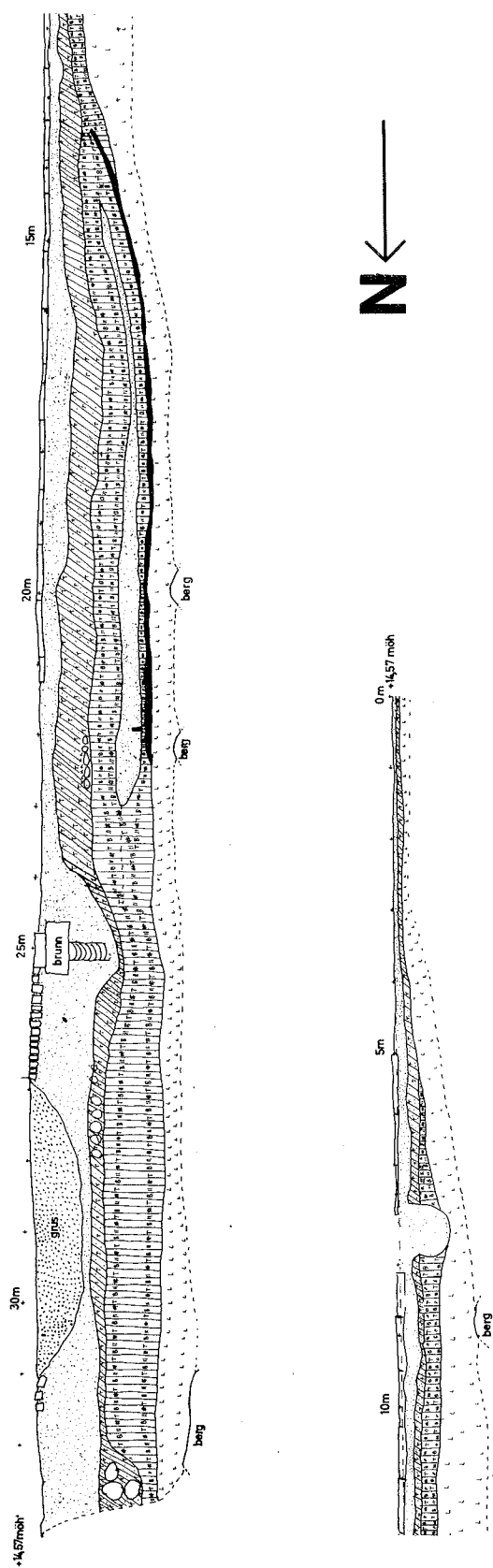

Fig. 75, Kvarteret Stadskvarnen, Sektions-
ritning utefter Nedre Kvarnbergsgatan, meter-
talen ökar mot norr. 0 punkt tomtens sydöst-
ra hörn. Ritning 1:100 SK och KO -80

KVARTERET VADMAN 4

Kvarteret Vadman 4

Kvarteret Vadman 4 var det sista kvarteret som undersöktes. Hela tomten undersöktes. Tomten var täckt med en armerad betongplatta. När utgrävningen startade i februari, var hela området täckt med snö. Marken under betongplattan var frusen till ett ca 0.50-0.75 meters djup. För att kunna komma ner till intressanta lager användes en traktorgrävare med tjälspett. Vissa områden värmdes upp med gasbrännare under korta perioder.

Det första provschaktet grävdes 22m i N-S riktning, längs den befintliga husväggen i väster. Det andra schaktet grävdes 7m ifrån samma husvägg i N-S riktning. På punkt 5Y sparades en profilbänk, som kom att löpa igenom hela tomten i N-S riktning. I profilväggen syntes delar av kistor.

I schakt 3, område 6 hittades en kista. Utifrån detta schakt utvidgades undersökningen, varvid begravningsplatsen och pålraden påträffades. Vid rivning av profilväggen hittades fragment av flera kistor.

Utgångspunkt 0, för koordinatsystemet ligger i hörnet Kronhusgatan som Y-axel och den befintliga västra husväggen som X-axel. (Se anläggningskarta.)

Lägesangivelserna i anläggningsbeskrivningarna uppger de ytterpunkter som begränsar området - anläggningen. De står inte i rät vinkel mot koordinatsystemet, utan är något förskjutna. För område 5 och 6 ca 20 grader i förhållande till x-axeln.

Höjdangivelserna är omräknade till Göteborgs kommuns höjdangivelser. Fixpunkt har varit kommunens fixpunkt 90550, markerad med dubb i berget några meter sydväst om korsningen N Kvarnbergsgatan - Spannmåls-gatan. Punkten är angiven till 16.199 m. Kommunens höjdangivelser ligger c:a 10.2 m över älvens medelvattennivå.

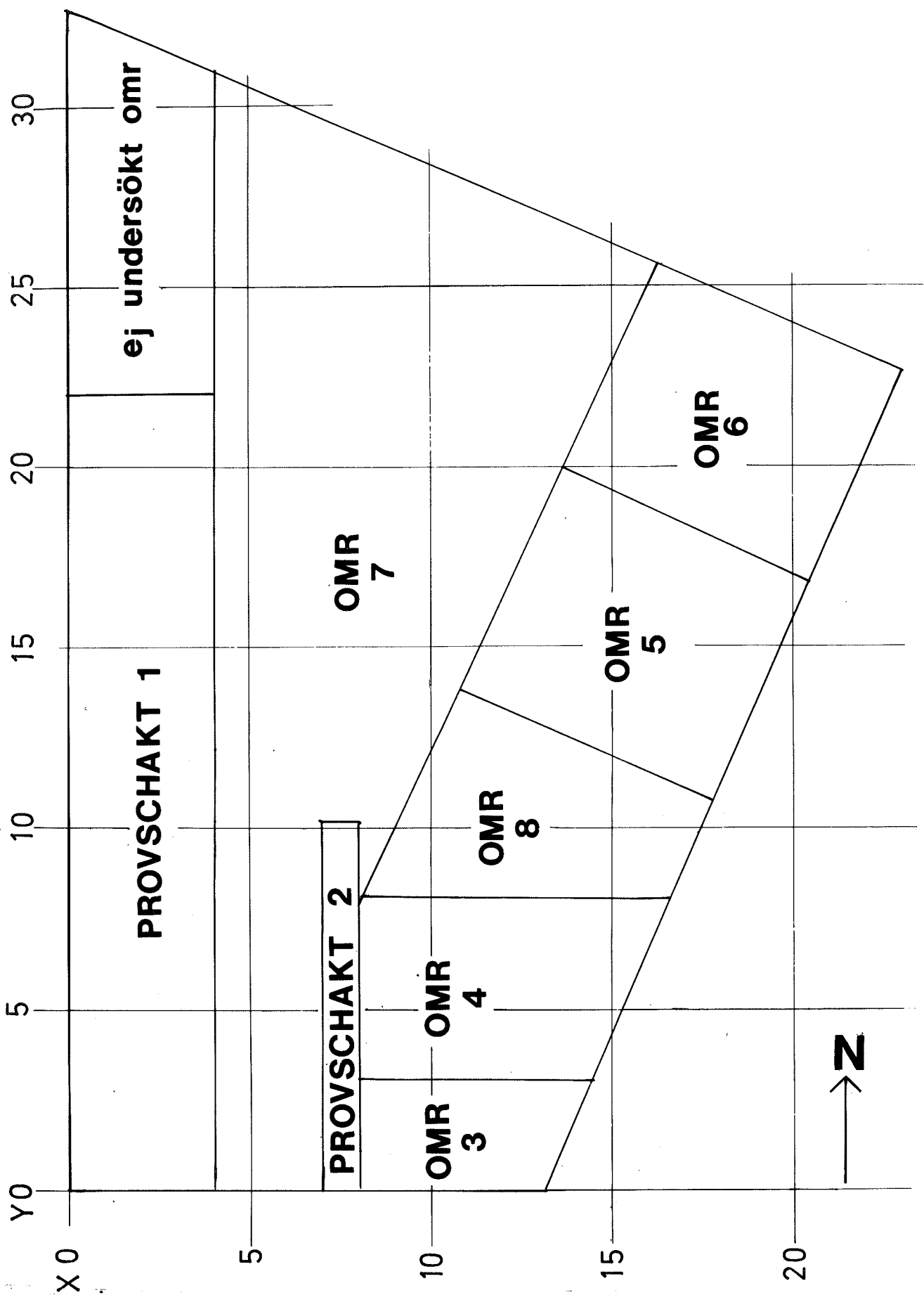
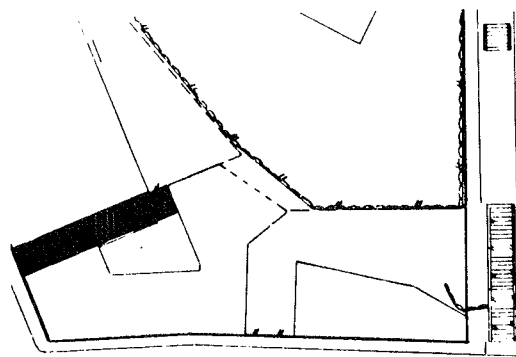

Fig. 76, Kvarteret Vadman ³. Områdes- och koordinatplan.
 X-axeln motsvarar befintlig husvägg och
 Y-axeln Kronhusgatan. Ritning EJ och SK -81

KV VADMAN SCHAKT 1

Läge: Va 0-22 X
 0-4 Y
Nivå: +12.9 - +12.54
Fynd nr: Va 80:1
Ritn nr: Va 1
Foto nr: F59:31-34

KV VADMAN 4

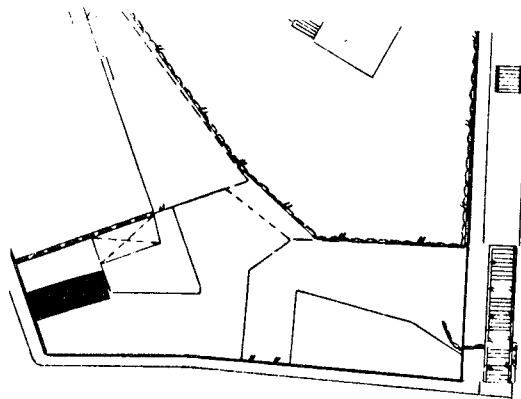
SCHAKT I

Hela området var täckt av en armerad betongplatta.
Marken under plattan var frusen till ca 0.50-0.75m
djup.

Ett provschakt grävdes längs husväggen i väster.
Schaktet grävdes ca 22m långt N-S, samt 4m brett.
Vid punkt 17-21x, påträffades människoskallar ca
0.50m under betongplattan. Skallarna låg utan synbar
ordning. Förutom skallarna hittades ett mindre antal
skelettdelar.
Skallarna skadades vid framgrävningen, då marken var
frusen.
Lagren bestod av stenblandad sandig jord + sand.
Inga spår av trä hittades.

KV VADMAN SCHAKT 2

Läge: Va 0-10 X
7-8 Y
Nivå: +12.37 - +12.55
Fynd nr: ---
Ritn nr: Va 1,10,11
Foto nr: F40:16-17
F59:31-34

KV VADMAN

SCHAKT 2

Schaktet grävdes ca 1m brett och sträckte sig 10m i N-S riktning.

Schaktets östra vägg utgörs av profilbänken, som löper över hela tomten.

Lagerföljd i profil mot väster 0-1x/8y

Betongplatta

0.20m grus
0.30m sand och gatsten
0.15m fyllnadsmaterial
0.40m sand
0.30m kulturlager, gödsel, ben och träflis.
0.40m lera
0.50m sand
Berg

Inga föremål påträffades.

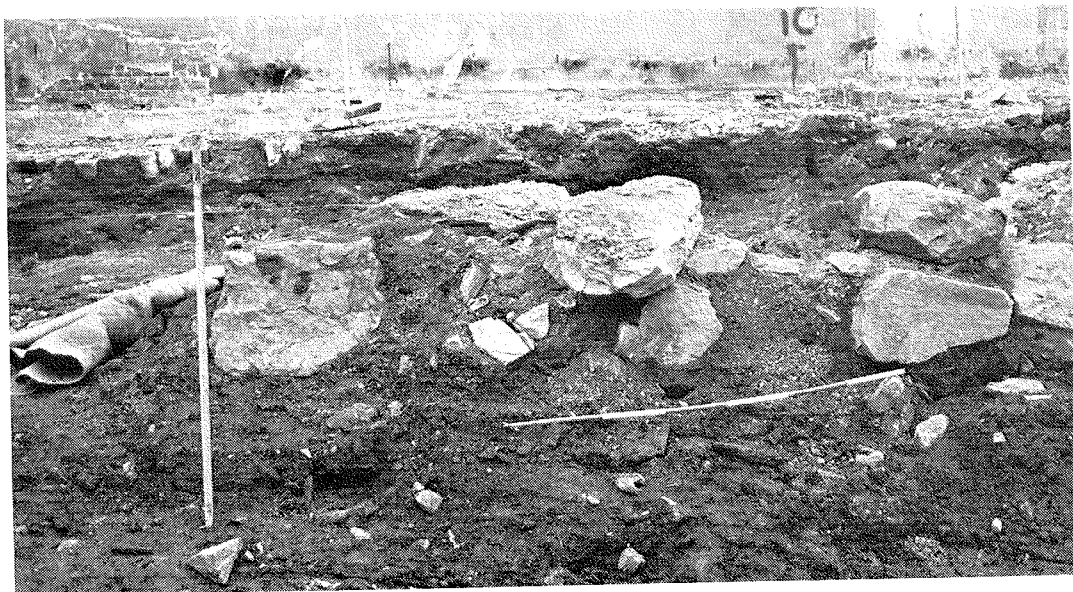

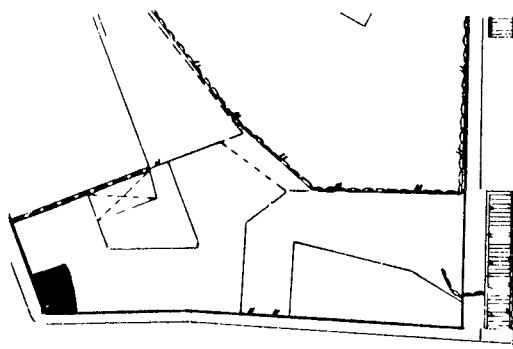
Fig. 77, Kvarteret Vadman, schakt 2. Profilvägg.
Foto mot väster. Foto: EJ -80

Fig. 78, Kvarteret Vadman, område 3 och 4. Kulturlager
och stensättning. Foto mot söder. Foto: EJ -80

KV VADMAN OMRÅDE 3

Läge: Va 0-3 X
 8-14 Y
Nivå: ---
Fynd nr: Va 80:2-13
Ritn nr: Va 1,13
Foto nr: F40:16-17
 F59:31-34

KV VADMAN

OMRÅDE 3

I områdets västra del finns en naturstensmur, ca 1m bred. Under muren finns en rustbädd.

I lagren ovanför rustbädden finns sand, uppblandad med tegelflis och murbruk.

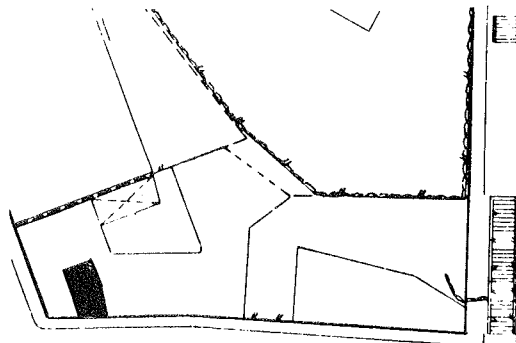
I områdets östra del finns kulturlager samt en stensättning med kullersten i det sydvästra hörnet. Området var täckt med sand.
Fynden bestod till övervägande delen av rödgods.

I profilväggen mot N. Kvarnbergsgatan finns följande lager vid punkt 2x/13y

Betongmur
0.25m grus, tegelflis
0.04m brandlager
0.25m grus, tegelflis
0.04m gödsel
0.10m avfall
0.04m träflis
0.20m avfall
0.20m avfall, stenar
0.30m svämlager
lera.

KV VADMAN OMRÅDE 4

Läge: Va 3-8 X
8-16 Y
Nivå: +13.33 kultur-
lager
Fynd nr: Va 80:14-45
Ritn nr: Va 1,2,3,13
Foto nr: F40:16-17
F59:31-34

KV VADMAN

OMRÅDE 4

Områdets västra del begränsas av en naturstensmur med rustbädd, ca 1m bred. Muren är en fortsättning på muren i område 3.

I området finns ett ca 1m tjockt kulturlager. I detta lager hittades ett stort antal föremål. Övervägande delen av Kv Vadmans föremål av läder och trä, kommer från detta område.

Lagerföljd i profil i väster 7x/18.5y

0.10m sand
0.10m kullersten
0.04m jord, träflis
0.04m bränt trä
0.06m jord, träflis
0.04m bränt trä
0.24m jord, träflis
0.50m sand
0.20m gödsel, trä och ben
Sand

Lagerföljd i profil mot Nedre Kvarnbergsgatan 7x/16y

0.20m grus, tegelflis
0.02m lera
0.10m sand
0.10m avfall, lera
0.02m avfall
0.04m träflis
0.20m avfallslager
0.10m svämlager
lera

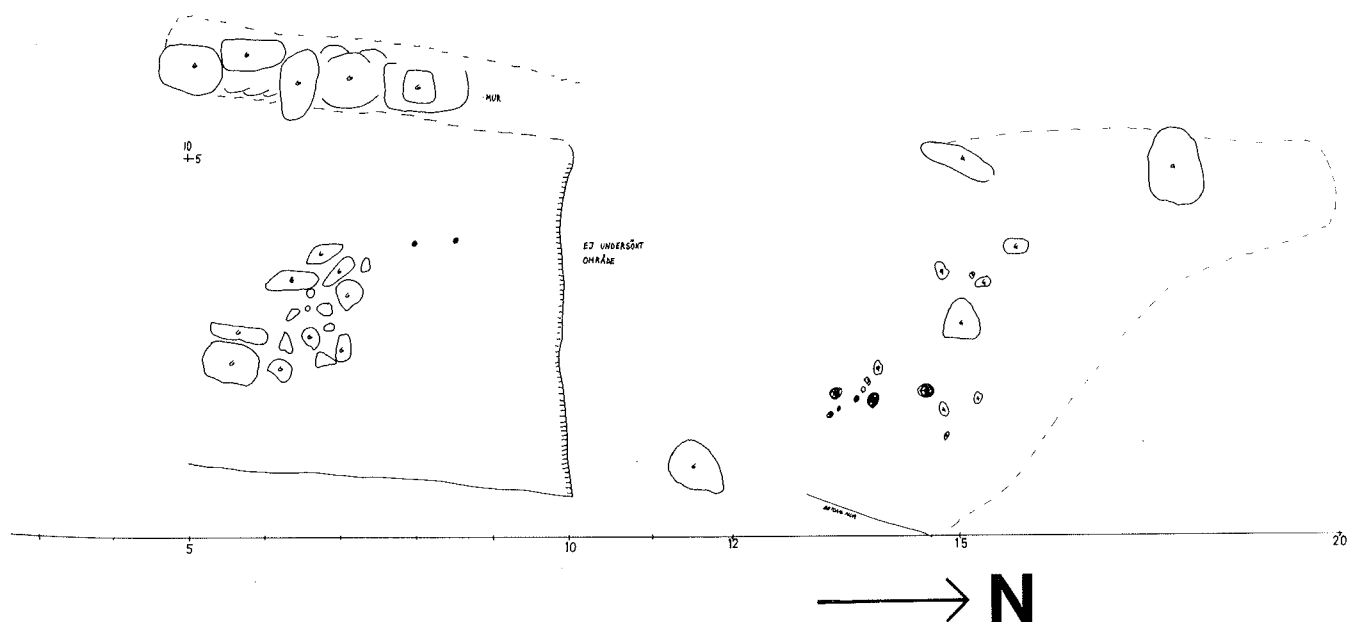
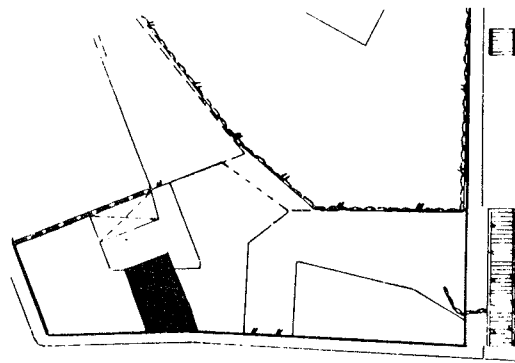

Fig. 79, Kvarteret Vadman, område 4. Stensättning, mur stolpar. Planritning Skala 1:100 SK -80

KV VADMAN OMRÅDE 5

Läge: Va 11-17 X
11-20 Y
Nivå: +13.17
Fynd nr: Va 80:46-81
Ritn nr: Va 1,14
Foto nr: F59:31-34

KV VADMAN

OMRÅDE 5

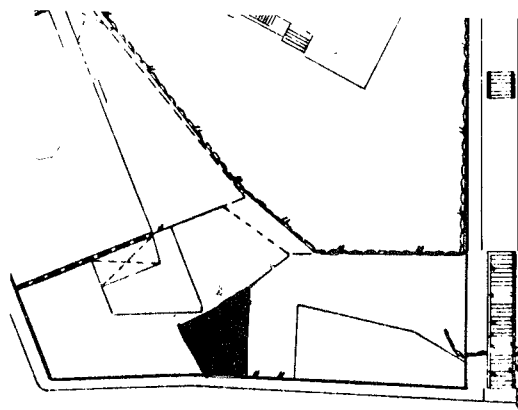
Området var täckt med fyllnadsmaterial. Där under finns ett omrört jordlager +13.17 med rester av avfall och trärester. Här hittades ett stort antal föremål. Övervägande delen utgjordes av rödgods. Under avfallslagret finns ett sandlager. I detta lager hittades kistor med skelett samt en rad föremål, som utgjordes mest av rödgods. Kistorna påträffades i områdets västra del. De ligger på nivå +13.58 - +13.76. Genom området löper en stolprad i N-S riktning. Ett tio-tal stolpar finns i omr 5. Stolparna är ca 0.20-0.25m i diam. Stolpraden fortsätter in i område 6.

Lagerföljder i profil mot Nedre Kvarnbergsgatan 17x/20y

0.20m grus
0.35m tegelblandad sand
0.08m avfallslager med ben
0.10m sand
0.10m avfallslager med sand
0.12m svämlager
sand

KV VADMAN OMRÅDE 6

Läge: Va 17-27 X
13-23 Y
Nivå: +13.77 - +14.58
Fynd nr: Va 80:82-86
Ritn nr: Va 1,6,15,19
Foto nr: F36:11-12
F37:1-4,7-9
F38:-10
F40:20,22,28-34
F59:31-34

KV VADMAN

OMRÅDE 6

En provgrop grävdes i området 20-23X/22-33Y. På nivå +13.77 påträffades en träkonstruktion, som vid framgrävning visade sig vara en kista. Grav 1. Kistan låg i ett gult sandlager. I anslutning till kistan påträffades två lårben från en människa. Kistan fortsatte in i schaktväggen.

Vid 23-26x/15-17y påträffades ca 0.5m under betongplattan, en ca 0.5m stenmur. Stenarnas storlek va 1.5 x 1.0m stora.

Vid nedgrävning i området hittades ett flertal kistor, samt benrester. På vissa ställen låg skelettdelarna i oordning, ca 0.5m under betongplattan.

I området finns ett stort antal kistor. Både med och utan lock. Ett flertal kistor fortsätter in i områdets norra schaktvägg.

Pålraden från område 5, fortsätter in i område 6. Flera pålar har slagits ner genom kistor.

Lagerföljder i norra profilväggen 24x/20y

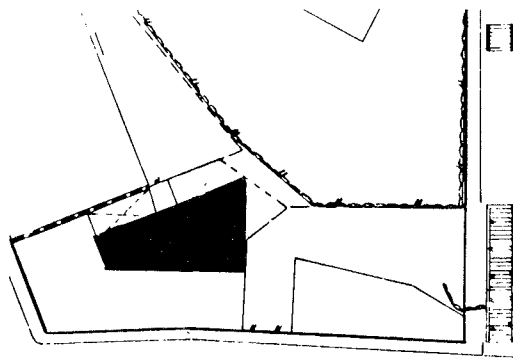
0.5m betong
0.04m påförd sand
0.08m betong
0.28m humus, trä, tegel
1.12m omrörd sand
0.26m kista
0.08m omrörd sand
sand

Fig. 80, Kvarteret Vadman, översiktsbild. Foto mot syd-
ost från Kvarnberget. Foto: EJ -80

KV VADMAN OMRÅDE 7

Läge Va 10-29 X
 4-17 Y
Nivå: +15.88
Fynd nr: Va 80:87-93
Ritn nr: Va 1
Foto nr: ---

Område 7

Områdesbeteckningen infördes för ett område av outgrävd mark som möjliggjorde passage fram till område 5 och 6. Område 7 visade sig ha samma lagerföljd som område 5 och 6.

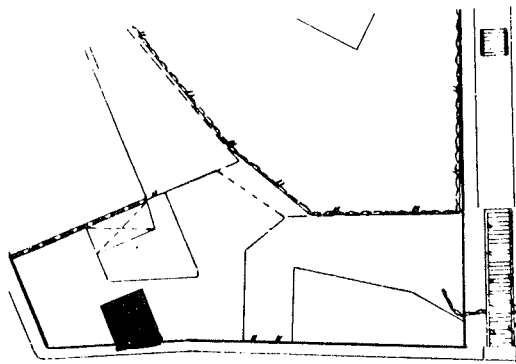
Område 7 bestod under betonglagret av ett fyllnads-lager, ett sandlager, ett kulturlager och sandlagret med kistor. Lagrens tjocklek och utsträckning framgår av profilritningen fig. 90, och texten i avsnittet begravningsområdet.

Föremålsaterialet från område 7 bestod främst av rödgods.

KV VADMAN

OMRÅDE 8

Läge: Va 8-14 X
 8-16 Y
Nivå: ---
Fynd nr: Va 80:94-101
Ritn nr: Va 1,13,-14
Foto nr: F59:31-34

KV VADMAN

OMRÅDE 8 (uppfarten)

Område 8 utgjorde infart-uppfart till hela tomten under utgrävningen, och kom därför att bli ett av de områden som undersöktes sist.

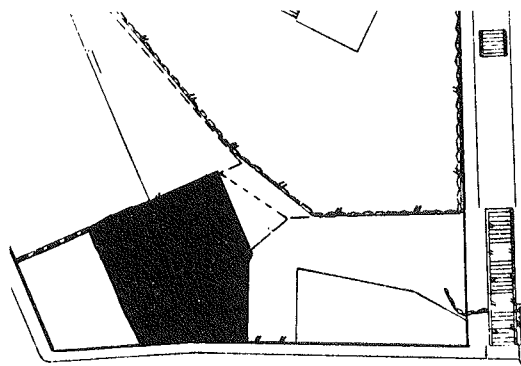
I profilväggen mot öster syns att lagren från område 4 och omr 5 förbinds med lagren i uppfarten. Bortsett från en nergrävning genom lagren. Här hittades rester av trävirke.

I området hittades stolpar som var en fortsättning på pålraden som löper genom begravningsplatsen.

Fynden från området utgjordes till övervägande delen av rödgods.

KV VADMAN BEGRAVNINGSOMRÅDET

Läge: Va 10-29 X
0-22 Y
Nivå: +14.50 - +13.41
Fynd nr: Va 80 114-258
Ritn nr: Va 1-2,6-9,12,15,19
Foto nr: F36:1-12
F37:1-10
F38:1-12
F39,1:1-15,21-22
F39,2:2-7
F40:1-14,19-23,27-35
F59:31-34

KV VADMAN

BEGRAVNINGSPLATSEN (område 7 tillsammans med område 5 och 6)

Områdets norra del utgörs av begravningsplatsen. Här påträffades ett hundratal begravningar. Området med kistor täcker en yta av ca 200m².

Kistorna består av enkla träkistor med eller utan lock. De ligger tätt tillsammans, i huvudsak NV-SO riktning. En kista ligger i NO-SV riktning, samt ett par ligger i nära N-S riktning. Övervägande delen av kistorna är mellan 1.70 - 1.80m långa. De är breda vid huvudändan och minskar i bredd mot fotändan.

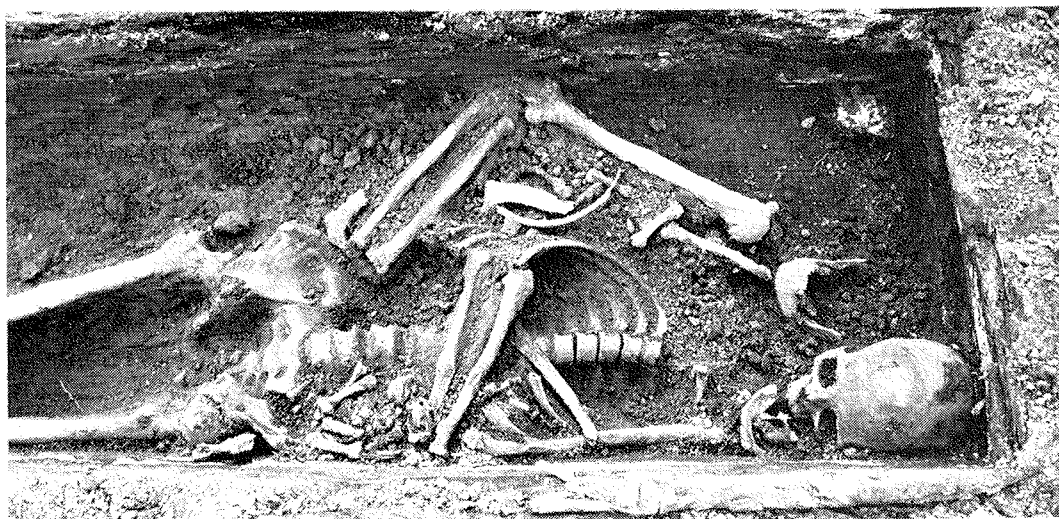

Fig. 81, Kvarteret Vadman, begravningsområdet. Trækista med skelett. Foto: SK -80

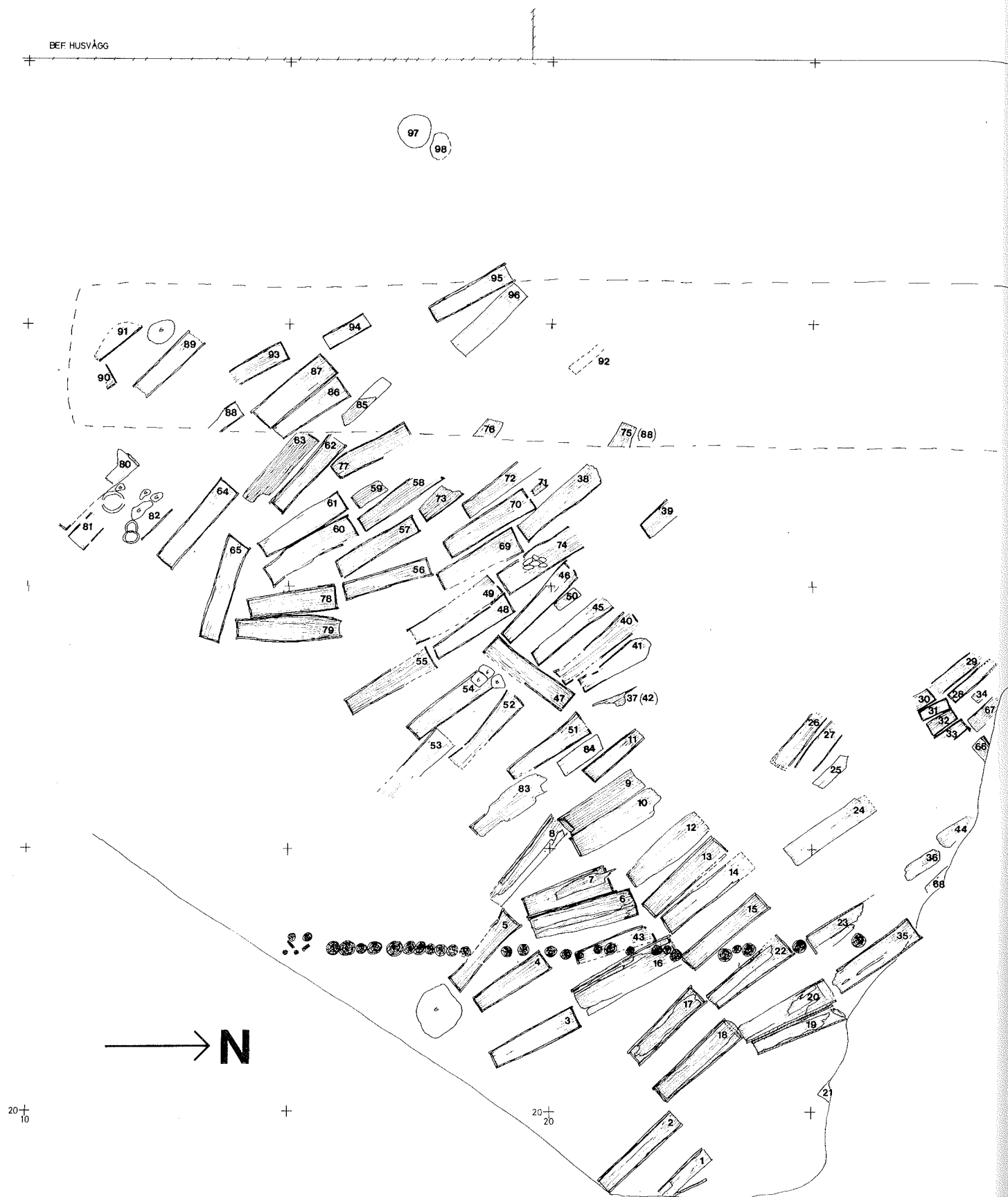

Fig. 82, Kvarteret Vadman, begravningsområdet. Kistor och pålråd. Den streckade linjen markerar profilens läge. Planritning Skala 1:100
EJ, SK, KO -80

I begravningsplatsens nordvästra del finns ett samlat mindre antal barngravar (nr 28-34, 36, 38, 67)

Kistorna från områdets nordöstra del är bäst bevarade, både när det gäller kistorna och skeletten i kistorna.

De flesta skelettens skallar ligger i nordväst med fotändan i sydost. Flera skelett saknar skallar. Oordning bland skelettdelarna var mycket påfallande.

I kistorna hittades nästan inga föremål förutom i grav nr 12. Där påträffades en tygbit vid huvudändan. I grav nr 18 hittades en hyska av brons.

I gravområdets nordöstra del löper en 11m lång pålad. Pålarna är nerslagna rakt genom kistorna. Pålarna är till övervägande delen 0.20 x 0.20m breda och ca 0.5m höga. Nederdelen är spetsig.

Lagerföljder i profil mot väster 19X/7.5Y

Betongplatta	
0.10m sand	
0.14m lera	
0.50m humus, tegel	
0.32m sand	
0.04m trä	
0.10m sand	kista
0.04m trä	
0.04m sand	
Sand	

Fig. 83,
Kvarteret Vadman, be-
gravningsområdet. Barn-
gravar. Foto mot nord-
väst. Foto: SW -80

Fig. 84, Kvarteret Vad-
man, begravningsområdet,
kistor och pålad. Foto
mot norr. Foto SW -80

KV VADMAN

GRAV 1—98

GRAV 1

Kista av trä med lock.
Den var placerad i NV-SO
riktning. Kistans synliga
yttermått var 1.20x0.30m
(längd x bredd).
Kistan fortsatte in i öst-
ra schaktväggen.
I kistan fanns ett fåtal
skelettdelar. Skalle och
underkäke saknades.
Inga föremål hittades i
kistan.

Läge: Va 22.0-23.0 X
20.5-21.6 Y
Nivå: +13.77
Fynd nr: Va 80:114
Ritn nr: Va 6,19
Foto nr: F37:1-2,7
F40:2

GRAV 2

Kista av trä med lock.
Den var placerad i NV-SO
riktning. Kistans ytter-
mått var 1.90x0.38-0.34m.
I kistan fanns skelett-
delar, även skalle och
underkäke.
Inga föremål hittades i
kistan.

Läge: Va 20.9-22.5 X
20.0-21.6 Y
Nivå: +13.86
Fynd nr: Va 80:115
Ritn nr: Va 6,19
Foto nr: F37:1-2,7-9
F38:7
F40:23-24

GRAV 3

Kista av trä utan lock.
Den var placerad i NV-SO
riktning. Kistans ytter-
mått var 1.80x0.44-0.36m.
I kistan fanns skelettde-
lar, även skalle och un-
derkäke.
En bräda av kistan till-
varatogs.

Läge: Va 18.9-20.7 X
18.0-18.6 Y
Nivå: +13.85 - +13.77
Fynd nr: Va 80:116-117
Ritn nr: Va 6,9
Foto nr: F37:1-2,7,9
F40:30-34

GRAV 4

Kista av trä utan lock.
Den var placerad i NV-SO
riktning. Kistans ytter-
mått var 1.80x0.44-0.34m.
I kistan fanns skelettde-
lar, även skalle och un-
derkäke.
Inga föremål påträffades
i kistan.

Läge: Va 18.5-20.0 X
16.9-18.2 Y
Nivå: +14.09 - +13.85
Fynd nr: Va 80:118
Ritn nr: Va 6,9
Foto nr: F37:1-2,8-9
F40:34

GRAV 5

Träkista utan lock. Den var placerad i NV-SO riktning. Kistans yttermått var 1.70x0.50x0.36 m. I kistan fanns skelettde-
lar, även skalle och underkäke.

En läderbit påträffades i anslutning till kistan.

Läge: Va 18.10-19.5 X
16.10-17.0 Y
Nivå: +13.95
Fynd nr: Va 80:119-120
Ritn nr: Va 6,19
Foto nr: F36:4
F37:1-2,9

GRAV 6

Träkista med lock. Den var placerad i NV-SO riktning. Kistans yttermått var 2.00x0.54-0.44 m. Kistan innehöll skelettde-
lar, även skalle och underkäke.

Inga föremål påträffades i anslutning till kistan.

Läge: Va 19.6-21.7 X
15.8-16.7 Y
Nivå: +14.0
Fynd nr: Va 80:121
Ritn nr: Va 6,19
Foto nr: F36:11-12,2,4
F37:1-4,7-9
F40:34

GRAV 7

Träkista med del av lock. (1.2x0.3 m). Kistan var placerad i NV-SO riktning. Yttermått var 1.70x0.54-0.38 m. I kistan fanns skelett-
delar, även skalle och underkäke.

Inga föremål hittades i kistan.

Läge: Va 19.5-21.2 X
15.3-16.3 Y
Nivå: +13.93
Fynd nr: Va 80:122
Ritn nr: Va 6,19
Foto nr: F36:11,12,2,4
F37:1-4,7-9
F40:34

GRAV 8

Träkista utan lock. Den var placerad i NV-SO riktning. Fotändan var skadad. Kistans yttermått var ca 2x0.50x0.34 m. I kistan fanns skelettde-
lar, även underkäke.

Inga föremål hittades i kistan.

Läge: Va 18.9-20.3 X
14.5-16.2 Y
Nivå: +14.0
Fynd nr: Va 80:123
Ritn nr: Va 6,19
Foto nr: F36:11-12
F37:9
F40:34

GRAV 9

Träkista med lock. Kistan var placerad i NV-SO riktning. Dess yttermått var 1.70x0.44-0.42m. I kistan fanns skelettdelar, även skalle och underkäke.

En glasbit hittades i anslutning till kistan.

Läge: Va 20.1-21.8 X
13.5-14.8 Y
Nivå: +14.16
Fynd nr: Va 80:124-125
Ritn nr: Va 6,19
Foto nr: F36:11-12,5
F37:3-4,8-9
F39:21-22

GRAV 10

Träkista med lock. Den var placerad i NV-SO riktning. Kistans yttermått var 1.90x0.5-0.44 m. I kistan fanns skelettdelar, även underkäke. Skallen låg i delar. Inga föremål påträffades i kistan.

Läge: Va 20.4-22.1 X
13.9-15.1 Y
Nivå: +14.13
Fynd nr: Va 80:126
Ritn nr: Va 6,19
Foto nr: F36:11-12,5
F37:3-4,7-9
F40:30-34

GRAV 11

Träkista utan lock. Kistan var skadad. Den var placerad i NV-SO riktning. Dess mått var ca 1.30x0.30m. I kistan fanns skelettdelar, även en underkäke. Inga föremål påträffades i kistan.

Läge: Va 20.5-21.8 X
12.8-13.8 Y
Nivå: +14.0
Fynd nr: Va 80:127
Ritn nr: Va 6,9,19
Foto nr: F36:11-12
F37:9

GRAV 12

Träkista med lock. Kistan var placerad i NV-SO riktning. Dess yttermått var 1.80x0.58-0.32 m. Kistan innehöll skelettdelar, även skalle och underkäke. Under skallen låg ett tygstycke.

Läge: Va 21.5-23.0 X
14.4-15.8 Y
Nivå: +14.0
Fynd nr: Va 80:128a, 128 b
Ritn nr: Va 6,19
Foto nr: F36:11-12.5
F37:3-4, 7-9
F38:11

GRAV 13

Träkista utan lock. Kistan var placerad i NV-SO riktning. Dess norra långsida var skadad. Yttermåtten var ca 1.86x 0.48-0.38m. I kistan fanns skelettdelar, även skalle och underkäke. Inga föremål påträffades i kistan.

Läge: Va 21.7-23.4 X
14.4-16.0 Y
Nivå: +14.08
Fynd nr: Va 80:129
Ritn nr: Va 6,19
Foto nr: F36:11-12,5,1,4
F37:3-9,
F38:4,10-11

GRAV 14

Träkista utan lock. Kistan var placerad i NV-SO riktning. Huvudändan var skadad. Kistans mått var ca 2.2-0.42-0.40 m. I kistan fanns skelettdelar, även skalle och underkäke. Inga föremål hittades i kistan.

Läge: Va 22.1-23.9 X
15.1-16.6 Y
Nivå: +14.10
Fynd nr: Va 80:130
Ritn nr: Va 6,19
Foto nr: F36:11-12,5,4
F37:4-9
F38:4,11

GRAV 15

Träkista utan lock. Kistan var placerad i NV-SO riktning. Dess yttermått var 1.88x 0.42-0.40m I kistan fanns skelettdelar, även underkäke. Skalle saknades. Inga föremål påträffades i kistan.

Läge: Va 22.5-24.2 X
15.8-17.3 Y
Nivå: +14.20
Fynd nr: Va 80:131
Ritn nr: Va 6,19
Foto nr: F36:11-12,
F37:3-4,
F38:10,
F39:1-2

GRAV 16

Träkista med lock. Kistan var placerad i NV-SO riktning. Kistans yttermått med lock var 2.12x 0.62-0.60 m. Kistans huvudända var skadad. 3 stolpar 0.20x0.20 m var slagna genom kistan. Stolparna tillhörde den pålrad som löpte över begravningsplatsen. I kistan fanns skelettdelar, även skalle och underkäke. Inga föremål hittades i kistan.

Läge: Va 20.4-22.5 X
15.3-16.7 Y
Nivå: +14.13
Fynd nr: Va 80:132
Ritn nr: Va 6,19
Foto nr: F36:4
F37:1-4,7-9
F38:4

GRAV 17
Träkista med lock. Kistan var placerad i NV-SO riktning. Kistans yttermått var 1.72x0.44-0.36 m. Locket var mycket skadat. Kistan innehöll skelettdelar, även skalle. Inga föremål hittades i kistan.

Läge: Va 21.4-23.0 X
17.6-19.2 Y
Nivå: +14.05
Fynd nr: Va 80:133
Ritn nr: Va 6,19
Foto nr: F36:11-12
F37:1-4,7-9
F38:5,8

GRAV 18
Träkista med lock. Kistan var placerad i NV-SO riktning. Dess yttermått var 1.90x0.52-0.40 m. Kistan innehöll skelettdelar, även skalle och underkäke. En hyska av brons? hittades i kistan.

Läge: Va 21.9-23.7 X
18.3-19.9 Y
Nivå +13.98
Fynd nr: Va 80:134a-134b
Ritn nr: Va 6, 19
Foto nr: F36:11-12
F37:1-4,7,9
F38:5-6,8
F40:26-34

GRAV 19
Träkista med lock. Kistan var placerad i NV-SO riktning. Locket var skadat. Kistans yttermått var 1.84x0.42-0.38 m. Kistan innehöll skelettdelar, även skalle och underkäke. En tygbit hittades i kistan.

Läge: Va 23,9-25,6 X
18.0-18.9 Y
Nivå: +13.92
Fynd nr: Va 80:135-136
Ritn nr: Va 6, 19
Foto nr: F36:11-12
F37:3-4,7
F38:9
F40:29-34

GRAV 20
Träkista med lock. Kistan var placerad i NV-SO riktning. Locket var skadat. Kistans yttermått var 1.90x0.50-0.44 m. Den innehöll skelettdelar, även underkäke. Skalle saknades. Inga föremål påträffades i kistan.

Läge: Va 23.6-25.5 X
17.5-18.7 Y
Nivå: +14.0
Fynd nr: Va 80:137
Ritn nr: Va 6,19
Foto nr: F36:11-12
F37:3-4,7
F38:9
F40:28-34

GRAV 21

Träkista med lock. Kistan var placerad i NV-SO riktning, och fortsatte in i norra profilväggen. Endast fotändan var synlig. De synliga yttermått var 0.38x0.24 m. Kistan innehöll skelettdelar, även skalle och underkäke. Inga föremål hittades i kistan.

Läge: Va 25.0 X
19.5-19.9 Y
Nivå: +13.85
Fynd nr: Va 80:138
Ritn nr: Va 6.19
Foto nr: ----

GRAV 22

Träkista med lock. Kistan var placerad i NV-SO riktning. Locket var trasigt. Kistans yttermått var 1.78x0.54-0.36 m. Kistan innehöll skelettdelar, även skalle och underkäke. Inga föremål hittades i kistan.

Läge: Va 23.0-24.7 X
16.6-18.1 Y
Nivå: +14.28
Fynd nr: Va 80:139
Ritn nr: Va 6, 19
Foto nr: F36:11-12
F37:3-4, 7
F38:8

GRAV 23

Kista av trä, placerad i NV-SO riktning. Kistan var mycket skadad, den norra långväggen och huvudändan saknades. De resterande lämningarna hade måtten 1.40x0.40 m. Kistan innehöll enstaka skelettdelar. Den saknade skalle och underkäke. Tre trätappar från kistan tillvaratogs.

Läge: Va 24.9-26.0 X
16.0-17.0 Y
Nivå: +14.22
Fynd nr: Va 80:140a 140b
Ritn nr: Va 6, 19
Foto nr: F36:11-12,
F37:3-4

GRAV 24

Träkista utan lock. Den var placerad i NV-SO riktning. Dess norra långsida, samt huvudändan var skadad. Kistans mått var ca 1.84x0.36-0.42 m.

Kistan innehöll skelettdelar, även underkäke. Skallen hittades i lösa delar.

3 järnspikar från kistan togs tillvara.

Läge: Va 24.5-26.2 X
14.0-15.4 Y
Nivå: +14.20
Fynd nr: Va 80:141,142
Ritn nr: Va 6,19
Foto nr: F36:11-12,8
F37:3-6

GRAV 25

Träkistan var fragmentarisk. Endast en del av botten var kvar, 0.80x0.20m.

På botten hittades skelettdelar, även en underkäke. Skalle saknades.

Inga föremål påträffades i anslutning till kistan.

Läge: Va 25.0-25.6 X
13.2-18.8 Y
Nivå +14.20
Fynd nr: Va 80:143
Ritn nr: Va 6,19
Foto nr: F37:5-6
F36:7

GRAV 26

Träkista utan lock. Placerad i NV-SO riktning. Kistan var skadad. Dess fot-och huvudända saknades. Resterande yttermått var 1.30x0.28 m. Kistan innehöll ett fåtal skelettdelar. Skalle och underkäke saknades. Inga föremål påträffades i anslutning till kistan.

Läge: Va 24.1-25.3 X
12.4-13.5 Y
Nivå: +14.30
Fynd nr: Va 80:144
Ritn nr: Va 9, 19
Foto nr: F36:7
F37:5-6

GRAV 27
Träkista utan lock placerad i NV-SO riktning. Kistan var skadad. Dess, fot- och huvudända saknades. Resterande delar hade måtten 1.14x0.36 m. Kistan innehöll skelettdelar, även delar av en underkäke. Skalle saknades. Inga föremål påträffades i anslutning till kistan.

Läge: Va 24.7-25.5 X
12.6-13.6 Y
Nivå: +14.20
Fynd nr: Va 80:145
Ritn nr: Va 9, 19
Foto nr: F36:7
F37:5-6

GRAV 28
Träkista utan lock. Den var placerad i NV-SO riktning. Kistans huvudända saknades. De resterande yttermåtten var 1.14-0.22m. Kistan innehöll inga skelettdelar. En järnspik hittades.

Läge: Va 27,6-28,6 X
11.4-12.4 Y
Nivå: +14.32
Fynd nr: Va 80:146
Ritn nr: Va 80:9,19
Foto nr: F36:10
F37:5-6,10

GRAV 29
Träkista utan lock, placerad i NV-SO riktning. Kistan bestod endast av botten, huvud- och fotända saknades. De resterande yttermåtten var 1.0x0.30m. På botten påträffades skelettdelar. Skalle och underkäke saknades. En järnspik tillvaratogs.

Läge: Va 27.2-28,4 X
11.2-12.0 Y
Nivå: +14.45 - +14.34
Fynd nr: Va 80:147a - 147b
Ritn nr: Va 9, 19
Foto nr: F36:10
F37:5-6,10

GRAV 30
Fragmentariska lämningar av en träkista. Den var placerad i NV-SO riktning. Endast huvudändan och botten fanns kvar. Dess mått var 0.40x0.38m. Kistan saknade skelett. Inga föremål påträffades i anslutning till kistan

Läge: Va 26.9-27.3 X
11.9-12.3 Y
Nivå: +14.27
Fynd nr: Va 80:148
Ritn nr: Va 9,19
Foto nr: F36:10
F37:5-6,10

GRAV 31
Träkista utan lock, placerad i NV-SO riktning.
Dess yttermått var 0.60x0.22-0.18m.
Kistan saknade skelett.
Inga föremål påträffades i anslutning till kistan.

Läge: Va 27.0-27.7 X
12.1-12.5 Y
Nivå: +14.26
Fynd nr: Va 80:149
Ritn nr: Va 9,19
Foto nr: F36:10
F37:5-6,10

GRAV 32
Träkista utan lock, placerad i NV-SO riktning.
Kistans yttermått var 0.58x0.20-0.28m.
Kistan saknade skelett.
Inga föremål påträffades i anslutning till kistan.

Läge: Va 27.1-27.7 X
12.3-12.8 Y
Nivå: +14.26
Fynd nr: Va 80:150
Ritn nr: Va 9,19
Foto nr: F36:10
F37:5-6,10

GRAV 33
Fragment av träkista utan lock. Fotändan saknades. Kistan var placerad i NV-SO riktning.
De resterande yttermått-
en var 0.64x0.22m.
Inga skelettdelar fanns i kistan.
Inga föremål påträffades i anslutning till kistan.

Läge: Va 27.2-28.0
12.5-12.9
Nivå: +14.29
Fynd nr: Va 80:151
Ritn nr: Va 9,19
Foto nr: F36:10
F37:5-6,10

GRAV 34
Fragment av träkista utan lock, placerad i NV-SO riktning.
Dess synliga mått var 0.6x0.18m.
Kistan innehöll inga skelettdelar.
2 st järnspikar hittades.

Läge: Va 28.0-28.4 X
12.0-12.3 Y
Nivå: +14.35
Fynd nr: Va 80:152
Ritn nr: Va 9,19
Foto nr: F36:10
F37:5-6,10

GRAV 35

Träkista utan lock, placerad i NV-SO riktning. Kistans fotända saknades. De resterande yttermåtten var 1.86x0.46m. Inga skelettdelar utom en tand fanns i kistan. Dessutom hittades en fajansbit.

Läge: Va 25.5-27.2 X
16.4-17.7 Y
Nivå: +14.15
Fynd nr: Va 80:153-154
Ritn nr: Va 6,19
Foto nr: F37:3-6

GRAV 36

Fragment av träkista, placerad i NV-SO riktning. De resterande delarna hade måtten 0.80x0.30m. Inga skelettdelar eller föremål påträffades i anslutning till kistan.

Läge: Va 26.8-27.4 X
15.0-15.6 Y
Nivå: +14.33
Fynd nr: Va 80:155
Ritn nr: Va 6,9
Foto nr: F37:4-6

GRAV 37 (42)

Fragment av träkista. De resterande bitarna hade måtten 0.98x0.20m. Skelettdelar hittades, underkäke och skalle saknades. Vid framrensningen av kistan påträffades ett guldmynt stämplat 1600. Grav 37 har samnumrerats med grav 42.

Läge: Va 20.8-21.7 X
12.0-12.3 Y
Nivå: +13.89
Fynd nr: Va 80:65,156,258
Ritn nr: Va 7,19
Foto nr: ----

GRAV 38

Träkista utan lock, placerad i NV-SO riktning. Huvudändan var skadad. Kistans yttermått var 1.94x0.44-0.38m. Kistan innehöll skelettdelar. Skalle och underkäke saknades. 14 st järnspikar hittades i anslutning till kistan.

Läge: Va 19.3-20.9 X
7.7-9.2 Y
Nivå: +14.04 - +13.93
Fynd nr: Va 80:157,250
Ritn nr: Va 7,19
Foto nr: ---

GRAV 39

Rest av träkista utan lock, placerad i NV-SO riktning.
Kistans huvudända saknades.
Kistan innehöll skelettdelar samt en underkäke. Skalle saknades.
14 järnspikar från kistan hittades.

Läge: Va 21.7-22.4 X
8.4-8.8 Y
Nivå: +14.07
Fynd nr: Va 80:158,159
Ritn nr: Va 7,19
Foto nr: -----

GRAV 40

Träkista utan lock, placerad i NV-SO riktning.
Kistans huvudända var skadad.
Kistans yttermått var 1.80x0.42-0.36m.
I kistan hittades skelettdelar samt en halv underkäke. Skalle saknades.
I kistan hittades en spik av järn.

Läge: Va 20.0-21.7 X
10.6-12.0 Y
Nivå: +14.0
Fynd nr: Va 80:160-161
Ritn nr: Va 7,19
Foto nr: F59:14-35
F60:23-24

GRAV 41

Träkista utan lock, placerad i NV-SO riktning.
Kistans huvudända var skadad.
Kistans yttermått var 1.58x0.44-0.30m.
Den innehöll skelettdelar. Skalle och underkäke saknades.
I anslutning till kistan påträffades 3 spikar av järn samt en del av en kritpipa.

Läge: Va 20.5-21.9 X
11.0-12.1 Y
Nivå: +13.93
Fynd nr: Va 80:162-164
Ritn nr: Va 7,19
Foto nr: F59:14-35
F60:23-24

GRAV 42: se grav 37.

GRAV 43

Kista av trä utan lock.
Kistan var placerad i
NV-SO riktning. Den var
skadad genom att 4 på-
lar, den största 0.24x
0.20m, hade slagits ner
rakt genom den.
Pålarna tillhörde pål-
raden som löpte över be-
gravningsplatsen.
Kistans yttermått var
1.58x0.38-0.24m.
I kistan fanns skelett-
delar samt en underkäke.
Skalle saknades.
Inga föremål påträffades
i anslutning till kistan.

Läge: Va 20.5-22.1 X
16.5-17.2 Y
Nivå: +14.00
Fynd nr: Va 80:166
Ritn nr: Va 6,19
Foto nr: F37:1-2,7-9
F36:11-12
F40:31-34

GRAV 44

Fragment av träkista u-
tan lock, placerad i
NV-SO riktning. Kistan
fortsatte in i norra pro-
filväggen.
Dess synliga mått var
0.70x0.32m.
Skelett saknades.
Två järnspikar hittades.

Läge: Va 27.3-28.1 X
14.3-14.9 Y
Nivå: +14.58
Fynd nr: Va 80:167
Ritn nr: Va 6,19
Foto nr: F37:4-6

GRAV 45

Träkista utan lock, pla-
cerad i NV-SO riktning.
Kistans yttermått var
1.80x0.36-0.28m.
Kistan innehöll skelett-
delar, även underkäke
och 2 delar av överkäke.
Skallen saknades.
Inga föremål påträffades
i anslutning till kistan.

Läge: Va 19.6-21.2 X
10.3-11.5 Y
Nivå: +14.0
Fynd nr: Va 80:168
Ritn nr: Va 7.19
Foto nr: F59:14-35
F60:23-24

GRAV 46

Träkista utan lock, placerad i NV-SO riktning. Kistans yttermått var 1.92x0.42-0.36m. Kistan innehöll skelettdelar samt 2 bitar av underkäke, samt överkäke. Skalle saknades. Inga föremål påträffades i anslutning till kistan

Läge: Va 19.0-20.5 X
9.5-11.2 Y
Nivå: +14.03
Fynd nr: Va 80:169
Ritn nr: Va 7,19
Foto nr: F59:14-35
F60:23-24

GRAV 47

Träkista utan lock, placerad i NO-SV riktning. Kistans yttermått var 1.86x0.46-0.40m. Den innehöll skelettdelar, även underkäke samt en halv överkäke. Skalle saknades. Inga föremål påträffades i anslutning till kistan.

Läge: Va 18.7-20.5 X
11.0-12.5 Y
Nivå: +1394 - +13.79
Fynd nr: Va 80:170
Ritn nr: Va 7.19
Foto nr: F59:14-35
F60:23-24

GRAV 48

Träkista utan lock, placerad i NV-SO riktning. Kistans yttermått var 1.70x0.44-0.36m. Den innehöll skelettdelar, även underkäke och en halv överkäke. Dessutom påträffades 2 rödgodsskärvor i anslutning till kistan.

Läge: Va 17.7-19.3 X
10.2-11.5 Y
Nivå: +14.0
Fynd nr: Va 80:171-172
Ritn nr: Va 7,19
Foto nr: F59:14-35
F60:23-24

GRAV 49

Träkista utan lock, placerad i NV-SO riktning. Träkistans yttermått var 1.88x0.48-0.34m. Kistan innehöll skelettdelar, även två delar av överkäke, samt en del underkäke. Tre rödgodsskärvor hittades i anslutning till kistan.

Läge: Va 17.2-19.1 X
9.8-10.9 Y
Nivå: +13.9
Fynd nr: Va 80:173-174
Ritn nr: Va 7,19
Foto nr: F59:14.35
F60:23-24

GRAV 50

Fragment av träkista. Den har varit placerad i NV-SO riktning. De resterande delarna av kistans botten hade följande yttermått 0.52x0.20m.

Kistan saknade skelettdelar.

Inga föremål påträffades i anslutning till kistan.

Läge: Va 20.0-20.5 X
10.1-10.5 Y
Nivå: +13.94
Fynd nr: Va 80:175
Ritn nr: Va 7,19
Foto nr: F59:14-35
F60:23-24

GRAV 51

Träkista utan lock, placerad i NV-SO riktning.

Kistans yttermått var 1.54x0.48-0.28m.

Kistans fotända var skadad. I kistan påträffades skelettdelar, även en underkäke. Skalle saknades. I anslutning till kistan hittades 13 st rödgoodsbitar, 1 järnspik och en glasbit.

Läge: Va 19.2-28.0 X
12.4-13.7 Y
Nivå: +13.80
Fynd nr: Va 80:176-179
Ritn nr: Va 7,19
Foto nr: F59:14-35
F60:23-24

GRAV 52

Träkista utan lock, placerad i NV-SO riktning.

Kistans yttermått var 1.70x0.48-0.34m.

Kistans fotända var skadad. I kistan fanns skelettdelar, även skalle och underkäke.

Inga föremål hittades i anslutning till kistan.

Läge: Va 18-19.5 X
12-12.3 Y
Nivå: +13.69
Fynd nr: Va 80:180
Ritn nr: Va 7,19
Foto nr: F59:14-35
F60:23-24

GRAV 53

Träkista utan lock, placerad i NV-SO riktning.

Kistans fotända var skadad, likaså mittendelen. De resterande delarna hade yttermått 1.20x0.50m.

I kistan fanns skelettdelar. Skalle och underkäke saknade. Inga föremål påträffades i anslutning till kistan.

Läge: Va 16.6-17.8 X
12.7-14.0 Y
Nivå: +13.58
Fynd nr: Va 80:181
Ritn nr: Va 7,19
Foto nr: F59:14-35
F60:23-24

GRAV 54

Träkista utan lock, placerad i NV-SO riktning. På kistans huvudända låg 3 stenar, den största 0.30x0.20m.

Kistans yttermått var 1.80x0.40-0.38m. I kistan fanns skelettdelar, även skalle och underkäke.

Inga föremål hittades i anslutning till kistan.

Läge: Va 17.2-19.0 X
11.6-12.9 Y
Nivå: +13.63
Fynd nr: Va 80:182
Ritn nr: Va 7,19
Foto nr: F59:14-35
F60:23-24

GRAV 55

Träkista utan lock, placerad i NV-SO riktning. Kistans yttermått var 1.82x0.50-0.30m.

Kistan innehöll skelettdelar även skalle och underkäke.

Inga föremål hittades i anslutning till kistan.

Läge: Va 16.0-17.9 X
11.2-12.6 Y
Nivå: +13.71
Fynd nr: Va 80:183
Ritn nr: Va 7,19
Foto nr: F59:14-35
F60:23-24

GRAV 56

Träkista utan lock, placerad i NNV-SSO riktning. Kistans yttermått var 1.70x0.36-0.32m.

Kistan innehöll skelettdelar även en underkäke. Skalle saknades.

I anslutning till kistan hittades en skärva av rödgods.

Läge: Va 15.9-17.5 X
8.8-9.9 Y
Nivå: +13.93
Fynd nr: Va 80:186
Ritn Nr. Va 7,19
Foto nr: F59:14.35
F60:23-24

GRAV 57

Träkista utan lock, placerad i NV-SO riktning. Kistans yttermått var 1.72x0.34-0.36m.

Kistan innehöll skelettdelar, även underkäke. Skalle saknades.

Inga föremål påträffades i anslutning till kistan.

Läge: Va 16.1-17.8 X
9.5-10.3 Y
Nivå: +13.76
Fynd nr: Va 80:184-185
Ritn nr: Va 7,19
Foto nr: F59:14-35
F60:23-24

GRAV 58

Träkista utan lock, placerad i NV-SO riktning.

Kistans huvudända var skadad.

Kistans yttermått var 1.80x?-0.30m.

Den innehöll skelettdelar. Skalle och underkäke saknades.

I anslutning till kistan hittades en rödgodsskärva och en skärva av fajans.

Läge: Va 16.3-17.9 X
8.0-9.0 Y

Nivå: +13.82

Fynd nr: Va 80:187-189

Ritn nr: Va 7,19

Foto nr: F59:14-35
F60:23-24

GRAV 59

Fragment av en träkista utan lock.

De resterande delarna hade måtten 0.62x0.28m.

I kistan fanns skelettdelar. Skalle och underkäke saknades.

Inga föremål hittades i anslutning till kistan.

Läge: Va 16.2-17.8 X
8.0-8.6 Y

Nivå: +13.86

Fynd nr: Va 80:190

Ritn nr: Va 7,19

Foto nr: F59:14-35
F60:32-33

GRAV 60

Träkista utan lock, placerad i NV-SO riktning.

Kistans yttermått var 1.86x0.44-0.42m.

Den innehöll skelettdelar. Skalle och underkäke saknades.

Inga föremål påträffades i anslutning till kistan.

Läge: Va 14.5-16.3 X
8.7-10.1 Y

Nivå: +13.55 - +13.86

Fynd nr: Va 80:191

Ritn nr: Va 7,19

Foto nr: F59:14-35
F60:32-33

GRAV 61

Träkista utan lock, placerad i NV-SO riktning.

Kistans yttermått var 1.80x0.39-0.34m.

Den innehöll skelettdelar. Skalle och underkäke saknades.

Inga föremål hittades i anslutning till kistan.

Läge: Va 14.3-16.1 X
8.3-9.5 Y

Nivå: +13.73 - +13.60

Fynd nr: Va 80:192

Ritn nr: Va 7,19

Foto nr: F59:14.35
F60:23-24

GRAV 62

Träkista utan lock, placerad i NV-SO riktning. Kistans yttermått var 1.72x0.36-0.32m. Den innehöll skelettde-
lar, även underkäke samt delar av överkäke. Inga föremål hittades i anslutning till kistan.

Läge: Va 14.6-16.0 X
7.2-8.7 Y
Nivå: +13.66 - +13.84
Fynd nr: Va 80:193
Ritn nr: Va 7,19
Foto nr: F59:14-35
F60:23-24

GRAV 63

Träkista utan lock, placerad i NV-SO riktning. Kistans yttermått var 1.72x0.42-0.30m. Kistans fotända var skadad. Kistan innehöll skelett-
delar, även lösa delar av käkar. Inga föremål påträffades i anslutning till kistan.

Läge: Va 14.0-15.5 X
7.2-8.5 Y
Nivå: +13.65 - +13.86
Fynd nr: Va 80:194
Ritn nr: Va 7,19
Foto nr: F59:14-35
F60:23-24

Fig. 85, Kvarteret Vadman, begravningsområdet. Kistor. I bildens högra del syns profilbänken. Foto mot söder. Foto EJ -80

GRAV 64

Träkista utan lock, placerad i NV-SO riktning. Kistans yttermått var 1.92x0.44-0.38m. Kistan innehöll skelettdelar samt 2 delar underkäke och en del överkäke. I anslutning till kistan påträffades 4 rödgodsskärvar, 1 svartgodsskärva, 1 järnspik och 1 järnhake.

Läge: Va 12.4-14.0 X
8.0-9,8 Y
Nivå: +13.50 - +13.61
Fynd nr: Va 80:195-199
Ritn nr: Va 7,19
Foto nr: F59:14-25
F60:23-24

GRAV 65

Träkista utan lock, placerad i nära V-Ö riktning. Kistans yttermått var 2.0x0.5-0.42m. Kistan innehöll skelettdelar samt olika käkbitar. Inga föremål hittades i anslutning till kistan.

Läge: Va 13.2-14.1 X
9.1-11.1 Y
Nivå: +13.61
Fynd nr: Va 80:200
Ritn nr: Va 7,19
Foto nr: F59:14-35
F60:23-24

GRAV 66

Träkista med lock, placerad i NNV-SSO riktning. Kistan satt i norra profilväggen. Dess synliga mått var 0.36x0.42m. Inga skelettdelar fanns i kistan. Inga föremål hittades i anslutning till kistan.

Läge: Va 28.0-28.3 X
12.8-13.3 Y
Nivå: +14.39
Fynd nr: Va 80:201
Ritn nr: Va 9,19
Foto nr: F59:14.35
F60:23-24

GRAV 67

Träkista utan lock, placerad i NV-SO riktning. Kistan fortsatte in i norra profilväggen. De synliga måtten var 0.68x0.30m. I kistan fanns ett fåtal skelettdelar. Skalle och underkäke saknades. Inga föremål hittades i anslutning till kistan.

Läge: Va 28.0-28.5 X
12.1-12.7 Y
Nivå: +14.40
Fynd nr: Va 80:202
Ritn nr: Va 9,19
Foto nr: F59:14-35
F60:23-24

GRAV 68

Träkista utan lock, placerad i NV-SO riktning. Kistan fortsatte in i den norra profilväggen. De synliga måtten var 0.60x0.12m. Kistan innehöll inga skelettdelar. Inga föremål påträffades i anslutning till kistan.

Läge: Va 27.1-27.5 X
15.3-15.8 Y
Nivå: +14.10
Fynd: Va 80:203
Ritn nr: Va 6,19
Foto nr: F59:14.35
F60:23-24

GRAV 69

Träkista utan lock, placerad i NV-SO riktning. Kistans yttermått var 1.70x0.54-0.34m. Den innehöll skelettdelar, även underkäke. Skalle saknades. I anslutning till kistan påträffades 2 skärvar av rödgods.

Läge: Va 12.8-14.4 X
9.0-10.1 Y
Nivå: +13.90
Fynd nr: Va 80:204-205
Ritn nr: Va 7,19
Foto nr: F59:14-35
F60:23-24

GRAV 70

Träkista utan lock, placerad i NV-SO riktning. Kistans yttermått var 1.86x0.48-0.34m. Kistan innehöll skelettdelar. Under och överkäke saknades. I anslutning till kistan påträffades 9 skärvar av rödgods, 1 fajansskärva samt 1 järnspik.

Läge: Va 17.7-19.7 X
8.2-9.5 Y
Nivå: +13.93 - +14.04
Fynd nr: Va 80:206-209
Ritn nr: Va 7,19
Foto nr: F54:14-35
F60:13-24

GRAV 71

Fragment av träkista. De resterande delarna hade måtten 0.20x0.10m. Inga skelettdelar eller föremål hittades i anslutning till graven.

Läge: Va 19.5-20.0 X
7.8-8.4 Y
Nivå: +14.0
Fynd nr: Va 80:251
Ritn Nr: Va 7,19
Foto nr: F59:14-35
F60:23-24

GRAV 72

Träkista utan lock, placerad i NV-SO riktning. Kistans huvudända var skadad. Resterande del hade måtten 1.70x0.30m. I kistan hittades delar av underkäke. Inga föremål hittades i anslutning till kistan.

Läge: Va 18.3-19.8 X
7.8-9.6 Y
Nivå: +13.98
Fynd nr: Va 80:252
Ritn nr: Va 7,19
Foto nr: F59:14-35
F60:23-24

GRAV 73

Fragment av träkista. De resterande delarna hade måtten - fotändan 0.70x0.28m. Kistan saknade skelettdelar. Inga föremål hittades i anslutning till kistan.

Läge: Va 17.4-18.3 X
8.1-8.8 Y
Nivå: +13.99
Fynd nr: Va 80:253
Ritn nr: Va 7,19
Foto nr: F59:14-35
F60:23-24

GRAV 74

Träkista med lock, placerad i NV-SO riktning. På lockets mitt fanns 6 st flata stenar, ca 0.20x0.10m. I kistan fanns en underkäke. I anslutning till kistan hittades 2 skärvor av rödgods, 5 järnsplkar (fragment.)

Läge: Va 19.0-20.6 X
8.9-10.2 Y
Nivå: +14.06
Fynd nr: Va 80:254-256
Ritn nr: Va 7,19
Foto nr: F59:14-35
F60:23-24

GRAV 75

Fragment av träkista hittades i den västra profilväggen. Inga skelettdelar eller föremål hittades i anslutning till kistan.

Läge: Va 21.0-21.4 X
7.0-7.5 Y
Nivå: +14.20 (88- +14.35)
Fynd nr: Va 80:210
Ritn nr: Va 7,19
Foto nr: F59:14-35
F60:23-29

GRAV 76

Fragment av träkista, hittades i den västra profilväggen. Måtten var osäkra. Inga föremål eller skelettdelar påträffades i anslutning till kistan.

Läge: Va 18.4-18.8 X
7.0 Y

Nivå: +13.39
Fynd nr: Va 80:211
Ritn nr: Va 7,19
Foto nr: F59:14-35
F60:23-29

GRAV 77

Träkista utan lock, placerad i NV-SO riktning. Kistans yttermått var 1.60x?-0.30m. Kistans huvudända fortsatte in i västra profilväggen. Skelettdelar och föremål saknades i anslutning till kistan.

Läge: Va 15.7-17.3 X
7.0-8.0 Y

Nivå: +13.80
Fynd nr: Va 80:212
Ritn nr: Va 7,19
Foto nr: F59:14-35
F60:23-24

GRAV 78

Träkista utan lock, placerad i nära N-S riktning. Kistans yttermått var 1.68x0.46-0.36m. I kistan hittades skelettdelar, även skalle och underkäke. I anslutning till kistan hittades 1 rödgods-skärva och 2 fajansskärvor.

Läge: Va 14.2-15.9 X
10.0-10.7 Y
Nivå: +13.66
Fynd nr: Va 80:213a b,214
Ritn nr: Va 7,19
Foto nr: F59:14-35
F60:23-24

GRAV 79

Träkista utan lock, placerad i N-S riktning. Kistans yttermått var 2.20x0.30-0.38m. Kistans mitt hade måttet 0.52m. I kistan hittades skelettdelar, även skalle och två delar av underkäke. I anslutning till kistan påträffades 4 rödgodsskärvor, 1 järnspik och 1 kritpipsbit.

Läge: Va 13.9-16.0 X
10.7-11.1 Y
Nivå: +13.59
Fynd nr: Va 80:215-218
Ritn nr: Va 7,19
Foto nr: F59:14-35
F60:23-24

GRAV 80

Fragment av trækista, placerad i NV-SO riktning. Kistan var skadad av nuktida nergrävning av vatten och avloppsrör. Kistans yttermått kan uppskattas till 1.90x0.50m. Skelettdelar saknades. I anslutning till kistan hittades 3 skärvor av rödgods, 2 delar av fajans, 1 glasbit och 4 järnspikar.

Läge: Va 10.4-12.1 X
7.5-9.1 Y
Nivå: +13.46
Fynd nr: Va 80:219-222
Ritn nr: Va 7,19
Foto nr: F59:14-35
F60:23-24

GRAV 81

Fragment efter trækista, placerad i NV-SO riktning. Kistan var mycket skadad p g a sentida nergrävningar av vatten och avloppsrör. De resterande lämningarna hade måtten 0.70x0.38m. I anslutning till kistan hittades skelettdelar samt 5 järnspikar. Skalle och underkäke saknades.

Läge: Va 10.7-11.3 X
8.5 Y
Nivå: +13.34
Fynd nr: Va 80:223-224
Ritn nr: Va 7,19
Foto nr: F59:14-35

GRAV 82

Fragment efter trækista, placerad i NV-SO riktning. Kistan var totalt förstörd av sentida nergrävningar av vatten och avloppsrör. I anslutning till kistan fanns inga skelettdelar. Dock hittades 4 skärvor av rödgods samt 1 av fajans.

Läge: Va 12.0-12.7 X
8.6-9.1 Y
Nivå: +13.86
Fynd nr: Va 80:225-226
Ritn nr: Va 7,19
Foto nr: F59:14-35

GRAV 83

Träkista med lock, placerad i NV-SO riktning. Kistans yttermått var 1.70 x ca 0.40-0.30m. Kistan innehöll skelettdelar, även 2 bitar av underkäke samt 1 bit av överkäke. I anslutning till kistan hittades 11 rödgodsskärvor, 1 glasbit, 1 kritpipsdel och 1 järnspik.

Läge: Va 18.4-19.8 X
14.1-15.8 Y
Nivå: +13.56
Fynd nr: Va 80:227-231
Ritn nr: Va 7,19
Foto nr: F59:14-35

GRAV 84

Fragment av träkista, placerad i NV-SO riktning. Den resterande delen av kistan hade måtten 0.98x0.08m. I anslutning till kistan påträffades skelettdelar, även en del av en underkäke. Dessutom 2 sintrade rödgodsskärvor, 1 rödgodsskärva samt en järnspik.

Läge: Va 20.2-20.9 X
13.0-13.5 Y
Nivå: +13.64
Fynd nr: Va 80:232-235
Ritn nr: Va 7,19
Foto nr: F59:14-35

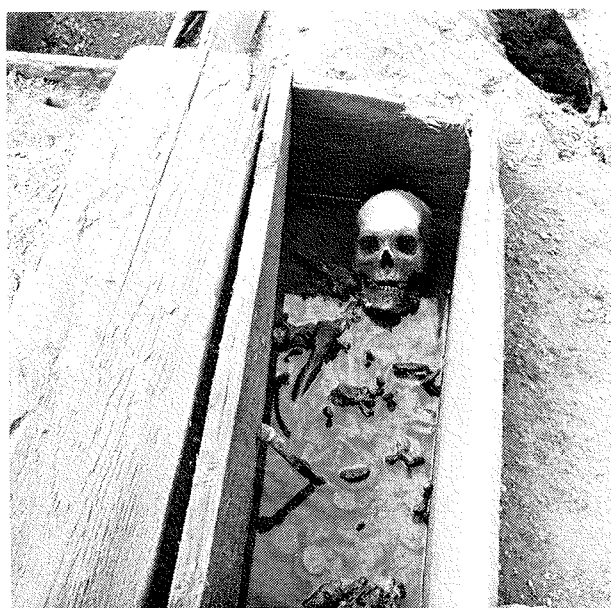

Fig. 86, Kvarteret Vadman. Begravningsområdet. Vattenfylld kista med skelett. Foto: SW -80

Fig. 87, Kvarteret Vadman. Begravningsområdet. Kistor med skelett. Foto mot nordost. Foto: SW-80

GRAV 85

Fragment av tråkista,
 placerad i NV-SO riktning.
 De resterande bitarna ha-
 de måtten 1,16x0.20-0.22m
 Kistan satt i den västra
 profilen och grävdes fram
 vid rivning av profilen.
 I anslutning till kistan
 hittades skelettdelar.
 Skalle och underkäke sak-
 nades.
 Inga föremål påträffades.

Läge: Va 16.0-16.9 X
 6.0-7.0 Y
 Nivå: +14.16
 Fynd nr: Va 80:236
 Ritn nr: Va 7,19
 Foto nr: -----

GRAV 86

Tråkista utan lock. pla-
 cerad i NV-SO riktning.
 Kistan grävdes fram vid
 rivning av profil i väs-
 ter.
 Dess yttermått var
 1.56x0.50-0.28m.
 Kistan innehöll skelettde-
 lar, även en bit underkä-
 ke. Skalle saknades.
 Inga föremål påträffades
 i anslutning till kistan.

Läge: Va 14.5-16.1 X
 5.6-7.3 Y
 Nivå: +13.93
 Fynd nr: Va 80:237
 Ritn nr: Va 7,19
 Foto nr: -----

GRAV 87

Tråkista utan lock, pla-
 cerad i NV-SO riktning.
 Kistan grävdes fram vid
 rivning av västra pro-
 filväggen. Kistans ytter-
 mått var 1.70x0.50-0.48m.
 Kistan innehöll skelett-
 delar. Skalle saknades.
 Inga föremål hittades i
 anslutning till kistan.

Läge: Va 14.2-15.9 X
 5.6-8.0 Y
 Nivå: +13.89
 Fynd nr: Va 80:238
 Ritn nr: Va 7,19
 Foto nr: -----

GRAV 88 (se 75)

Fragment av tråkista
 hittades i västra profil-
 väggen. Vid rivning av
 denna framkom i anslut-
 ning till kistan ett par
 skelettdelar.
 Inga föremål hittades.

Läge: Va 21.0-21.4 X
 7.0-7.5 Y
 Nivå: +14.35
 Fynd nr: Va 80:210
 Ritn nr:
 Foto nr: -----

GRAV 89

Träkista utan lock, placerad i NV-SO riktning. Kistan påträffades vid rivning av västra profilväggen. Kistans yttermått var 1.50x0.40-0.34m. I kistan påträffades skelettdelar. Skalle och underkäke saknades. Inga föremål påträffades i anslutning till kistan.

Läge: Va 12.0-13.3 X
5.2-6.5 Y
Nivå: +13.89
Fynd nr: Va 80:240
Ritn nr: Va 7,19
Foto nr: -----

GRAV 90

Fragment av träkista, placerad i NV-SO riktning. Kistan påträffades vid rivning av västra profilväggen. Endast en bit av huvudändan fanns kvar. Dess mått var 0.24x0.40m. I anslutning till kistan hittades skelettdelar. Skalle och underkäke saknades. Inga föremål påträffades.

Läge: Va 11.3-11.6 X
5.8-6.4 Y
Nivå: +13.62
Fynd nr: Va 80:241
Ritn nr: Va 7,19
Foto nr: -----

GRAV 91

Fragment av träkista, placerad i NV-SO riktning. Kistan påträffades vid rivning av västra profilväggen. Resterande delar av kistan hade måtten 1.10x0.32m. I anslutning till kistan hittades skelettdelar. Skalle och underkäke saknades. Inga föremål påträffades.

Läge: Va 11.2-12.1 X
5.0-5.8 Y
Nivå: +13.58 - +13.78
Fynd nr: Va 80:242
Ritn nr: Va 7,19
Foto nr: -----

GRAV 92

Vid rivning av västra profilväggen påträffades en begravning utan kista. Nedgrävningen bestod av skelettdelar, även en bit av en underkäke. Inga föremål påträffades

Läge: Va 20.3 X
5.8 Y
Nivå: +14.50
Fynd nr: Va 80:243
Ritn nr: Va 7,19
Foto nr: -----

GRAV 93

Del av tråkista utan lock, funnen vid rivning av västra profilväggen. Kistan var placerad i NV-SO riktning.

Kistans yttermått var 1.78x0.36m.

Fotändan saknades.

Den innehöll skelettdelar. Skalle och underkäke saknades.

Inga föremål påträffades i anslutning till kistan.

Läge: Va 13.7-15.0 X
5.4-6.2 Y

Nivå: +13.91

Fynd nr: Va 80:244

Ritn nr: Va 7,19

Foto nr: -----

GRAV 94

Tråkista utan lock, placerad i NV-SO riktning.

Kistan påträffades vid rivning av västra profilväggen.

Kistans yttermått var 0.90x0.30m. I kistan påträffades skelettdelar. Skalle och underkäke saknades. Inga föremål påträffades i anslutning till kistan.

Läge: Va 15.6-16.5 X
4.8-5.6 Y

Nivå: +14.14

Fynd nr: Va 80:245

Ritn nr: Va 7,19

Foto nr: -----

GRAV 95

Tråkista utan lock, placerad i NV-SO riktning.

Kistan påträffades vid rivning av västra profilväggen.

Kistans yttermått var 1.70x0.32-0.38m.

Kistan innehöll skelettdelar, även underkäke samt två bitar av överkäke.

Inga föremål påträffades i anslutning till kistan.

Läge: Va 17.6-19.3 X
3.9-5.0 Y

Nivå: +14.12

Fynd nr: Va 80:246

Ritn nr: Va 8,19

Foto nr: -----

GRAV 96

Träkista utan lock, placerad i NV-SO riktning. Kistan påträffades vid rivning av västra profilväggen.

Kistans yttermått var 1.54x0.40-0.38m.

I kistan påträffades skelettdelar. Skalle och underkäke saknades.

Inga föremål påträffades i anslutning till kistan.

Läge: Va 8.0-9.5 X
3.9-5.7 Y
Nivå: +13.50
Fynd nr: Va 80:247
Ritn nr: Va 8,19
Foto nr: -----

GRAV 97

Vid schaktning påträffades en nergrävning av skelettdelar, utan kista.

Förutom skelettdelarna hittades en underkäke.

Läge: Va 17.0-17.6 X
1.0-1.7 Y
Nivå: +14.30
Fynd nr: Va 80:248
Ritn nr: Va 8,19
Foto nr: -----

GRAV 98

Vid schaktning påträffades en nergrävning av skelettdelar utan kista. Skalle och underkäke saknades. Inga föremål hittades i anslutning till kistan.

Läge: Va 7.5-8.0 X
1.4-1.9 Y
Nivå: +14.29
Fynd nr: Va 80:249
Ritn nr: Va 8,19
Foto nr: -----

Fig. 88, Kvarteret Vadman, begravningsområdet. Framrensning av kistor. Foto mot nordväst. Foto EJ -80

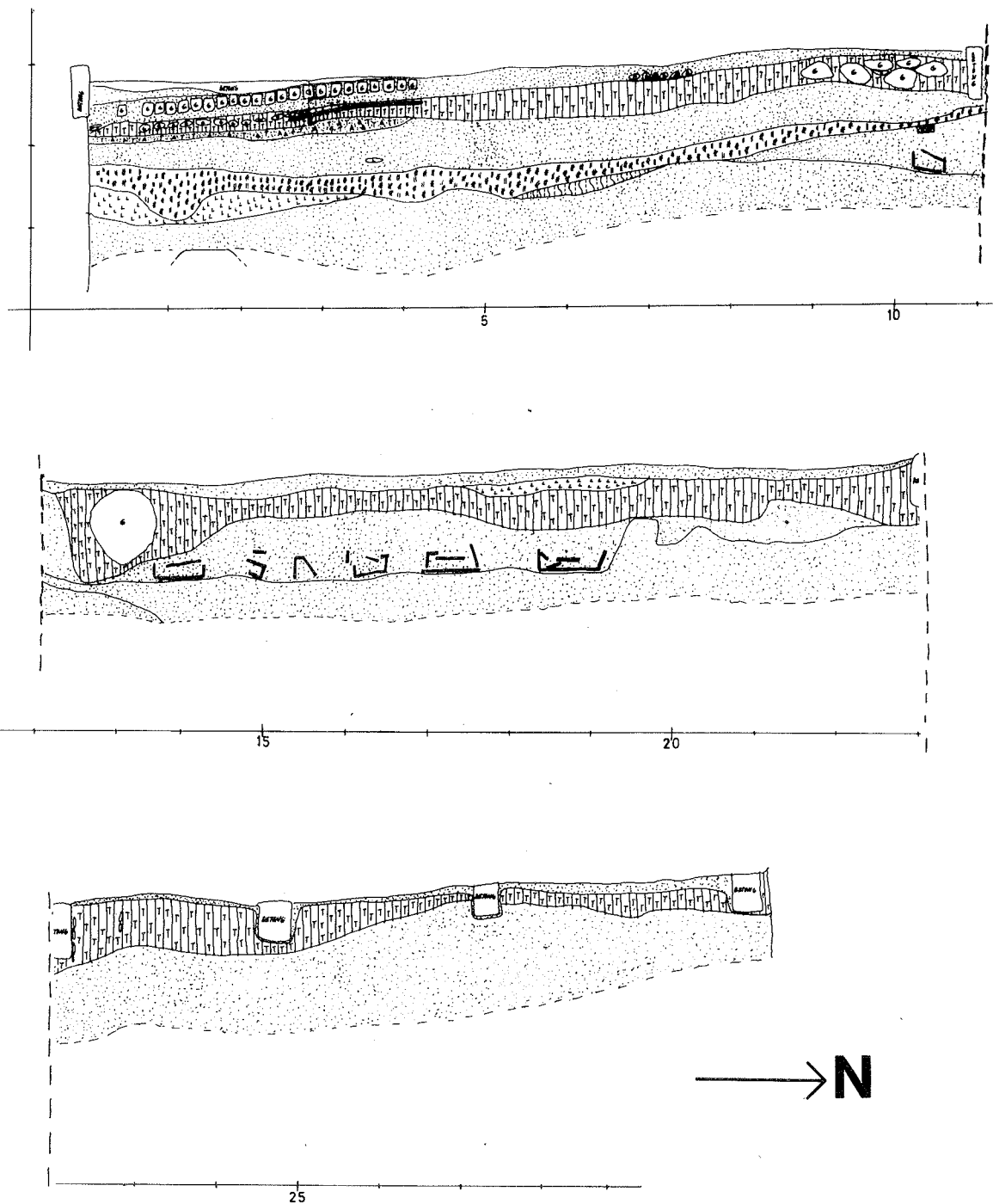

Fig. 89, Kvarteret Vadman. Profilbänk mot öster, n-s riktning. 0-30x/7y. I sträckan 13 - 20x syns sektioner av kistor. Profilritning 1:100
EJ SK KO-80

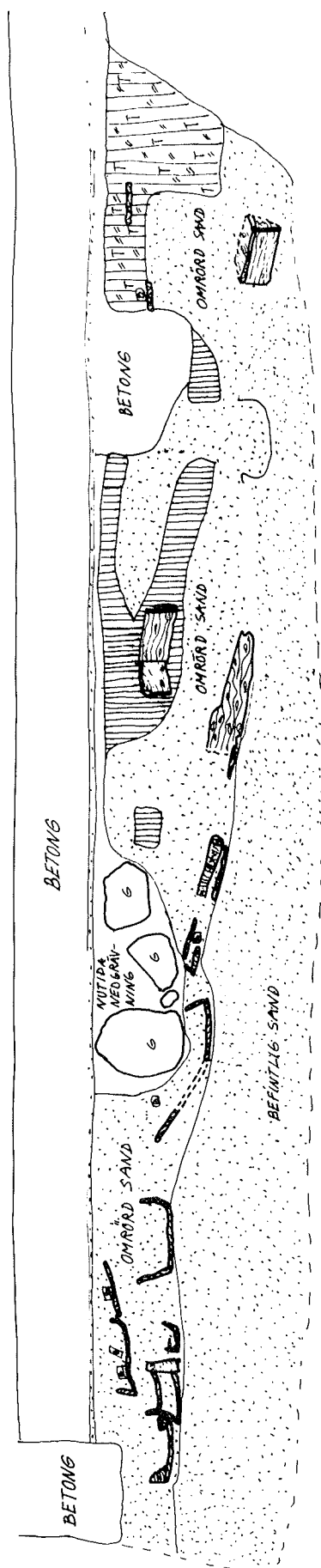

Fig. 90, Kvarteret Vadman. Områdets begränsning mot norr. Profilvägg 14-26X / 20Y. I profilväggen syns sektioner av kistor, i profilens norra del finns två lager med kistor. Profilritning: EJ SK -80

N ←

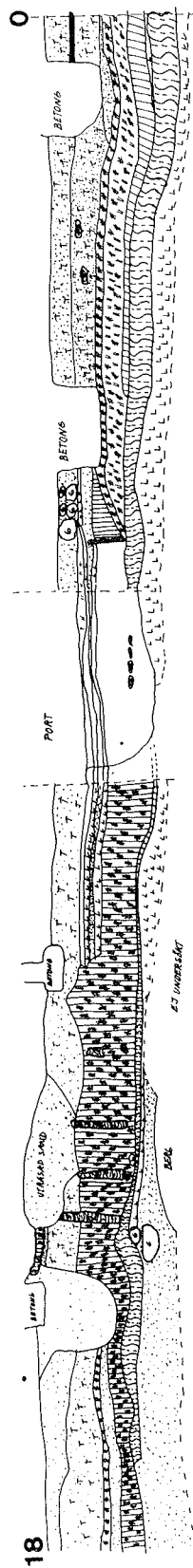

Fig. 91, Kvarteret Vadman, områdets begränsning mot öster. Profilvägg. 0-18x/y Skala 1:100.
Ritning: EJ och SK -80

KONSTRUKTIONER

I de fyra kvarteren påträffades totalt 82 konstruktioner. Om de 99 kistorna från begravningsplatsen i kv Vadman medräknas påträffades tillsammans 181 konstruktioner. Hur konstruktionerna fördelar sig mellan de olika kvarteren framgår av nedanstående figur.

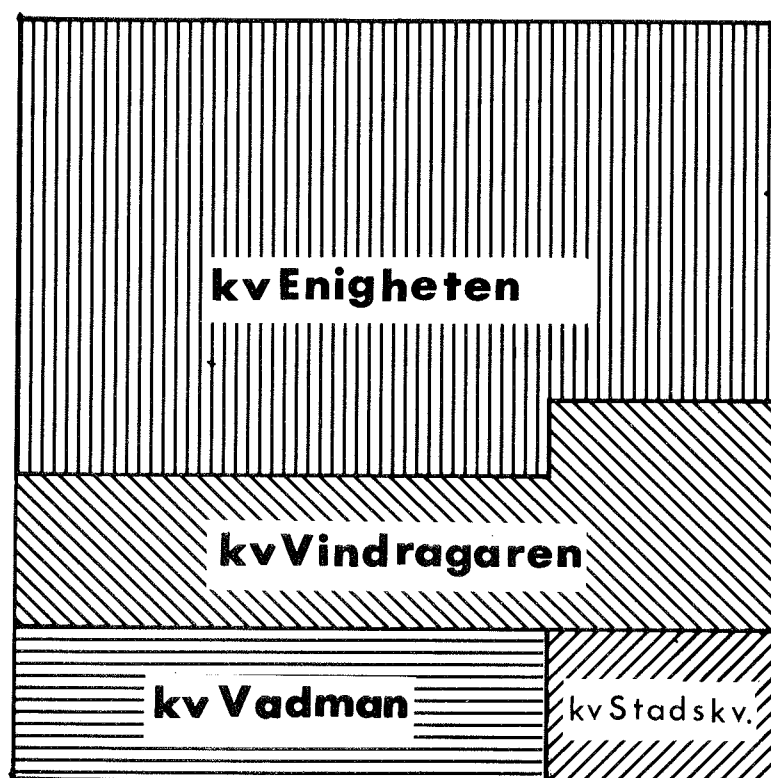

Fig. 92, De framgrävda konstruktionernas fördelning mellan de undersökta kvarteren.

Uttryckt i siffror kommer 57 % av konstruktionerna från kv Enigheten, 23 % från kv. Vindragaren, 4 % från kv. Stadskvarnen och 16 % från kv Vadman. En jämförelse med föremålsgruppernas fördelning mellan kvarteren (fig 100) ger en anmärkningsvärt likartad bild. Om begravningsplatsens kistor räknas som enskilda konstruktioner blir fördelningen annorlunda, 26 % av konstruktionen kommer då från kv Enigheten, 10 % från kv Vindragaren, 2 % från kv Stadskvarnen och 62 % från kv Vadman.

Konstruktionerna har delats in i 14 grupper. Hur dessa konstruktionsgrupper fördelar sig mellan och inom de undersökta kvarteren framgår av följande tabeller.

Fig. 93, visar konstruktionernas fördelning på konstruktionsgrupper och kvarter.

Fig. 94 - 97, visar hur konstruktionerna fördelar sig på konstruktionsgrupper och anläggningar/schakt/områden inom respektive kvarter.

Fig. 98, visar hur varje konstruktionsgrupp procentuellt fördelar sig mellan de olika kvarteren. Tabellen ger svar på frågor som; "Hur stor procent av de framgrävda golven kommer från kv Enigheten?"

Fig. 99, visar hur de 14 konstruktionsgrupperna procentuellt fördelar sig inom varje kvarter. Tabellen ger svar på frågor som; "Hur stor procent av konstruktionerna i kvarteret Enigheten var golv?"

Konstruktionsgrupperna är resultat av utgrävornas subjektiva tolkning i fält och vid genomgång av fält-ritningar. Varje anläggning/område kan bestå av flera konstruktioner, medan en konstruktion sällan återfinns i fler anläggningar/områden än ett.

Källare, Mur: Konstruktioner som utgjort grunder till äldre hus i området, i de flesta fall hus som revs på 1970-talet. I kv Vadman betecknar "Mur" äldre lämningar.

Rustbädd: Konstruktioner av liggande stockar och/eller nedslagna pålar och/eller risflätningar som utgjort underlag till murar, mestadels till de på 1970-talet rivna husen.

Golv: Golv av liggande brädor, ofta vilande på tvärliggande stockar. I en del fall har golven samband med rester av väggstockar.

Eldstad: Konstruktioner som betecknas eldstad består av fundament av stora stenar i sotlager i anslutning till lämningar av golv.

Dräneringsanläggning: Träkonstruktioner bestående av täckta rännor av plankor och fyrkantiga kopplingslådor, se kv Enigheten anl 15.

Vägg/staket: Långsträckta träkonstruktioner utan direkt anslutning till hus.

Gränd: Kullerstensatt c:a 1 meter bred "väg" som löper in i kvarteren vinkelrät mot gatan.

Stensättning: Område med kullersten, ofta omkring avfallsbingar.

Spång: Liggande plankor uppstegade med i marken nedslagna stolpar.

Avfallsbinge: På olika sätt träskodda nedgrävningar, fyllda med avfall. Från avfallsbingarna kommer ofta stora föremålskoncentrationer.

Avfallssamling/kulturlager: Avser avfallssamlingar utan klara avgränsningar (kv Stadskvarnen anl 1), samt kulturlager utan konstruktioner (kv Vadman schakt 1, 2, område 3-5.)

Otolkade lämningar: Konstruktioner med ännu ej klarlagd funktion.

Kista: Kistor av trä från begravningsplatsen kv Vadman. Tal i tabellerna där konstruktionsgruppen inräknats, anges inom parentes.

Tabellerna visar likheter och skillnader mellan de framgrävda anläggningarna i de fyra kvarteren. Vid fortsatt analys där konstruktionstabellerna jämförs med varandra och med de längre fram presenterade föremålstabellerna skulle intressant kunskap om de fyra kvarterens funktioner och inbördes förhållanden kunna uppnås. Jämförelser med liknande tabeller uppställda för andra undersökta kvarter och tomter i staden skulle ge viktiga bidrag till kunskap om livet i det gamla Göteborg. Sådana jämförelser faller tyvärr utanför detta arbete. Några kommentarer skall dock göras.

Kvarteret Enigheten och Vindragaren visar en någorlunda likartad uppsättning av konstruktioner, skillnaderna består i att kv Enigheten både har flera konstruktioner totalt sett och flera typer av konstruktionsgrupper. Båda dessa kvarter har använts för bostäder och verksamheter. De på den undersökta delen av kv Stadskvarnen framkomna konstruktionerna är av annan karaktär. Denna tomt har troligen använts som avfallsupplägningsplats innan den på 1700-talet bebyggdes. Kvarteret Vadman har med begravningsplatsen haft ett annorlunda användningsområde, men även i detta kvarter finns kulturlager, bebyggelserester och andra konstruktioner. Dessa lämningar antas utifrån skriftliga källor ha samband med Kronhuskomplexet.

KONSTRUKTIONER SAMTLIGA KVARTER

Enig- heten kv	Vindra- garen kv	Stads- kvarnen kv	Vadman kv	Samtliga kvarter	
2	-	-	-	2	källare
3	4	-	2	9	mur
3	1	-	2	6	rustbädd
7	4	-	-	11	golv
3	-	-	-	3	eldstad
2	-	-	-	2	dränerings- anläggning
3	-	1	3	7	vägg/staket
2	-	-	-	2	gränd
3	1	-	1	5	sten- läggning
2	-	-	-	2	spång
15	7	-	-	22	avfalls- binge
-	-	1	5	6	avfallssaml/ kulturlager
2	2	2	-	5	otolkade lämningar
-	-	-	(99)	(99)	kista
47	19	3	13	82	Samtl. konstr. (inkl kistor)
			(112)	(181)	

Fig. 93, De framgrävda konstruktionerna fördelade på konstruktionsgrupper och kvarter. Siffrorna anger antal stycken.

KONSTRUKTIONER KV ENIGHETEN

a n l	a n l	a n l	a n l	a n l	a n l	a n l	a n l	a n l	a n l	a n l	a n l	a n l	a n l	a n l	a n l	s a m a t n l	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16		
-	-	-	-	-	-	-	-	1	1	-	-	-	-	-	-	2	källare
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1	1	-	-	3	mur
-	-	-	-	1	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	3	rustbädd
1	-	1	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	3	1	7	golv
1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2	-	3	eldstad
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2	-	2	dränerings- anläggning
-	-	-	-	-	1	1	-	-	-	-	-	-	-	1	-	3	vägg/staket
-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	2	gränd
-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1	3	sten- läggning
-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	1	-	2	spång
-	1	2	-	-	-	3	1	-	-	1	-	-	-	4	3	15	avfalls- binge
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	avfallssaml/ kulturlager
-	-	-	-	-	-	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2	otolkade lämningar
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	kista
2	1	4	1	1	2	8	1	1	1	2	1	1	1	15	5	47	samt konstr

KONSTRUKTIONER KV VINDRAGAREN

												s a m t l
m u r	m u r	m u r	m u r	a n l	a n l	a n l	a n l	a n l	a n l	a n l	a n l	
A1	A2	B	C	1	2	3	4	5	6	7	8	
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	källare
1	1	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	4 mur
-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	1 rustbädd
-	-	-	-	2	2	-	-	-	-	-	-	4 golv
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	- eldstad
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	- dränerings- anläggning
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	- vägg/staket
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	- gränd
-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	1 sten- läggning
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	- spång
-	-	-	-	-	1	1	-	3	-	1	1	7 avfalls- binge
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	- avfallssaml. kulturlager
-	-	-	-	-	-	-	1	-	1	-	-	2 otolkade lämningar
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	- kista
1	1	1	1	2	4	1	1	4	1	1	1	19 samtl konstr

Fig. 95, Konstruktionerna från kv Vindragaren fördelade på konstruktionsgrupper och anläggningar.

KONSTRUKTIONER KV STADSKVARNEN

a	
n	
l	
1	
-	källare
-	mur
-	rustbädd
-	golv
-	eldstad
-	dränerings- anläggning
1	vägg/staket
-	gränd
-	sten- läggning
-	spång
-	avfalls- binge
1	avfallssaml/ kulturlager
1	otolkade lämningar
-	kista
3	saml konstr

Fig. 96, Konstruktionerna från kv
Stadskvarnen fördelade på
konstruktionsgrupper och
anläggning.

KONSTRUKTIONER KV VADMAN

	sa ck ht	sa ck ht	o m r	o m r	o m r	o m r	o m r	o m r	s a mo tm lr	
	1	2	3	4	5	6	7	8		
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	källare
-	-	1	1	-	-	-	-	-	2	mur
-	-	1	1	-	-	-	-	-	2	rustbädd
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	golv
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	eldstad
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	dränerings- anläggning
-	-	-	-	1	1	-	1	3	3	vägg/staket
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	gränd
-	-	1	-	-	-	-	-	-	1	sten- läggning
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	spång
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	avfalls- binge
1	1	1	1	1	-	-	-	5	5	avfallssaml/ kulturlager
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	otolkade lämningar
x	-	-	-	*	*	99	-	99	99	kista
1	1	4	3	2	1	99	1	13	13	saml konstr

Fig. 97, Konstruktionerna från kv Vadman fördelade på konstruktionsgrupper och schakt/områden.

(102)

KONSTRUKTIONER

%/Konstruktionsgrupper

	kv Enig- heten	kv Vindra- garen	kv Stads- kvarnen	kv Vadman	
100	-	-	-	-	källare
33,3	44,4	-	22,2	-	mur
50	17	-	33	-	rustbädd
64	36	-	-	-	golv
100	-	-	-	-	eldstad
100	-	-	-	-	dränerings- anläggning
43	14	-	43	-	vägg/staket
100	-	-	-	-	gränd
60	20	-	20	-	sten- läggning
100	-	-	-	-	spång
68	32	-	-	-	avfalls- binge
-	-	17	83	-	avfallssaml/ kulturlager
40	40	10	-	-	otolkade lämningar
-	-	-	100	-	kista

Fig. 98, Varje konstruktionsgrupp procentuellt fördelad på de fyra kvarteren.

KONSTRUKTIONER

%/Kvarter

kv Enig- heten	kv Vindra- garen	kv Stads- kvarnen	kv Vadman	kv sam- tliga kvarter	
4,2	-	-	(-) -	(1,1) 2,4	källare
6,4	21,0	-	(1,8) 15,4	(5,0) 11,0	mur
6,4	5,7	-	(1,8) 15,4	(3,3) 7,3	rustbädd
14,9	21,0	-	(-) -	(6,1) 13,4	golv
6,4	-	-	(-) -	(1,6) 3,6	eldstad
4,2	-	-	(-) -	(1,1) 2,4	dränerings- anläggning
6,4	-	33,3	(2,7) 23,0	(3,9) 8,5	vägg/staket
4,2	-	-	(-) -	(1,1) 2,4	gränd
6,4	5,7	-	(0,9) 7,7	(2,8) 6,1	sten- läggning
4,2	-	-	(-) -	(1,1) 2,4	spång
32,0	36,9	-	(-) -	(12,1) 26,9	avfalls- binge
-	-	33,3	(4,5) 38,5	(3,3) 7,3	avfallssaml/ kulturlager
4,2	10,5	33,3	(-) -	(2,7) 6,1	otolkade lämningar
-	-	-	(88,4) -	(54,7) -	kista

() %-tal: kv Vadman och "samtliga kvarter" med begravningsplatsens 99 kistor inräknade.

Fig. 99, Konstruktionsgruppernas procentuella fördelning inom varje enskilt kvarter.

FÖREMÅL

Vid undersökning av de fyra kvarteren framkom ett omfattande föremålsmaterial. Detta kommer här att presenteras i beskrivande text, tabeller och fördelningsdiagram.

Frågor om tillverkningsorter, tillverkningstider, användningssätt och annan tolkning, faller i huvudsak utanför det av exploatören bekostade rapportarbetet och kommer därför inte att behandlas här.

I de fyra kvarteren påträffades noggrant sammanräknat 14 391 stycken föremål. Föremålen fördelar sig mellan de fyra olika kvarteren såsom framgår av nedanstående figur.

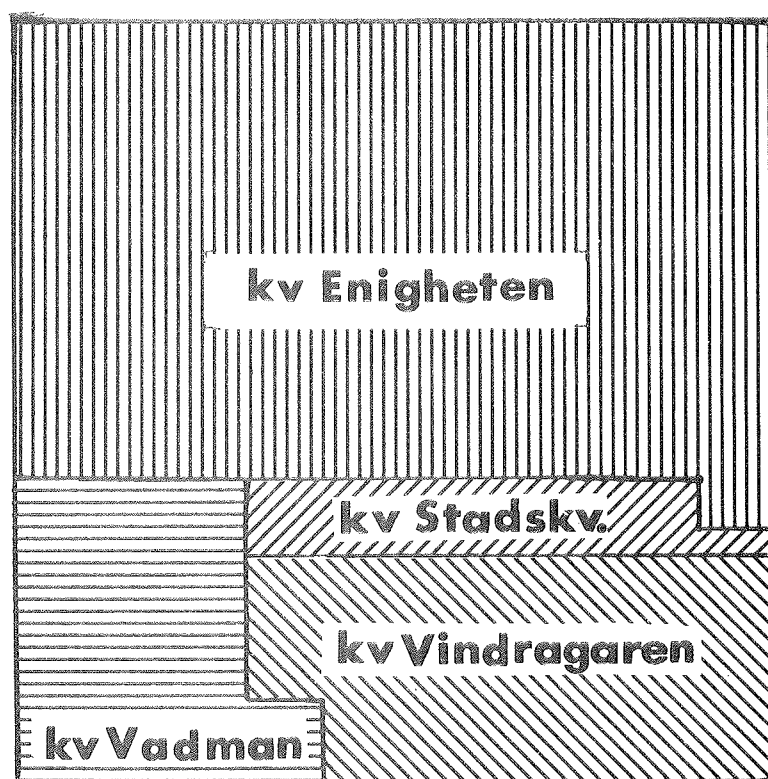

Fig. 100, De framgrävda föremålens fördelning mellan de undersökta kvarteren.

Uttryckt i siffror kommer 61% av det totala föremålsantalet från kvarteret Enigheten, 20% från kvarteret Vindragaren, 6% från kvarteret Stadskvarnen och 13% från kvarteret Vadman.

Vid bearbetning av fyndmaterial efter medeltida utgrävningar är det speciellt viktigt att studera proportioner mellan olika materialgrupper och inte i första hand de enskilda föremålen "form och färg." Först när det samlade materialet från en anläggning - område jämförs med det samlade materialet från de andra anläggningarna - områden, kan förnuftig kunskap om den aktuella tidsperiodens levnadsförhållanden uppnås.

Föremålsgrupperna genomgås närmare var för sig på följande sidor. Föremålen är indelade i grupper som vanligtvis används vid Göteborgs historiska museums utgrävningar. Förutom de 14 000 föremålen tillvaratogs närmare 400 kg djurben, samt ett hundratal skelett.

Föremål av organiskt material liksom föremål av textil och metall, samt de funna mynten, är vid denna genomgång under konservering.

Uppgifterna för nämnda föremålsgrupper bygger på iakttagelser gjorda i samband med föremålens registrering omedelbart efter grävningens avslutande.

RÖDGODS

Rödgodsmaterialet utgörs av skärvor av hushållskärl. I avfallsbingar från kvarteren Enigheten och Vindragaren fanns skärvor som gick att sätta ihop till hela kärl. Kärlden delas in i följande grupper: skålar, fat, silfat, trebensgrytor, pannor, krukor, kannor, salvekrukar, nattkärl.

Kärlden i de olika grupperna har olika storlek och utseende. De kan vara glaserade både in- och utvändigt, på ena sidan eller oglaserade. Vanligast är tenn eller blyglasyrer i olika nyanser av brunt, gult och grönt.

Dekoren är antingen målad, stämplad, ristad, engob, modellerad, drejad m m. Ofta förekommer koncentriska mönster. Texter och årtal finns på ett fåtal kärl. I materialet finns även brandskadat rödgods med sint-rad glasyr.

Rödgodsmaterialet från de olika kvarteren är tämligen likartat och innehåller material från 1600-, 1700-, och 1800-talet.

Fig. 101, Föremål av rödgods. Foto EJ -81

Fig. 102, Fat av rödgods. Foto: EJ -81

SVARTGODS

Svartgods är en av de minsta föremålsgrupperna. Ett fåtal skärvor hittades i kvarteren Enigheten och Vindrageren

En skärva hittades i kvarteret Vadman, medan kvarteret Stadskvarnen saknade svartgods. Skärvorna har tillhört kärl med rund botten med ben/fötter. Några kärl har varit försedda med bandhäinkel. Insidan är glättad på några skärvor.

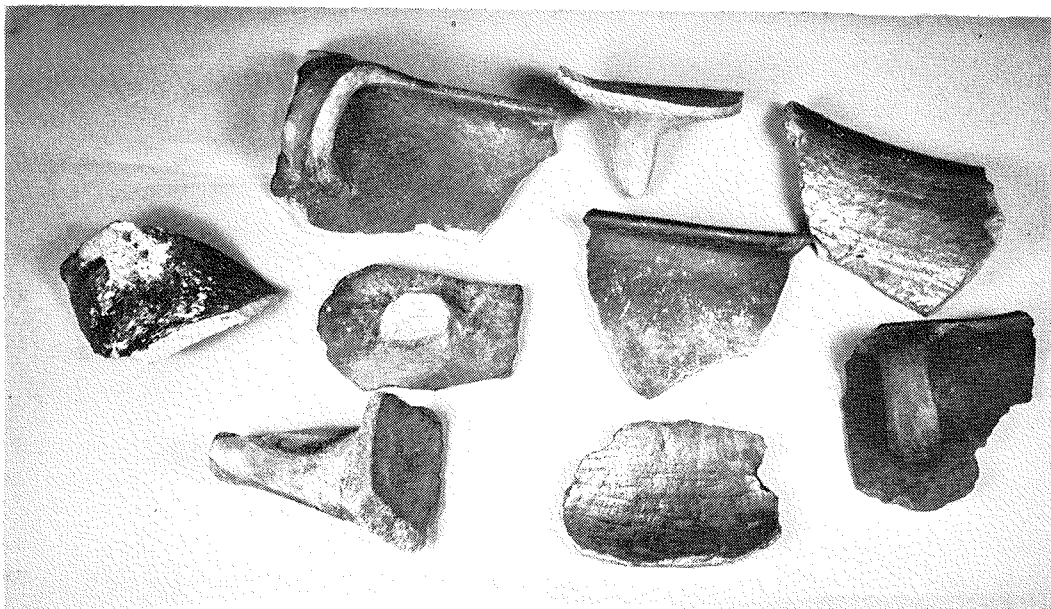

Fig. 103, Skärvor av svartgods. Foto: EJ -81

STENGODS

Från hela undersökningsområdet hittades nära 200 skärvor av stengods. Av skärvorna kan man få en uppfattning om vilka typer av kärl som har förekommit: krus med plan botten, krus med konvex botten med fot, krus med bandhänkel, krus med öron m fl.

Materialet visar olika glasyrfärger: ljusbrun, mörkbrun, blågrå, blågråröd, grå.

Dekorationerna är drejade, ristade, rullstämplade, medaljonger med figurer, texter, knoppar m m.

Samtliga typer förekom över hela utgrävningsområdet, förutom i kvarteret Stadskvarnen där endast brunglaserat stengods förekom.

Fig. 104, Skärvor av stengods. Foto : EJ -81

FAJANS

Skärvor av fajans är en stor föremålsgrupp från hela undersökningsområdet. I avfallsbingar från kvarteren Enigheten och Vindragaren, hittades skärvor som gick att sätta ihop till hela kärl.

De olika fajansföremålen är fat, skålar, silfat, saltkar, kakel m fl.

Fajansen kan dateras till tiden mellan 1600 - 1739 då importförbud infördes.

Fajansmaterialet ger en god inblick i den importerade fajansens form och dekor. Flera fajanstyper kan urskiljas.

Fig. 105, Skärvor och fat av fajans. Foto: EJ -81

Holländsk fajans med spansk-italienskt påverkad dekor: stiliserade mönster, naturalistiskt återgivna blomster- och fruktmotiv. Färgen är blå, vit, grön och gul, orange.

Holländsk fajans med dekor i nationell stil: frukt och blomstermotiv, även landskap, människor och fartyg.

Holländsk fajans med kinesiskt påverkad dekor: vit glasyr med blå dekor.

Kinesiska motiv, kantmönster i åtta fält med lyckotecken.

Delftfajans - holländskt porslin: Tekoppar med fat, dekor med landskap, människor, yttäckande mönster. Mönstren är ofta konturtecknade, godset är sprödare än de ovan nämnda.

Vitgods: Helt vit fajans som antingen är odekorerad eller dekorerad med mittpartier med holländska landskap, inskriptioner med holländska deviser, frukt och blomstermotiv.

Hamburgerfajans: dekor på både över och undersida, cirkelar, stjärnor och streck.

OSTINDISKT PORSLIN

Från samtliga kvarter hittades skärvor av ostindiskt porslin. I kvarteren Stadskvarnen och Vadman ett fåtal bitar.

Skärvorna kommer från tallrikar, koppar, fat, lock, skålar och vaser.

Porslinet är vitt eller blåvitt. Dekoren är blå eller polykrom: röd- brun- guld- blå. Föremålen har dekor både på insidan och utsidan, eller bara på insidan eller på utsidan. Vanligt är att utsidan på koppar är helt bruna. Dekoren består av en lång rad olika mönster: landskap, människofigurer, blommor, växter, skepp m m. På en del koppars undersida, i fotringen, finns ibland en målad "fabriksstämpel."

I kvarteret Vindragaren hittades en porslinsbit ifrån en människofigur med skägg.

Fig. 106, Skärvor och fat av ostindiskt porslin
Foto: EJ -81

KAKEL

Skärvor av kakel tillverkade av fajans och rödgods utgör en liten del av föremålsmaterialiet. Ett fåtal kakelskärvor hittades i samtliga kvarter.

Fajansflisor - kakel

I materialet finns fyra olika typer av fajanskakel. Samtliga bitar är helt flata både på över och undersidan.

De olika typerna är:

15 mm tjockt gods med vit glasyr och blå dekor med slingor och mönster.

8 mm tjockt gods som är vitglaserat med polykrom dekor med figurer och "ramar".

9 mm tjockt gods med enbart blå glasyr.

6 mm tjockt gods med vit glasyr och blå dekor i en cirkel med landskapsmotiv.

Fajanskaklen är importerade från Holland.

Fig. 107, Olika typer av kakel. Undre raden är fajanskakel. Foto: EJ -81

Rödgodskakel

Av denna typ finns olika varianter såsom: svartglaserat kakel med reliefmönster med människofigurer placerade i en båge, på några av dessa skärvor finns även texter.

Grönglaserade välvda reliefkakel, gulglaserade med bruna eller gröna stänk, helt vitglaserade m fl. Några kakelbitar är sönderbrända.

KRITPIPOR

Delar av kritpipor utgör en stor fyndgrupp i de olika kvarteren. Materialet består av en lång rad av olika typer av huvuden och skaft, från 1600-1800-talet.

De tidiga kritpiporna har små trubbiga huvuden och tjocka skaft i jämförelse med senare pipor. De tidiga är också mycket sparsamt dekorerade, oftast endast en markering runt huvudets mynning.

I materialet förekommer ett stort antal skaft som är dekorerade med franska liljor, blomster- och växtslingor, geometriska mönster m m. Både i kvarteren Enigheten och Vindragaren påträffades piphuvuden som var utformade som manshuvuden med skägg.

Tillverkningsstämplar finns på ett antal kritpipsdelar. Några enstaka huvuden och skaft var gulgrönt glaserade. Några var tegelfärgade.

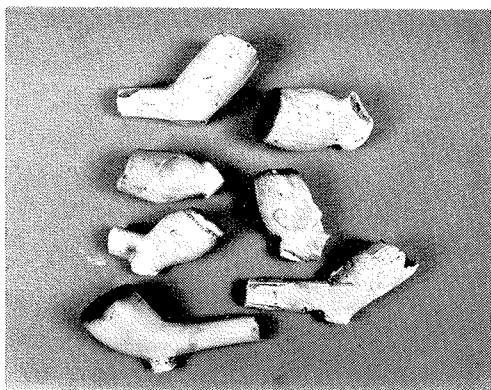

Fig. 108, Kritpipshuvuden.
Foto: EJ -81

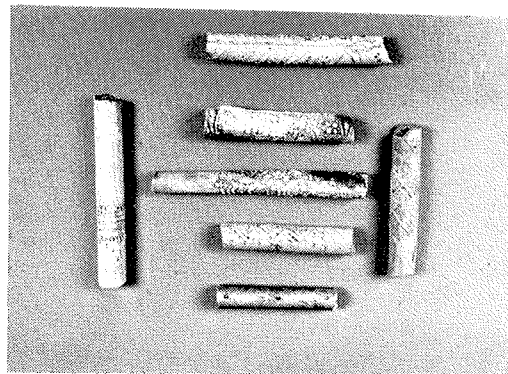

Fig. 109, Mönstrade delar av
kritpipsskaft. Foto: EJ -81

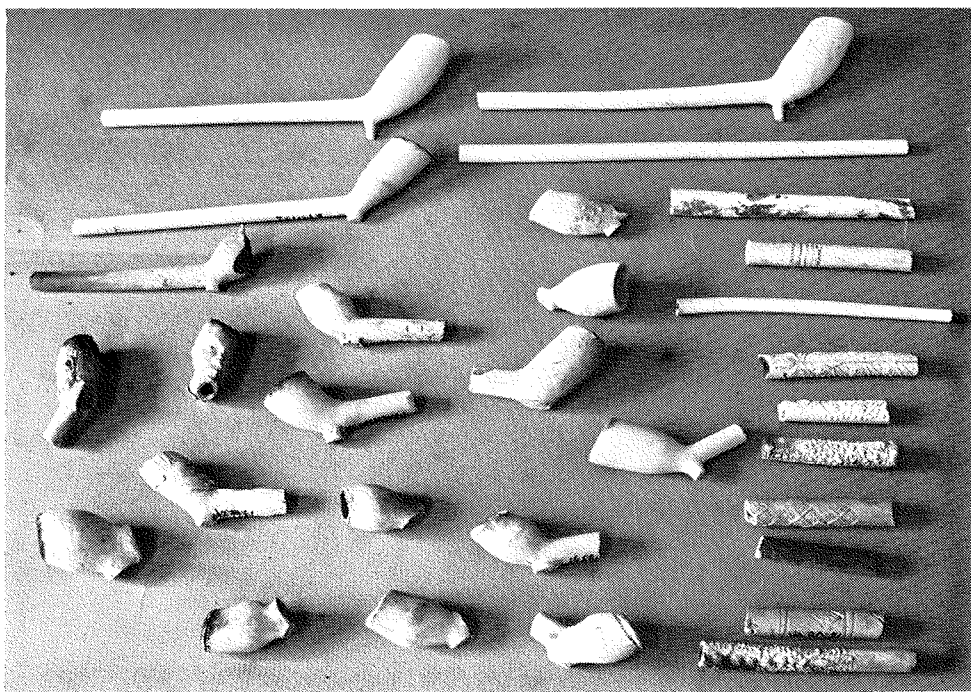

Fig. 110, Kritpipsdelar. Foto: EJ -81

GLAS

Skärvor av glas påträffades i samtliga kvarter.
Glasmaterialet innehåller följande typer:

Fig. 111, Delar av buteljer och fönsterglas.
Foto EJ -81

Fönsterglas: grönt i olika tjocklekar

Dricksglas: ofärgat glas med rund, bubblig botten, tunna ofärgade spetsglas, genomskinliga glas på fot, vita glas på fot, graverade ofärgade glas, ofärgade glas med pålagda vita och blå trådar.

Buteljer och flaskor: Buteljer av tjockt mörkgrönt glas, både med rund eller fyrkantig botten, rakväggiga tunna flaskor av ljusgrönt glas, små tunnväggiga flaskor med rund botten, flaskor med metallklädd mynning.

Dekorationer: mellandelar till pokaler, knoppar till remmare.

Glasslagg eller sönderbränt glas hittades på några ställen.

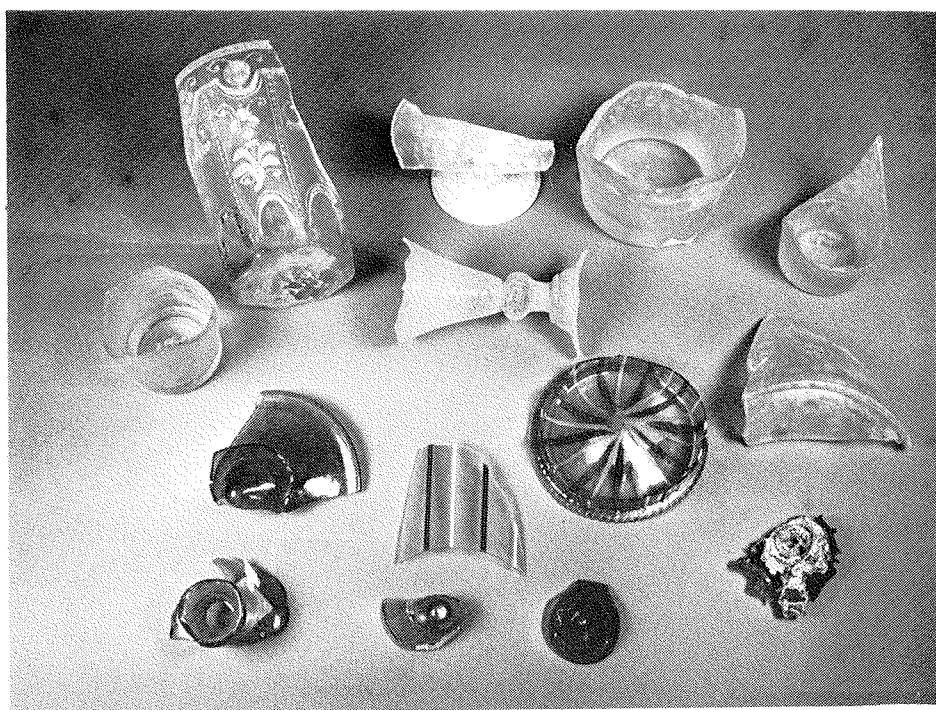

Fig. 112, Delar av dricksglas. Foto: EJ -81

METALL

I samtliga kvarter hittades föremål av metall. Den dominerande metallen är järn, men det förekommer också föremål av brons, koppar, silver och guld.

Av järn påträffades spikar, haspar, länkar, bultar, hammare, krokar, ljushållare, vinkeljärn, gångjärn, beslag, kniv, sax, bleck, hakar, delar av grytor.

Av brons hittades en sked och några hakar.

Silverföremålen utgjordes av en skål och några mynt.

Ett guldmynt och ett par nålar och trådar av guld påträffades också.

Av koppar hittades några mynt.

Fig. 113, Konserverade metallföremål. Foto: EJ -81

TRÄ

Föremål av trä tillhör de minsta föremålsgrupperna.

Träföremål hittades i samtliga kvarter.

Av hushållsföremål påträffades svarvade tallrikar och skålar, mugg, lock till krus, laggade kärl, tunnor, rotborste och redskap av olika slag.

Ena annan grupp är bearbetade pinnar, tappar, kilar, knoppar, handtag och skivor med hål.

Enstaka föremål är en trumpinne och en måttstock.

Av det stora antalet likkistor tillvaratogs två stycken.

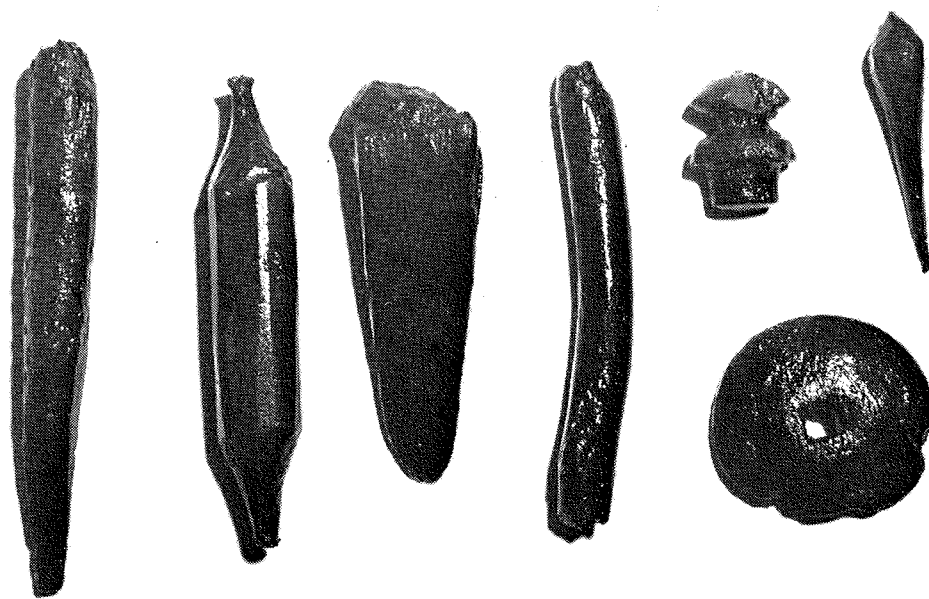

Fig. 114, Träföremål från Kvarteret Vadman,
Foto: SK -79

BENFÖREMÅL

Denna fyndgrupp är mycket liten. Kvarteret Stadskvarnen saknar föremål av ben. De övriga kvarteren har endast ett fåtal. Föremålen är kammar, skaft av olika typer, knoppar.

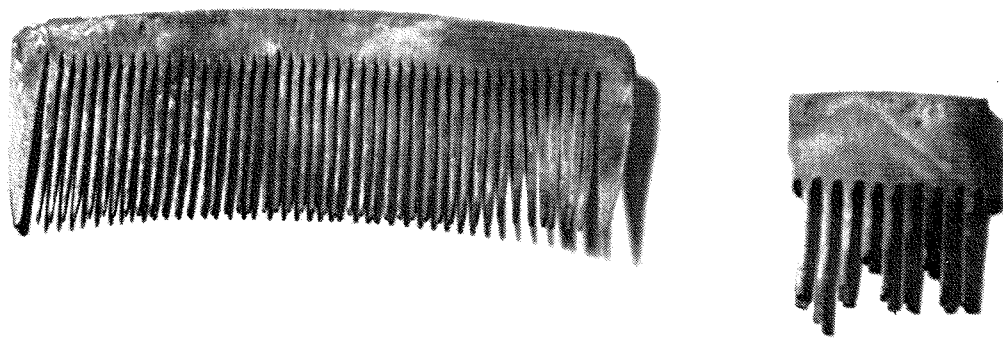

Fig. 115, Benkammar från Binge 1 i kvarteret Enighet. Foto: EJ -80

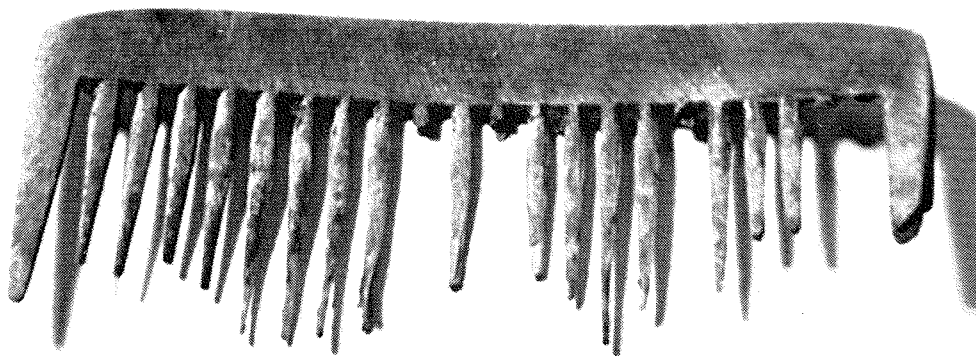

Fig. 116, Benkam från Binge 2 i kvarteret Vindragaren. Foto: EJ -80

Fig. 117, "Elisabet och Albertus." Guldmynt präglat 1600. Funnet i kvarteret Vadman i anslutning till en kista. Foto: SW -80

LÄDER

Lädermaterialet består till största delen av skofragment och tillverkningsrester. I kvarteret Enigheten påträffades ett stort material, men förmålsgruppen var väl representerad även i de övriga kvarteren.

De olika typerna är skor, handskar, vantar, remmar, spillbitar samt en läderhink med stämpel 1738.

Av skomaterialet kan bl a följande grupper urskiljas:

- sulor bestående av ett eller flera lager av läder
- sulor av flera lager av läder och näver
- sulor som är förstärkta med trädubbar
- sulor med bred tå och smal hålfot
- sulor med smal tå och smal hålfot
- sulor med bred tå och bred hålfot
- klackar av trä
- klackar av läder och näver
- klackar av läder
- klackar med trädubbar
- skor med ovan- och sidoläder med dekorationssömmar och mönsterperforerade.

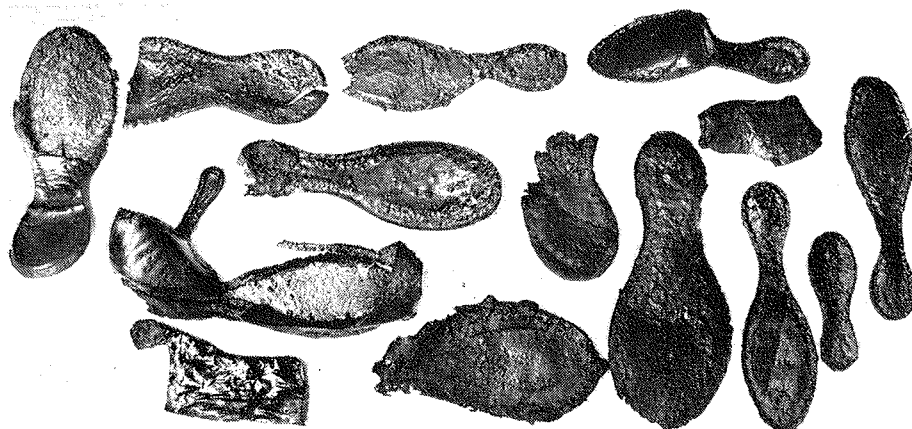

Fig. 118, Skosulor från kvarteret Enigheten.

Foto: EJ -80

TEXTIL

I kvarteret Stadskvarnen hittades en välbevarad tumvante.

Under ett kranium i en kista från kvarteret Vadman påträffades ett litet tygstycke. Ett mindre antal tygfragment påträffades i kvarteret Enigheten och Vindragaren.

Textilmaterialet är under konservering vid RAÄ i Stockholm och har därför inte kunnat genomgå närmare.

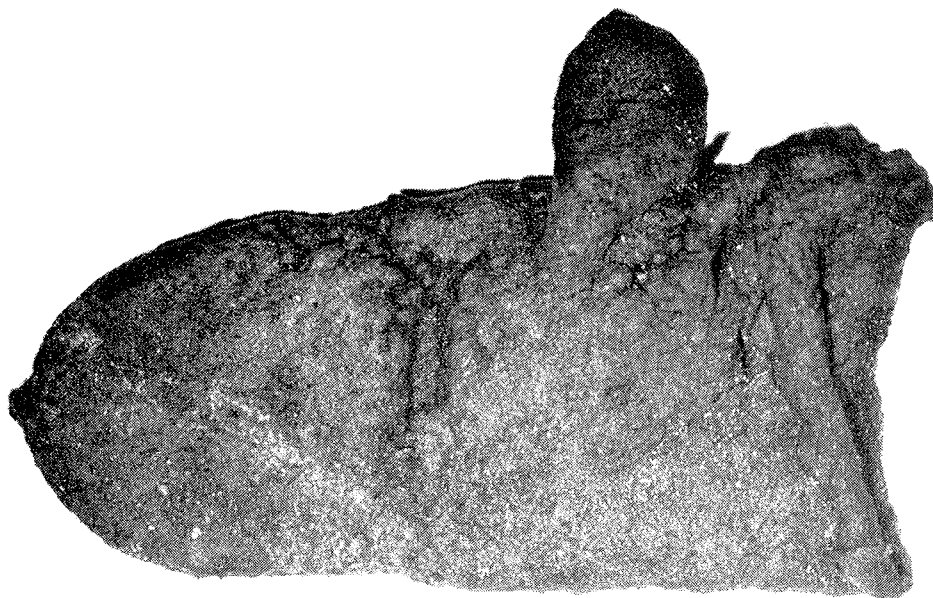

Fig. 119, Vante av textil, funnen i kvarteret Stadskvarnen. Foto: SK -80

TABELLER OCH DIAGRAM

Föremålsmaterialiet från utgrävningen har sammanställts i tabeller och diagram. Dessa kan utgöra grund för vidare vetenskaplig bearbetning av materialet. Här skall tabellerna endast presenteras och översiktligt kommenteras.

Fig. 120, visar hur det totala föremålsantalet fördelar sig på olika föremålsgrupper och kvarter. Siffrorna i tabellen visar hur många föremål av varje föremålsgrupp som hittats i respektive kvarter. Föremålsgruppen "djurben" anges med två tal. Det övre anger kilo och det undre stycken. Grupperna har omväxlande registrerats på två sätt.

Fig. 121-124, är uppbyggda på samma sätt som fig. (T1), men visar fördelningen mellan föremålsgrupperna inom de fyra kvarteren. Även dessa tabeller är uttryckta i antal stycken. Samma undantag för djurben som gäller i fig. 120.

Fig. 125, visar hur varje föremålsgrupp procentuellt fördelar sig på de olika kvarteren. Talen i tabellen visar hur många procent av en föremålsgrupp som kommer från respektive kvarter.

Naturligtvis behöver exempelvis 50% av en föremålsgrupp inte motsvara lika många föremål som 50% av en annan föremålsgrupp.

Fig. 126, visar hur föremålen från varje enskilt kvarter procentuellt fördelar sig inom respektive kvarter. På diagrammet är kvarteren markerade med skrafferade staplar, ordnade i grupper för respektive föremålsgrupp. Diagrammet ändrar skala i tabellens övre del. Det infällda diagrammet visar föremålsgrupper med få föremål.

FÖREMÅL SAMTLIGA KVARTER

kv Enig he ten	kv Vin draga ren	kv Stads kvar nen	kv Vad man	samtl kvar ter	
2789	1368	655	1002	5814	röd gods
21	3	-	1	25	svart gods
14	5	-	-	19	grått stengods
37	1	15	4	57	brunt stengods
93	17	-	17	127	blå/grått stengods
1238	463	49	173	1923	fajans
1312	84	6	11	1413	ostind. porslin
48	40	-	7	95	övrigt porslin
60	2	2	134	198	järn
20	5	-	1	26	övrigt metall
964	395	72	293	1724	kritpips- fragment
1368	274	15	67	1724	glas
42	18	3	16	79	kakel
17	15	-	1	33	tegel
56	26	2	16	100	trä- föremål
615	135	90	136	976	läder
5	2	-	2	9	ben- föremål
16	1	1	4	22	textil
12	12	-	3	27	mynt
<u>1649</u> <u>1067</u>	<u>409</u>	<u>1250</u>	<u>500</u>	<u>3808</u> <u>1067</u>	djurben
8727	2866	910	1888	<u>14=391</u>	antal föremål (exkl djurben)

Fig. 120, De fram-
grävda föremålen
fördelade på före-
målsgrupper och
kvarter.

36 = st
36 = kg

FÖREMÅL KV ENIGHETEN

x = anl 7 och 8 sammanslagna

sch akt	sch akt	sch akt	anl 1	anl 2	anl 3	anl 4	anl 6	anl 7	anl 8	anl 11	anl 12	anl 15	anl 16	
20	2	38	434	178	403	8	90	52	127	224	-1196	17		rödgoods
-	-	1	3	-	5	-	1	-	2	1	-	8	-	svartgoods
1	-	1	7	2	6	1	1	12	-	1	4	-		grått stengods
1	-	1	7	2	6	1	1	1	12	-	1	4	-	brunt stengods
1	-	1	31	2	23	-	-	4	8	3	-	20	-	blå/grått stengods
12	2	27	222	78	435	11	16	11	40	93	3	269	19	fajans
133	-	300	204	292	256	45	19	1	1	5	2	52	-	ostind. porslin
19	-	-	7	-	-	-	20	2	-	-	-	-	-	övrigt porslin
-	2	-	11	14	5	-	4	-	3	-	-	15	6	järn
-	-	-	5	-	6	-	-	-	-	-	-	3	6	övrig metall
14	-	44	237	41	79	4	10	14	27	99	7	385	3	kritpips- fragment
33	6	34	190	137	835	3	19	2	13	7	-	86	1	glas
-	-	3	4	-	7	-	1	-	1	3	2	11	-	kakel
-	-	-	1	-	8	4	2	-	-	-	-	2	-	tegel
-	-	-	7	1	27	-	-	1	-	11	-	7	2	trä- föremål
-	-	-	15	45	75	15	15	-	-	150	30	210	30	läder
-	-	-	3	1	-	-	-	-	-	-	-	1	-	ben- föremål
-	1	-	1	1	1	1	1	1	1	-	-	6	2	textil
-	-	-	2	2	7	-	-	-	-	-	-	1	-	mynt
29	7	38	35 769	253	300	-	55	160	x	460	-	580	21	djurben

Fig. 121, Föremålen från kv Enigheten fördelade på föremålsgrupper och anläggningar.

36 = st
36 = kg

FÖREMÅL KV VINDRAGAREN

sch akt	sch akt	mur	anl	anl	anl	anl	anl	anl	anl	anl	anl	du	
1	2	c	1	2b	3	4	5c	6	7	8	mp		
-	-	105	336	-	221	26	-	85	27	450	118	rödgoods	
-	-	-	1	-	1	-	-	-	-	-	-	svartgoods	
-	-	2	2	-	1	-	-	-	-	-	-	grått stengods	
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	brunt stengods	
-	-	2	6	-	2	1	-	3	1	1	1	blå/grått stengods	
-	-	10	109	-	89	19	-	13	7	135	70	fajans	
-	-	2	21	-	15	1	-	6	-	19	1	ostind. porslin	
-	-	-	23	-	1	-	2	-	-	13	1	övrigt porslin	
-	-	-	-	-	-	-	2	-	-	-	-	järn	
-	-	-	5	-	-	-	-	-	-	-	-	övrig metall	
-	-	12	85	-	53	11	-	26	4	175	29	kritpips- fragment	
-	-	2	31	-	79	-	25	2	3	125	7	glas	
-	-	8	-	-	1	-	-	1	-	-	8	kakel	
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	12	3	tegel	
2	-	6	-	-	7	-	4	-	7	-	-	trä- föremål	
-	-	15	30	-	60	-	15	-	-	-	15	läder	
-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1	-	ben- föremål	
-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	textil	
-	-	-	9	-	-	1	1	-	-	-	1	mynt	
-	15	371	05	-	-	13	-	-	-	-	-	djurben	

Fig. 122, Föremålen från kv Vindragaren fördelade på föremålsgrupper och anläggningar.

36 = st

36 = kg

FÖREMÅL KV STADSKVARNEN

anl	
1	
655	rödgods
-	svartgods
-	grått stengods
15	brunt stengods
-	blå/grått stengods
49	fajans
6	ostind. porcelain
-	övrigt porcelain
2	järn
-	övrig metall
72	kritpips- fragment
15	glas
3	kakel
-	tegel
2	trä- föremål
90	läder
-	ben- föremål
-	textil
-	mynt
<u>125</u>	djurben

Fig. 123, Föremålen från kv Stadskvarnen
fördelade på föremålsgrupper.

FÖREMÅL KV VADMAN

						N-S			
omr	omr	omr	omr	omr	omr	pro	gra		
3	4	5	6	7	8	fil	var		
110	181	449	32	32	85	50	63	rödgods	
-	-	-	-	-	-	-	1	svartgods	
-	-	-	-	-	-	-	-	grått stengods	
1	1	1	-	-	-	1	-	brunt stengods	
3	6	4	-	2	2	-	-	blå/grått stengods	
39	52	42	-	2	27	4	7	fajans	
-	2	8	-	-	-	1	-	ostind. porcelain	
-	-	3	4	-	-	-	-	övrigt porcelain	
3	5	25	-	4	2	30	65	järn	
-	1	-	-	-	-	1	-	övrig metall	
33	140	65	3	1	10	38	3	kritpips- fragment	
1	8	29	-	1	2	23	4	glas	
1	1	6	8	-	-	-	-	kakel	
-	1	-	-	-	-	-	-	tegel	
-	12	-	-	-	-	-	4	trä- föremål	
15	90	30	-	-	-	-	1	läder	
1	-	1	-	-	-	-	-	ben- föremål	
-	2	-	-	-	-	-	2	textil	
-	-	-	-	-	1	1	1	mynt	
x	x	x	x	x	x	-	-	djurben	

Fig. 124, Föremålen från kv Vadman fördelade på föremålsgrupper och schakt/områden.

x = från omr 3,4,5,6,7,8,
insamlades c:a 50kg
djurben.

FÖREMÅL

% / Föremålsgrupper

kv Enig he ten	kv Vin draga ren	kv Stads kvar nen	kv Vad man	
48,0	23,5	11,2	17,2	rödgoods
84,0	12,0	-	4,0	svartgoods
73,7	26,3	-	-	grått stengods
65,0	1,7	26,3	7,0	brunt stengods
73,2	13,4	-	13,4	blå/grått stengods
64,4	24,1	2,5	9,0	fajans
92,9	5,9	0,4	0,8	ostind. porcelain
50,5	42,1	-	7,4	övrigt porcelain
30,3	1,0	1,0	67,7	järn
77,0	19,2	-	3,8	övrig metall
60,0	22,9	4,1	17,0	kritpips- fragment
79,3	15,9	0,9	3,9	glas
53,2	22,8	3,8	20,2	kakel
51,5	45,5	-	3,0	tegel
56,0	26,0	2,0	16,0	trä- föremål
63,0	13,8	9,2	13,9	läder
55,6	22,2	-	22,2	ben- föremål
72,7	4,5	4,5	18,2	textil
44,4	44,4	-	11,2	mynt
43,3*	10,7	32,8	13,2	djurben

Fig. 125, Varje föremålsgrupp procentuellt fördelad på de fyra kvarteren.

FÖREMÅL

%/Kvarter

kakel, tegel,
övr. porslin
övr. metall
ingår ej i
diagrammet

- Kv Enigheten
- Kv Vindragaren
- Kv Stadskvarnen
- Kv Vadman

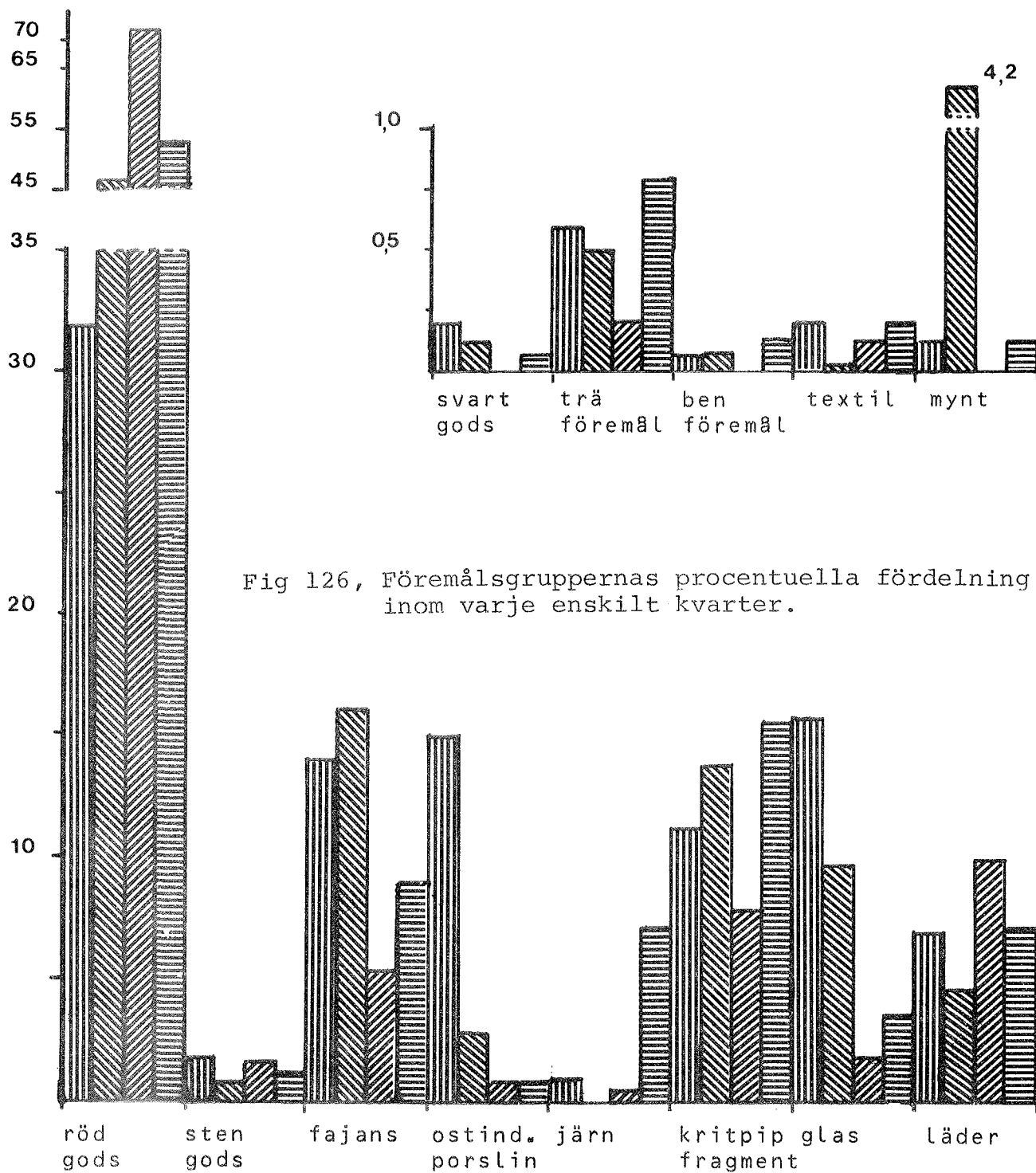

Fig 126, Föremålsgruppernas procentuella fördelning inom varje enskilt kvarter.

ODONTOLOGISK UNDERSÖKNING

ODONTOLOGISK UNDERSÖKNING AV GRAVFYND FRÅN 1600-TALET

Hélène Engström och Christer Engström
Odontologiska kliniken, Göteborgs universitet.

Skallar från fyndplats: Kvarteret Vadman har undersökts. Käkar och tänder från 66 individer analyserades med avseende på anatomi och eventuell förekomst av sjukliga förändringar. I materialet bedömdes 73% av individerna vara vuxna, då samtliga tänder var frambrutna hos dessa. Två individer var tandlösa Fig. 127, Växelbett (ca 9-12 år gamla) iaktogs hos 24%, medan 3% enbart hade frambrutna mjölkttänder (mindre än 5 år gamla, Fig. 128

På ett begränsat antal (21 st) skallar med intakta över- och underkäkar kunde en bedömning av tandställningsförhållandena göras. Dominerande var individer med normal sammanbitning, men över- respektive underbett iaktogs hos ett fåtal individer. Trångställningar av tänder förekom oftare än glesställningar. (Majoriteten av tandställningsfelen i det aktuella materialet var av låg svårighetsgrad.) En analys av käkvinkeln (underkäken) indikerade en mer rät vinkel än hos nutidsmänniskan. Den låga frekvensen av tandställningsfel i det aktuella materialet var i överensstämmelse med fynd från tidigare undersökningar av medeltida skullmaterial och är klart lägre än hos nutidsmänniskan. Den av kosten betingade större kraften i tuggmuskulaturen hos människor från 1600-talet jämfört med nutidsmänniskan har föreslagits som en förklaring till skillnaden i frekvens av tandställningsfel och utseende av käkvinkel.

Nedslitning av tuggytor iaktogs på majoriteten (80%) av tänderna i sidopartierna. I 14% var de mycket omfattande. De tänder, som uppvisade mest avancerad nedslitning, var 6-årständerna i underkäken.

Den klart uttalade reduktionen av framför allt sidosegmentens tuggytor är i enlighet med tidigare undersökningar av medeltida skullmaterial. Denna mer uttalade nedslitning av tänder hos människor från äldre tid jämfört med förhållandena hos nutidsmänniskan förklaras huvudsakligen med skillnader i kostvanor.

Karies konstaterades i 13% och iaktogs företrädesvis i de stora tuggtänderna. Karierande rotrester med inflammation i underliggande ben noterades i 3 % Fig. 129, Misstänkt inflammation i benet under rotspetsar kunde även iakttas hos en ung individ. Fig. 130,

Förlust av tändernas benstöd noterades hos 6 % av individerna, mest uttalat kring de ovan beskrivna rotresterna. Tandsten fanns endast i mycket ringa mängd. Den låga frekvensen av tandlossning är i överensstämmelse med tidigare studier och skiljer sig markant från de höga frekvenser, som kan noteras hos nutidsmänniskan.

Visdomständer, som trots avslutad rotutveckling ej brutit fram Fig, 129, förekom i 6%, vilket är en mycket låg siffra jämfört med dagens frekvenssiffror.

Föreliggande redovisning är en förstudie till en mer omfattande analys av materialet. Syftet med den fortsatta bearbetningen är att mer i detalj försöka kartlägga de i käkbenet iakttagna inflammatoriska reaktionerna. Vissa av individernas övriga ben kommer att analyseras med avseende på liknande sjukliga förändringar, som kunde noteras i käkarnas ben. Käkarnas och tandbågarnas form samt relationer mellan över- och underkäkar skall ytterligare studeras för senare jämförelse med nutidsmänniskans karakteristika.

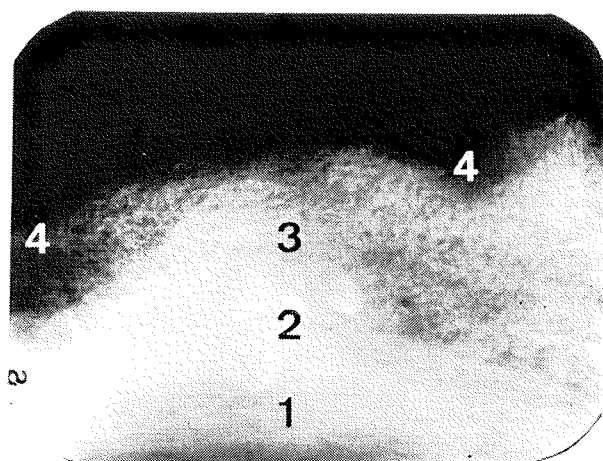

Fig. 127, Del av tandlös underkäke.

1. Kompakt ben
2. Muskelfästen
3. Förtätat finmaskigt ben
4. Ojämn benkant

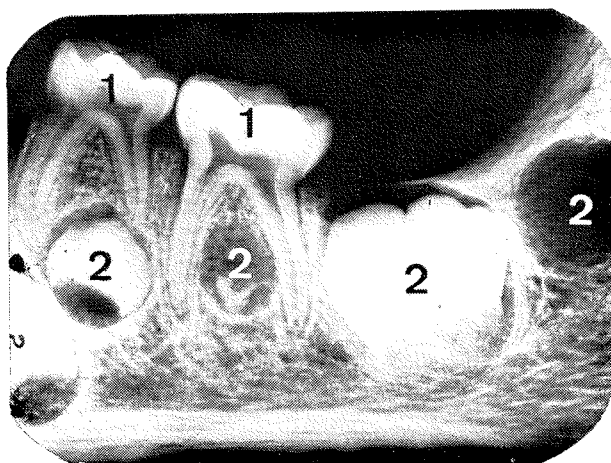

Fig. 128, Del av underkäke från ett barn.

1. Mjölktänder
2. Permanenta tänder under utveckling.

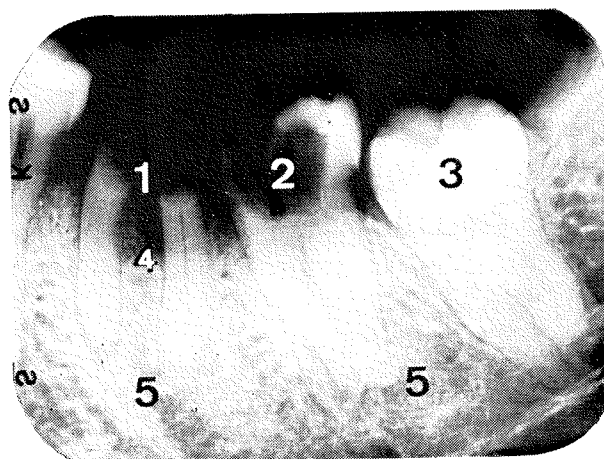

Fig. 129, Vänster underkäke.

1. Karierade rotrester
2. Karies
3. Ej frambruten visdomstand
4. Förlust av benstöd
5. Förtätat ben med förlust av normalt mönster (inflammatoriskt tecken).

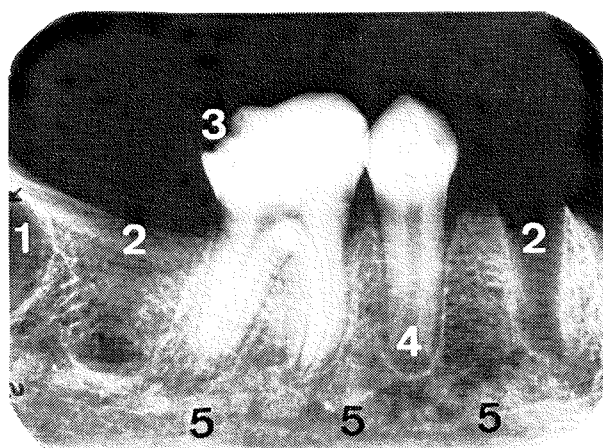

Fig. 130, Höger underkäke.

1. Visdomstand i tidigt utvecklingsstadium
2. Hålrum efter tänder som fallit ur sina hålror efter döden
3. Karies
4. Ej avslutad rotutveckling
5. Omväxlande förtätad och urtunnad benstruktur

IAKTTAGELSER — RESULTAT

Den arkeologiska undersökningen av de fyra kvarteren har bidragit till ny kunskap om 1600- och 1700-talets Göteborg. Kunskaper som hade gått förlorade om kulturlagren schaktats bort utan att ha undersökts.

Utifrån det sammanställda grävningsmaterialet kan kvarterens struktur och funktioner till stor del klarläggas. Kvarteren Enigheten, Vindragaren och Stadskvarnen har i huvudsak använts för bebyggelse och kvarteret Vadman för en begravningsplats.

De framgrävda golven visar att byggnaderna har varit placerade med gavelsidan mot de stora gatorna. Byggnaderna har troligen varit enkla trähus, syllstockarna låg direkt på marken, utan grundmurar. Lämningarna kommer antagligen både ifrån uthus och bostadshus. Ett av husen har varit minst 10 meter långt (golvet fortsatte in under gatan), och ca 4,5 meter brett. Golvet var så välbevarat att man tydligen kunde se rumsindelningen.

Vid sidan av det stadsplanelagda rätvinkliga gatusystemet hittades lämningar som tyder på att det har funnits ett fungerande kommunikationssystem, vid sidan av de stora gatorna. Från dessa gator har stenlagda gränder löpt in i kvarteret.

Gårdarna i kvarterens inre delar har delvis varit stensatta. Där har också funnits avfallsbingar, dräneringsrännor och spångar. På vissa ställen har koncentrerade mängder av gödsel, träspån och träflis förekommit.

I anslutning till ett antal anläggningar har anhopade mängder av lädersulor och läderavfall grävts fram. Här skulle man kunna anta någon form av skomakeri.

Av det stora antalet föremålsfynd var glaserat rödgods av för 1600- och 1700-talen vanligt förekommande slag, den dominerande gruppen.

I den del av kvarteret Vadman som grävdes ut, upptog begravningsplatsen halva området. Ett flertal skriftliga källor talar för att denna skulle vara den äldsta begravningsplatsen i Göteborg. Undersökningen visade att de flesta skeletten var begrävda i enkla träkistor nedsatta tättintill varandra. Kistorna var orienterade i NO-SV riktning. Barngravarna var placerade i en samlad grupp i begravningsplatsens nordvästra del.

På 1640-talet tog Kronan marken i anspråk och den på-
rad som sträcker sig i nord-sydlig riktning, genom kis-
torna kan tolkas som en gränsmarkering mellan Kronans
och stadens marker.

De enskilda anläggningarna, konstruktionerna och före-
målen är ännu ej slutgiltigt daterade.
En genomgripande analys och datering av materialet är
ett omfattande arbete som inte ryms i detta tidsbegrän-
sade uppdrag.
Vi hoppas kunna återkomma till detta vid ett senare till-
fälle.

SAMMANFATTNING

Under tiden augusti 1979 - maj 1980 genomfördes en stadshistorisk undersökning av kvarteren Enigheten, Vindragaren, Stadskvarnen och Vadman i Västra Nordstaden i Göteborg. Undersökningen kom till stånd på grund av planerad nybyggnation i området. Vid utgrävningen påträffades bebyggelserester från 1600- och 1700-talen, en begravningsplats från 1600-talets förra hälft, en mängd föremål och ett stort osteologiskt material. Bebyggelseresterna bestod främst av trägolv, syllstockar, avfallsbingar och stensatta gränder. Föremålen var främst av keramik, men även av läder, trä och metall. Fynden ger en god och delvis ny bild av livet i de aktuella kvarteren under 1600- och 1700-talet.

KÄLL—OCH LITTERATUR FÖRTECKNING

Andersson, H.: Nya Lödöse - Gamlestaden. Kungsbacka 1973
Attman, A.

Andersson,: Historisk arkeologi i Göteborg
Hans Göteborgs Historiska Museums årstryck
1972 Göteborg 1972

Andersson, H: Rapport: Nya Lödöse, Gamlestadstorg,
Ockborn, M Göteborgs stad Västergötland 1969

Almqvist,: Göteborgs historia, grundläggningen
Helge och de första hundra åren. Göteborg J
Göteborgs jubileumspublikationer I:1,
I:2 Göteborg 1929, 1935

Blomqvist, R.: Thulegravningen 1961. Lund 1963
Mårtensson,
A. W.

Baeckström,: Studier i Göteborgs byggnadshistoria,
Arvid före 1814. Stockholm 1923

Hansson,: Med tunnelbanan till medeltiden.
Hans Stockholm 1960

Herteig,: Kongers havn og handelns sete.
Anders Oslo 1969

Hoeg, H., m fl De arkeologiske utgravninger i Gamlebyen
i Oslo. Oslo 1976

Jönsson, Eva: Rapport kvarteret Kasernen.
Arkeologisk schaktningsbevakning
Göteborg 1977

Jönsson, Eva: Utgravning pågår.
Katalog till en utställning om stadsar-
keologi Göteborgs Historiska Museum
Göteborg 1980

Kjellberg,: Fajansfynd i Göteborg
Sven, T. Göteborgs Musei årstryck 1933
Göteborg 1933

Kjellberg,: Fajansfynd i Göteborg, II ett komplement
Sven, T. Göteborgs Musei årstryck 1936
Göteborg 1936

Lilienberg,: Stadsbildningar och stadsplaner i Göta
Albert älvs mynningsområde.
Göteborgs jubileumspublikationer VII
Göteborg 1928

Ljungberg,: Göteborgs befästningar och garnison
Valdemar Göteborgs jubileumspublikationer VIII
Göteborg 1924

Lorentzson,: Handelsbankens Hörne
Mona Göteborg 1978

Moen, Ulf: Byen under gaten
Trondheim 1971

Strömbom,: Forskningar på platsen för Det forna
Sixten: nya Lödöse 1915-1918
Göteborgs Jubileumspublikationer V
Göteborg 1924

Wahlöö,: Keramik 1000 - 1600 i svenska fynd
Claes Lund 1975

Rapporter; projektredovisningar o likn.

Bebyggelsehistoriska undersökningar i västsverige
1973: Rapport 3, Västra Nordstaden i Göteborg.
Göteborg 1973.

Projektet Medeltidsstaden: rapportserie om arkeolo-
gi i medeltida städer, utg Riksantikvarieämbetet.
Göteborg 1976-

Urbaniseringsprocessen i Norden: Del 2, De anlagte
steder på 1600-1700 tallet.
Det XVII nordiske historikermøte, Trondheim 1977.
Oslo/Gjøvik 1977.

Västra Nordstadsgruppen: Fortsättning följer, en väg-
visare till Västra Nordstaden i Göteborg. Göteborg 1975

Historiskt Kartverk över Göteborg, 1642 - 1921.
Upprättad till jubileumsutställningen i Göteborg 1923.

Arkiv:

Göteborgs Historiska Museum : Topografiskt arkiv
Byggnadsvårdsavdelningens
arkiv
Medeltidsavdelningens ar-
kiv och magasin. Mikro-
filmer - Krigsarkivet.

Göteborgs stadsbyggnads- Byggnadslovsarkiv
kontor: Planarkiv